

Institutul Național de Cercetări Economice

TENDINȚE în ECONOMIA MOLDOVEI

Nr. 41 (trim. I) 2021

ISSN 1857-3126

Chișinău

ISSN 1857-3126

ECHIPA TEM:

Alexandru Stratan, Alina Ianioglo, Alexandru Ceban, Olga Timofei, Viorica Popa, Tatiana Iațișin, Alexandra Novac, Tatiana Colesnicova

Echipa **TEM** este recunoscătoare pentru cooperare instituțiilor publice din Republica Moldova: Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Banca Națională a Moldovei, Biroul Național de Statistică.

Toate drepturile sunt rezervate. Nici o informație din această publicație nu poate fi retipărită sau reprodusă sub nici o formă fără permisiunea scrisă a INCE.

© Institutul Național de Cercetări Economice

Pentru informații adiționale Vă rugăm să ne contactați:

Institutul Național de Cercetări Economice

2064, RM, Chișinău, Str. Ion Creangă, 45

Tel: (+ 373 22) 50-11-00, Fax: (+ 373 22) 74-37-94

e-mail: info@ince.md, web site: www.ince.md

CUPRINS

Principalele evenimente politice, economice și sociale din Republica Moldova	9
Rezumatul ediției	13
Capitolul I. PRODUCȚIA	17
Capitolul II. PREȚURI, RATE DE SCHIMB ȘI POLITICA MONETARĂ	26
Capitolul III. FINANȚE	32
Capitolul IV. SECTORUL EXTERN	42
Capitolul V. MEDIUL DE AFACERI	52
Capitolul VI. SECTORUL SOCIAL	54
ANEXE STATISTICE	60

DATE GENERALE

Denumirea oficială	REPUBLICA MOLDOVA
Capitala	Chișinău
Președinte	Maia Sandu
Președintele Parlamentului	Zinaida Greceanîi
Prim-ministru	Aureliu Ciocoi - Prim-ministrul interimar
Parlamentul Republicii Moldova	101 deputați: Frațiunea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova - 37, Frațiunea PAS, Blocul ACUM - 15, Frațiunea ACUM PLATFORMA DA - 11, Frațiunea Partidului Democrat din Moldova - 10, Frațiunea Partidului ȘOR - 9, Grupul parlamentar "PRO MOLDOVA" - 7, Deputați independenți - 1, Deputați nefiliați - 10.
Obținerea independenței	27 august 1991
Suprafața	33,8 mii km ²
Unități administrative	32 raioane, 13 municipii, UTA Găgăuzia, Unitățile administrative-teritoriale din stînga Nistrului
Populația stabilă	3542,7 mii locuitori (la începutul anului 2019)
Populația cu reședință obișnuită	2640,4 mii locuitori (la începutul anului 2020)
Principalele religii	ortodoxă (93,34%), protestantă (1,98%), creștină de rit vechi (0,15%), catolică (0,14%), etc.
Moneda națională	Leu moldovenesc (cursul mediu de schimb, trimestrul I, 2021: 1 USD = 17,5 MDL; 1 EUR = 21,1 MDL)

ABREVIERI

ACECL	Acordul Central European al Comerțului Liber
ACR	Avantajul Comparativ Relevat
AGCS	Acordul General asupra Comerțului cu Servicii
AHPCC	Analiza hazardului și punctul critic de control
AID	Asociația Internațională pentru Dezvoltare
ALSAC	Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător
ATP	Preferințe Comerciale Autonome
APC	Acordul de Parteneriat și Cooperare
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIM	Biroul Internațional al Muncii
BMA	Biroul Migrație și Azil
BNM	Banca Națională a Moldovei
BPN	Bugetul Public Național
BNS	Biroul Național de Statistică
BPA	Bune practici agricole
BTC	Bariere Tehnice în Comerț
CBN	Certificatele Băncii Naționale
CE	Comisia Europeană
CFA	Consumul Final al Autorităților Publice
CFP	Consumul Final al Populației
CNPF	Comisia Națională a Pieței Financiare
CNT	Capital Normativ Total
CPE	Coeficientul Protecției Efective
CSCI	Clasificatorul Standard de Comerț Internațional
CSI	Comunitatea Statelor Independente
CT	Contingent Tarifar
DPI	Drepturile Proprietății Intelectuale
DST	Drepturi Speciale de Tragere
EAD	Echivalent ad-valorem
FMI	Fondul Monetar Internațional
INCE	Institutul Național de Cercetări Economice
IHH	Indicele Herfendahl-Hirschman
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
IPC	Indicele Prețurilor de Consum
IPP	Indicele Prețului de Producție
IPPI	Indicele Prețurilor Producției Industriale
ISD	Investiții Străine Directe
IVF	Indicele Volumului Fizic
IVU	Indicele Valorii Unitare
MAIA	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
MAIB	Moldova Agroindbank
MDL	Leu Moldovenesc
MF	Ministerul Finanțelor
MSF	Măsuri sanitare și fitosanitare
NCMF	Națiunea cea mai Favorizată
NEER	Rata Nominală Efectivă de Schimb

NPC	Coeficientul Protecției Nominale
OCEMN	Organizația Cooperării Economice a Mării Negre
ODIMM	Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii
OIM	Organizația Internațională a Migrației
OMC	Organizația Mondială a Comerțului
ONU	Organizația Națiunilor Unite
PIB	Produsul Intern Brut
RC	Rata de concentrare
REER	Rata Reală Efectivă de Schimb
SGP	Sistemul Generalizat de Preferințe
TEM	Tendențe în Economia Moldovei
TN	Transnistria
TVA	Taxa pe Valoare Adăugată
UE	Uniunea Europeană
USD	Dolar SUA
UTA	Unitate teritorial-administrativă
VAB	Valoare Adăugată Brută
VMS	Valorile Mobiliare de Stat

TABELE

- Tabelul 1.1. Activitatea sectorului industrial în T1:2021
 Tabelul 1.2. Principalele tipuri ale producției animale, T1:2021, %
 Tabelul 1.3. Structura investițiilor în active imobilizate în ianuarie – martie 2021
 Tabelul 1.4. Structura investițiilor în active imobilizate pe surse de finanțare în ianuarie – martie 2021
 Tabelul 1.5. Indicii valorici ai cifrei de afaceri a principalelor activități din cadrul comerțului intern cu bunuri și servicii, ianuarie – martie 2021
 Tabelul 1.6. Volumul mărfurilor transportate pe toate căile de transport 2019 – 2021, mii tone
 Tabelul 1.7. Numărul de pasageri transportați pe toate căile de transport în 2019 - 2021, mii pasageri
 Tabelul 1.8. Turiști și excursioniști participanți la turismul organizat prin intermediul agențiilor de turism și a tur operatorilor, ianuarie – martie 2021
 Tabelul 5.1. Poziția Republicii Moldova în clasamentul Indicelui de libertate economică

FIGURI

- Figura 1.1. Evoluția PIB în perioada TI:2011 – TI:2021 (%)
 Figura 1.2. Contribuția componentelor de resurse la formarea PIB în T.I 2021 și la creșterea acestuia față de T.I 2020, %
 Figura 1.3. Contribuția componentelor de utilizări la formarea PIB-ului în TI:2021 și la creșterea acestuia față de TI:2020, %
 Figura 1.4. Indicii volumului producției industriale față de T1:2010 – T1:2021 (%)
 Figura 1.5. Evoluția volumului producției agricole globale în TI:2008 – TI:2021
 Figura 1.6. Indicii numărului de pasageri transportați cu ajutorul transportului public, 2019 – 2021, în % față de perioada corespunzătoare a anului precedent
 Figura 2.1.1. Ritmul anual de creștere a IPC
 Figura 2.1.2. Ritmul anual de creștere al IPC și inflației de bază, %
 Figura 2.1.3. Ritmul anual de creștere a prețurilor producției industriale și a componentelor sale, %
 Figura 2.1.4. Ritmul anual de creștere a prețurilor la produsele agricole, %
 Figura 2.1.5. Evoluția cursului nominal de schimb mediu lunar al MDL comparativ cu USD și EURO
 Figura 2.2.1. Evoluția ratelor la instrumentele de politică monetară ale Băncii Naționale a Moldovei
 Figura 2.2.2. Evoluția activelor oficiale de rezervă
 Figura 2.2.3. Structura masei monetare M3
 Figura 3.1.1. Executarea lunară a bugetului public național în anul 2020-2021, mil. MDL
 Figura 3.1.2. Structura veniturilor în BPN în 2020-2021, mil. MDL, %
 Figura 3.1.3. Structura veniturilor în BPN, %
 Figura 3.1.4. Executarea bugetului de stat în anii 2020-2021, mil. MDL
 Figura 3.1.5. Structura cheltuielilor în BPN în perioada 2020-2021, %
 Figura 3.1.6. Datoria sectorului public, mil. MDL
 Figura 3.2.1. Evoluția calității activului bancar
 Figura 3.2.2. Evoluția portofoliului de credite, mil.MDL
 Figura 3.2.3. Volumul creditelor noi acordate după valute, mil.MDL
 Figura 3.2.4. Evoluția creditelor după valuta în care sunt acordate și categoria debitorilor
 Figura 3.2.5. Nivelul lichidității sectorului bancar
 Figura 3.2.6. Evoluția rentabilității și profitabilității bancare

- Figura 3.2.7. Evoluția creditelor neperformante în sectorul bancar
- Figura 3.2.8. Evoluția structurii depozitelor atrase de bănci
- Figura 3.2.9. Dinamica depozitelor atrase de bănci
- Figura 3.2.10. Evoluția marjei bancare nete, a ratelor medii ale dobânzii la depozite și la credite noi atrase în MDL și valută străină, %
- Figura 4.1. Poziția investițională internațională în dinamică, pe trimestre, mil.USD
- Figura 4.2. Investițiile directe, capital propriu acumulat pentru trimestru I, a anului 2021 pe activități economice, %
- Figura 4.3. Transferuri de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice efectuate prin băncile din Republica Moldova pe trimestre, în anii 2015-2021, mil.USD
- Figura 4.4. Evoluția exportului, importului și soldul balanței comerciale, în I trimestru, mil. USD
- Figura 4.5. Principalii parteneri comerciali, ponderea în total export în trim. I a. 2021, %
- Figura 4.6. Exporturile cu mărfuri pe grupe de țări, în trimestru I aa.2017-2021, mil.USD
- Figura 4.7. Exporturile cu mărfuri pe principale secțiuni în trimestru I a. 2021, %
- Figura 4.8. Importurile cu mărfuri pe grupe de țări, în trimestru I aa.2017-2021, %
- Figura 4.9. Principalii parteneri comerciali, ponderea în total import în Trim. I a. 2021, %
- Figura 6.1. Mișcarea naturală a populației în perioada T I 2019 – T I 2021, pe trimestre
- Figura 6.2. Evoluțiile numărului populației ocupate, al șomerilor și a ratelor de ocupare și a șomajului populației de 15 ani și peste, în T I din anii 2016-2021
- Figura 6.3. Dinamica salariului nominal în sectorul bugetar și în cel real în perioada T I 2018 – T I 2021, MDL

PRINCIPALELE EVENIMENTE POLITICE, ECONOMICE ȘI SOCIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Începutul anului 2021 a fost marcat de o serie de evenimente importante atât de ordin politic, cât și economic și social

22 ianuarie

Ministerul Finanțelor, în numele Guvernului Republicii Moldova, și Banca de Dezvoltare a Germaniei, în numele Guvernului de la Berlin, au semnat Acordul suplimentar de finanțare și Acordul de grant pentru finanțarea proiectului „Sistemul de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare, Moldova Centru, faza 2”, în valoare totală de 10 mil. EUR. Scopul proiectului constă în îmbunătățirea condițiilor de trai ale populației prin minimizarea riscurilor pentru sănătate și utilizarea eficientă a resurselor naturale prin dezvoltarea și extinderea serviciilor de alimentare cu apă în zonele rurale. Proiectul prevede conectarea a circa cinci localități rurale la apeductul Chișinău-Strășeni-Călărași, acordarea serviciilor de consultanță Agenției de Dezvoltare Regională Centru, precum și servicii de expertiză pentru sprijinirea operatorilor de apă din raioanele Strășeni și Călărași. Prin această finanțare suplimentară, bugetul total al proiectului va ajunge la 25 mil. EUR, asistență nerambursabilă.

29 ianuarie

Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei a decis, cu vot unanim în cadrul ședinței extraordinare, să mențină rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul de 2,65% anual. Deasemeni se mențin valorile altor instrumente de politică monetară: 5,15% anual pentru ratele de dobândă la creditele overnight și 0,15% anual la depozitele overnight. Norma rezervelor obligatorii din mijloace atrase în lei moldovenesti și în valută neconvertibilă se menține la nivelul de 32,0% din baza de calcul. S-a decis menținerea normei rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă în mărime de 30,0% din baza de calcul.

5 februarie

Proiectul Legii cu privire la cultură fizică și sport a fost votat în prima lectură în cadrul ședinței Parlamentului. Textul noii LEGI cuprinde 14 capitole, 60 de articole și o anexă. Potrivit autorilor, vechea lege, elaborată în perioada anilor 1998-1999, nu oferă soluții pentru realitățile actuale. Astfel, în document se propune introducerea articolelor noi care vizează uniunile sportive, structuri sportive pentru persoane cu dizabilități, sportul defilimpic și mișcarea olimpică specială. La capitolul „Finanțarea sportului național” se propune diversificarea surselor de finanțare prin alocarea cotei-părți din accizele și taxele pe viciu (băuturi alcoolice, tutun), precum și a cotei-parte din veniturile provenite din încasările SA „Loteria Națională a Moldovei”.

12 februarie

Proiectul „Legii prevenției” a fost aprobat de deputați în prima lectură. Proiectul prevede modificarea unor acte legislative: a Legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și Codului contravențional, și propune un mecanism de prevenție contra unor posibile abuzuri din partea organelor de control. Proiectul de lege vine ca răspuns la necesitatea de a îmbunătăți mediul de afaceri și proteja micul business de numeroasele obstacole în calea

desfășurării afacerilor private. Rezultate scontate includ reglementarea unor instrumente care să asigure prevenirea săvârșirii încălcărilor, informarea și consultarea agentului economic, oferirea posibilității de a se corecta în cazul unor devieri neînsemnate și unui termen adecvat pentru înlăturarea neajunsurilor.

22 februarie

Președintele Republicii Moldova, Maia Sandu, a semnat Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Comisia Europeană, în valoare de 15 mil. EUR, privind „Contractul de Reziliență Covid-19 pentru Republica Moldova”. Acordul vizează oferirea sprijinului în combaterea efectelor pandemiei și face parte din răspunsul UE la Covid-19 în cadrul inițiativei „Echipa Europa”.

4 martie

Parlamentul a aprobat în lectura finală, Proiectul de lege privind stațiunile balneare, climatice și balneoclimatice și tratamentul balnear și de recuperare. Conform documentului, statutul de stațiune balneară a localităților din Republica Moldova va fi acordat prin hotărâre de Guvern, fiind propuse de către consiliile locale, cu consultarea cetățenilor din localitatea vizată, în baza normelor tehnice unitare adoptate de Executiv. Proiectul prevede dezvoltarea turismului în sate și orașe, precum și dezvoltarea economico-socială a localităților din țară, în scopul exploatarea rațională și valorificării durabile a substanțelor minerale terapeutice. Zonele vor avea un regim special de administrare și vor atrage noi investiții.

4 martie

Legislativul a aprobat în lectura finală proiectul de lege pentru ratificarea Convenției Organizației Internaționale a Muncii privind serviciile de sănătate ocupațională, în scopul protecției sănătății angajaților, în caz de boală și accidente la locul de muncă. Importanța Convenției rezidă în mecanismul de identificare și evaluare a riscurilor pentru sănătate la locul de muncă; supraveghere a factorilor din mediul de muncă, care ar putea afecta sănătatea salariaților; participare la dezvoltarea programelor de îmbunătățire a practicilor și schimbul de informații în domeniu; supraveghere a sănătății salariaților, etc.

5 martie

Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei a decis, cu vot unanim în cadrul ședinței extraordinare, să mențină rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul de 2,65% anual. Deasemeni se mențin valorile altor instrumente de politică monetară: 5,15% anual pentru ratele de dobândă la creditele overnight și 0,15% anual la depozitele overnight. Totodată, norma rezervelor obligatorii din mijloace atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă se diminuează începând cu perioada de aplicare a rezervelor obligatorii în lei moldovenești 16 martie 2021 – 15 aprilie 2021 - cu 2,0 p.p. și se stabilește în mărime de 30,0% din baza de calcul. S-a decis menținerea normei rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă în mărime de 30,0% din baza de calcul.

11 martie

Republica Moldova va primi gratuit 6 000 t de motorină, drept ajutor umanitar extern din partea României, destinat agricultorilor afectați de secetă pe parcursul anului 2020. Guvernul României a aprobat această hotărâre și ca urmare a demarării procedurilor de transmitere, Guvernul de la Chișinău a stabilit mecanismul și formalitățile de recepționare, depozitare și distribuție peste frontiera de stat a lotului de ajutor umanitar. Agenția Rezerve Materiale din subordinea MAI va fi responsabilă de recepționarea, depozitarea, păstrarea, evidența și distribuția motorinei.

MADRM, prin intermediul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, va stabili cantitatea eligibilă de motorină pentru fiecare producător agricol, solicitant de ajutor umanitar.

12 martie

Parlamentul a aprobat Proiectul de lege, care are drept scop modificarea modalității de indexare a pensiilor și altor prestații sociale și, respectiv, creșterea coeficientului de indexare. Proiectul propune menținerea indexării bianuale a pensiilor – în aprilie și în octombrie, dar cu un nou mecanism de aplicare a acesteia. Astfel, în aprilie 2021, coeficientul de indexare a pensiilor va constitui media creșterii anuale a indicelui prețurilor de consum pentru ultimii trei ani – 2018, 2019, 2020, iar în octombrie – rata inflației înregistrată în primul semestru al anului în curs. Coeficientul de indexare se va stabili de Guvern. Autorii proiectului de lege menționează că la 1 aprilie anul curent pensiile urmează a fi indexate după noua modalitate, cu 3,89%. Totodată, se va menține indexarea pensiilor la data de 01 octombrie – conform prognozelor, aceasta va fi de 3,2%. Astfel, în total, indexarea va constitui aproximativ 7% anual. Noua modalitate de indexare a pensiilor a impus modificarea Legii privind sistemul unic de pensii, Legii bugetului asigurărilor sociale de stat și Legii bugetului de stat pentru anul 2021.

18 martie

Parlamentul a aprobat, în două lecturi, modificări la Legea cu privire la ajutorul social, instituind o nouă modalitate de indexare a venitului lunar minim garantat de stat. Similar modificărilor aprobate în privința indexării pensiilor, venitul lunar minim garantat se va indexa de două ori pe an: la 1 aprilie, coeficientul de indexare va constitui media creșterii anuale a indicelui prețurilor de consum pentru ultimii trei ani (3,89%), iar la 1 octombrie – rata inflației înregistrată în primul semestru al anului în curs. Cheltuielile necesare pentru indexare se estimează la cca 4,2 mil. MDL.

18 martie

Proiectul de lege privind calitatea aerului atmosferic a fost votat de deputați în prima lectură. Documentul prevede crearea cadrului legal în vederea consolidării capacităților instituționale pentru identificarea și punerea în aplicare a celor mai eficiente măsuri de reducere a emisiilor la niveluri minime, efectele nocive asupra sănătății umane și a mediului ca întreg. Potrivit autorilor, necesitatea elaborării proiectului este condiționată și de atingerea obiectivului privind crearea unui sistem integrat de management al calității aerului și reducerea emisiilor de poluanți în atmosferă cu 30% până în anul 2023, prevăzut în Strategia de mediu pentru anii 2014-2023.

24 martie

A fost lansat proiectul FAO, conform căruia Republica Moldova va beneficia de 685 mii USD din Fondul Verde pentru Climă pentru a integra politicile de adaptare la schimbările climatice în documentele strategice din sectorul agricol, ceea ce va contribui la reducerea vulnerabilităților la nivel local și central. Proiectul FAO se va desfășura pe o perioadă de 3 ani și va integra soluțiile de adaptare la schimbările climatice în procesele de planificare a sectorului agricol, prin înlesnirea acțiunilor locale în 6 raioane, selectate din sudul, centrul și nordul țării. Proiectul va fi realizat în parteneriat cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, susținut financiar de Fondul Verde pentru Climă și va susține efortul țării de a atinge Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și angajamentele din cadrul Acordului de la Paris.

26 martie

Parlamentul a aprobat în prima lectură un proiect de lege care vine să susțină producătorii agroalimentari autohtoni, fiind operate modificări la Legea cu privire la comerțul interior și Codul contravențional al Republicii Moldova. Proiectul prevede plafonarea până la 10% din prețul de vânzare al furnizorului a mărimii reducerilor comerciale oferite de către acesta comerciantului pentru vânzarea produselor alimentare. Excepție ar urma să constituie perioada acțiunilor de marketing și publicitate, termenul limită al cărora va constitui 60 de zile per produs. De asemenea, este specificată sancționarea faptelor de încălcare de către comerciant și furnizor a normelor ce țin de plafonarea reducerilor comerciale. Aprobarea proiectului va facilita accesul producătorilor locali, în special a celor mici, la rețeaua magazinelor din țară, va spori consumul de alimente autohtone și va crește rentabilitatea afacerilor producătorilor autohtoni.

REZUMATUL EDIȚIEI

Producția

Produsul intern brut în primul trimestru al anului 2021 a atins o valoare de 46523 mil. MDL (prețuri curente), astfel marcând o creștere cu 1,8% în termeni reali, comparativ cu perioada similară a anului 2020. Principalele activități care au contribuit la creșterea lui sunt: Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (+0,9%); Construcțiile (+0,4%); Informațiile și comunicațiile (+0,4%); Tranzacții imobiliare (+0,4%). Impactul negativ a fost înregistrat în Agricultură, silvicultură și pescuit (-0,5% la scăderea PIB); Activitățile financiare și asigurările (-0,3%); Administrația publică și apărare; asigurări sociale obligatorii; învățământ; sănătate și asistență socială (-0,2%).

Producția industrială în primul trimestru al anului 2021 indicele producției industriale a înregistrat o creștere cu 3,0% f.p.s.a.p., ca rezultat al creșterii furnizării energiei electrice și termice, gaze, apă caldă și aer condiționat care în perioada respectivă a înregistrat o creștere impunătoare de 24,2% f.p.s.a.p. În același timp, industria extractivă la fel ca și industria prelucrătoare au înregistrat diminuări al indicelui volumului producției industriale cu 12,7% și 2,8%, respectiv.

Producția **globală agricolă** în gospodăriile de toate categoriile în primul trimestru al anului 2021 a atins suma de 1721,4 mil. MDL (în prețuri curente), ce a constituit o diminuare cu 13,3% (în prețuri comparabile) față de perioada similară a anului 2020. Rezultatul obținut s-a datorat, în cea mai mare parte, sectorului zootehnic care constituind circa 99% din volumul total al producției globale, în perioada respectivă a înregistrat o descreștere cu 13,5% f.p.s.a.p.

Investițiile în activele imobilizate în primele trei luni ale anului 2021 au atins cifra de 3840,4 mil. MDL, care, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020, a crescut cu 14,8% (în prețuri comparabile). Această creștere, în marea sa parte, se datorează imobilizărilor corporale ce constituind 96,7% din totalul investițiilor în active imobilizate în perioada dată, au crescut cu 13,9% f.p.s.a.p. În același timp și investițiile în imobilizările necorporale au înregistrat creșteri în perioada respectivă cu 48,1% f.p.s.a.p., constituind 3,3% din totalul investițiilor în active imobilizate.

În primele patru luni ale anului 2021 **transportul mărfurilor** pe toate căile de transport a înregistrat sumarul de 4,6 mil. tone de mărfuri transportate, reprezentând o scădere cu 0,7% f.p.s.a.p. sau cu 11,5% față de perioada similară a anului 2019. Rezultatul obținut se datorează creșterii transportării mărfurilor pe cale rutieră și pe cale fluvială, ce în perioada dată au crescut cu 9,3% și cu 69,4%, respectiv, față de perioada similară a anului 2020. În același timp transportarea mărfurilor pe cale feroviară s-au redus cu 44,6% f.p.s.a.p., iar transportarea mărfurilor pe cale aeriană s-a majorat cu 17,1%.

Turismul în trimestrul I al anului 2021 comparativ cu aceeași perioadă al anului 2020 înregistrează o ușoară creștere cu 5,6% a numărului de turiști și excursioniști, însă comparativ cu trimestrul I al anului 2019 se observă o diminuare cu 26,2%.

Prețuri și rate de schimb

La începutul anului 2021, în condițiile diminuării ușoare a impactului pandemiei de coronavirus asupra activităților economice și consumului populației, ritmul de creștere a prețurilor de consum după o perioadă constantă de declin se stabilizează ușor semnaland o inversare de trend. Rata inflației în trimestrul I, 2021 față de perioada similară a anului precedent a fost de 0,8%, plasându-se sub limita inferioară a coridorului de variație a țintei, stipulate în Strategia politicii monetare pe termen mediu.

Rata anuală medie a inflației în primele trei luni ale anului 2021 pe grupe de mărfuri și servicii a fost la produse alimentare 2%, produse nealimentare 1,2%, servicii (-1,5%) f.p.s.a.p.

Creșteri semnificative au înregistrat prețurile la producția industrială acestea au crescut f.p.s.a.p. cu 5,9%, fiind cu 3,4 p.p. peste nivelul înregistrat în perioada similară a anului precedent. O contribuție însemnată la această creștere a venit din partea industriei prelucrătoare.

Cursul mediu nominal de schimb a monedei naționale față de principalele valute de referință în trimestrul I, 2020 a fost de 17,5 MDL/USD și 21,1 MDL/EUR, apreciindu-se comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 0,5% față de dolarul SUA și depreciindu-se cu 8,8% față de moneda unică europeană.

Politica monetară

Începutul anului 2021 a fost marcat de menținerea riscurilor dezinflaționiste și necesitatea susținerii activității economice ceea ce a determinat BNM să mențină neschimbate ratele de politică monetară la un nivel minim istoric și să reducă în continuare rezervele minime obligatorii, eliberând resurse financiare de care dispun băncile pentru creditare.

Relaxarea condițiilor monetare se resimte în ritmul de creștere a masei monetare. În trimestrul I, 2021 masa monetară ritmul de creștere se menține la un nivel înalt, cea mai semnificativă creștere înregistrând depozitele la vedere în monedă națională.

Finanțele publice

Pe parcursul I trimestru 2021, sectorul financiar a înregistrat o dinamică moderată, fapt reflectat de majoritatea indicatorilor economico-financiar. Veniturile bugetului public național au înregistrat majorări în trimestru I 2021, cu 11,1% mai mult decât veniturile acumulate în aceeași perioadă a anului 2020. La majorarea încasărilor bugetului public, au contribuit atât veniturile fiscale cât și nefiscale dar și majorarea unor taxe și impozite. Iar, partea de cheltuieli a bugetului public național în I trimestru 2021 s-a realizat în sumă de 17294,6 mil. MDL, fiind în creștere cu 12,1% comparativ cu perioada similară a anului 2020. Totodată, cheltuielile realizate din BPN în anul 2021, au sporit cu ritmuri superioare veniturilor încasărilor susținute preponderent de ponderea cheltuielilor sociale - circa 50338,8 mil. MDL ceea ce reprezintă în jur de 76,7% (mai puțin cu 1,1 p.p. f.p.s.a.p.) din valoarea totală a cheltuielilor publice realizate în perioada dată. Prin urmare, executarea bugetului public național în trei luni ale anului 2021 a rezultat cu un deficit în mărime de 595,81 mil. MDL, în creștere cu 51% comparativ cu perioada similară a anului precedent. Cât privește datoria publică, la finele lunii martie 2021, se observă o creștere modestă a datoriei sectorului public cu 27,3 % f.p.s.a.p. Iar în trei luni ale anului 2021, granturile au crescut până la 231,9 mil. MDL.

Sectorul bancar

În I trimestru al anului 2021, se înregistrează tendințe de îmbunătățire a calității activului și capitalului bancar. Astfel, activele totale la nivelul sistemului bancar moldovenesc au crescut în primele trei luni ale anului 2021 cu 13%, până la 104528,8 mil. MDL f.p.s.a.p. În structura activelor cea mai semnificativă contribuție la creșterea acestora au avut creditele, care au sporit cu 11% f.p.s.a.p. Prin urmare, rata fondurilor proprii totale este net superioară minimului impus de cerințele prudențiale de 10% ajungând la nivelul de 26,6% în mediu pe sistem, fiind în scădere cu 0,5 p.p. față de anul precedent. Iar, rezervele de lichiditate ale sectorului bancar depășesc în continuare limitele prudențiale impuse de BNM, pentru a face față unor eventuale evoluții nefavorabile. Lichiditatea curentă ca medie pe sistem la sfârșitul trimestrului I 2021 a fost de 50,4%, în creștere ușoară față de anul precedent. Volumul creditelor neperformante este în descreștere continuă cu 5,7 p.p., f.p.s.a.p., însă ponderea acestora persistă la nivel înalt. În acest context, în primele trei luni ale anului 2021, se atestă o creștere a volumului depozitelor atrase atât în monedă națională cât și în valută

străină. Totalul depozitelor constituite la bănci de către populație și companii a crescut față de anul trecut, unde depozitele totale la bănci au însumat 79 miliarde MDL la 31.03.2021, în creștere cu 13% față de p.s.a.p. În această perioadă se observă diminuarea profitabilității bancare cu 2,3% f.p.s.a.p. Conform rapoartelor prezentate de BNM, pe parcursul primelor trei luni ale anului 2021, nu au fost înregistrate modificări semnificative în structura acționariatului băncilor licențiate din Republica Moldova (activiază 11 bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei). Însă, o singură B.C. „ENERGBANK” S.A. era supravegheată în cadrul regimului de intervenție timpurie, aplicat de BNM la data de 11.01.2019, ca urmare a constatării unui grup de persoane acționând concertat care a achiziționat și posedă o deținere calificată în capitalul social al băncii în mărime de 52,55% fără aprobarea prealabilă scrisă a BNM. Astfel, prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM din 09.04.2021 a fost prelungită perioada de desemnare a administratorilor temporari ai B.C. „ENERGBANK” S.A. până la data de 29.10.2021.

Sectorul extern

Deficitul contului curent al balanței de plăți în trimestrul I 2021 a constituit 341,72 mil. USD. Raportat la PIB, contul curent a constituit 12,8%

Excedentul **balanței comerțului exterior cu servicii**, în trimestrul I 2021, a constituit 94,76 mil. USD, în creștere cu 19,5% față de perioada similară a anului precedent. În trimestrul I 2021, **exportul de servicii** a constituit 330,74 mil. USD, în creștere cu 0,3% comparativ cu trimestrul I 2020. **Importul de servicii** a totalizat 235,98 mil. USD, cu 5,8% mai puțin față de perioada similară a anului 2020.

Contul de capital în primul trimestru a. 2021 s-a majorat cu 60,9% față de ianuarie-martie 2020 și a înregistrat un deficit de 16,20 mil. USD. Soldul contului curent și de capital în perioada dată înregistrează un necesar net de finanțare de 357,92 mil. USD. Astfel, contul curent și de capital au înregistrat în total intrări în valoare de 1540,56 mil. USD (credit) și ieșiri în valoare de 1898,48 mil. USD (debit).

Contul financiar al balanței de plăți, a înregistrat intrări nete de capital în valoare de 346,54 mil. USD, ca urmare a diminuării nete a activelor financiare externe cu 226,40 mil. USD în urma tranzacțiilor efective, precum și a majorării nete de pasive în sumă de 120,14 mil. USD.

Poziția investițională internațională a constituit 5375,9 mil.USD fiind cu 2,1% mai puțin față de finele anului 2020. Raportată la PIB, poziția investițională internațională a constituit 44,3%.

Volumul transferurilor bănești din străinătate prin intermediul băncilor în favoarea persoanelor fizice, în primul trimestru, a fost în creștere cu 32,1% față de perioada similară a anului precedent (2765,46 mil. USD). Volumul transferurilor bănești a constituit 365,34 mil. USD.

Comerțul exterior cu bunuri a înregistrat creștere în trimestrul I al anului 2021. Relansarea economică în țările partenere a rezultat prin majorarea exporturilor cu 5,6% comparativ cu trimestrul I 2020. Restabilirea cererii interne față de bunuri din partea agenților economici și a populației a condus la majorarea importurilor cu 13,6%.

Deficitul balanței comerciale a constituit o valoare de 838,4 mil. USD, sau cu 148,3 milioane USD mai mult, comparativ cu cel înregistrat în aceeași perioadă din anul 2020.

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în ianuarie-martie 2021 a fost de 45,9%, în scădere cu 3,5 puncte procentuale, comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2020.

Mediul de afaceri

În anul 2021, în clasamentul Indicelui Libertății Economice, Republica Moldova se situează pe locul 85 din 178 de țări, cu un scor general de 62,5 puncte, marcând o ușoară creștere de +0,5 puncte față de anul precedent. Moldova se situează pe locul 41 printre cele 45 de țări din regiunea Europei și scorul său general este inferior mediei regionale, dar superior mediei mondiale. Economia Moldovei rămâne în grupul țărilor cu economie "moderat liberă" anul acesta.

Cele mai bune scoruri Republica Moldova le-a obținut la indicatorii: "sănătatea fiscală" (96,5), "povara fiscală" (94), "libertatea monetară" (71,5), "libertatea comerțului" (76,8), domeniul în care economia moldovenească este calificată drept liberă sau în cea mai mare parte liberă. Pe de altă parte, scoruri joase Moldova le-a înregistrat la indicatorii: "eficacitatea judiciară" (29,9), "integritatea guvernului" (38,7), "libertatea pieței muncii" (39,2), rămânând, ca și în anul precedent, la acești indicatori în zona economiilor reprimite.

Sectorul social

Situația demografică. În T I din anul 2021 numărul nașcuților-vii total pe țară a constituit 6279 pers., fiind în creștere cu 164 copii sau cu 2,7% comparativ cu T I din anul precedent, rata natalității a fost de 9,6 nașcuți-vii la 1000 locuitori, fiind în creștere cu 0,3 p.p. f.p.s.a.p. Numărul de decedați a constituit 12727 pers., înregistrând o creștere de 3444 pers. sau cu 37,1% f.p.s.a.p., iar rata mortalității a ajuns la 22,1 decedați la 1000 locuitori, în creștere cu 7,9 p.p. f.p.s.a.p. Numărul *căsătoriilor* total pe țară în T I din anul 2021 a constituit 3928, majorându-se cu 474 sau cu 13,7% f.p.s.a.p., iar rata nupțialității a constituit 5,8 căsătorii la 1000 locuitori, cu 0,5 p.p. mai mult f.p.s.a.p. Indicatorul în cazul numărului *divorțurilor* din țară a constituit 2372, fiind în scădere cu 89 sau cu 3,6% f.p.s.a.p. Rata divorțialității a constituit 4,1 divorțuri la 1000 locuitori, cu 0,3 p.p. mai mult f.p.s.a.p.

Piața forței de muncă. În T I din anul 2021, *forța de muncă*, care include populația ocupată și șomerii, a constituit 833,9 mii pers., în scădere cu 0,8% f.p.s.a.p. *Rata de participare la forța de muncă a populației de 15 ani și peste* a fost de 39,3%, ceea ce este cu 0,2 p.p. mai mult f.p.s.a.p. *Populația ocupată* în T I din anul 2021 a fost de 798,1 mii pers, mai puțin cu 1,0% f.p.s.a.p. *Rata de ocupare* a populației de 15 ani și peste a constituit 37,6%, cu puțin peste nivelul T I din 2020 (37,5%). *Numărul șomerilor*, definit conform BIM, în T I din anul 2021 a constituit 35,8 mii pers., majorându-se f.p.s.a.p. cu 1,6 mii persoane sau cu 4,7%. *Rata șomajului (LU1)* la nivelul țării în T I din anul 2021 a fost de 4,3%, mai mare cu 0,2 p.p. f.p.s.a.p. *Populația în afara forței de muncă* din țară (de 15 ani și peste) în T I din anul 2021 a fost de 1286,6 mii persoane, în scădere cu 1,8% f.p.s.a.p., constituind 60,7% din populația din aceeași grupă de vârstă, mai puțin cu 0,2 p.p. f.p.s.a.p. În T I din anul 2021 grupul NEET a avut o pondere de 18,3% din populația din grupa de vârstă de 15-24 ani, 29,0% - în cazul celor cu vârsta de 15-29 ani și 33,2% - la cei cu vârsta de 15-34 ani.

Remunerarea muncii. În T I din anul 2021, câștigul salarial nominal mediu lunar brut în țară a fost în mărime de 8468,6 MDL, majorându-se în termeni nominali cu 10,9% f.p.s.a.p., iar în valoare reală a crescut cu 10,0% (cu ajustarea la indicele prețurilor de consum). În sectorul bugetar salariul mediu lunar în T I din anul 2021 a fost în mărime de 7463,0 MDL, în creștere cu 5,3% f.p.s.a.p., iar în sectorul real - 8839,8 MDL, mai mult cu 12,8% f.p.s.a.p. Creșteri mai puternice au avut loc în: *Sănătate și asistență socială* (+50,2%); *Activități financiare și de asigurări* (+12,4%), *Informații și comunicații* (+12,0%). Cele mai mari câștiguri salariale medii brute lunare au fost înregistrate în: *Informații și comunicații* (19914,5 MDL - de 2,4 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Activități financiare și de asigurări* (15428,9 MDL - de 1,8 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat* (12243,0 MDL - de 1,4 ori mai mare decât salariul mediu pe economie).

Protecția socială a populației. Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 aprilie 2021 a constituit 680,4 mii pers. sau cu 13,2 mii pers. mai puțin comparativ cu 1 aprilie 2020. Mărimea medie a pensiei lunare stabilite la 1 aprilie 2021 a constituit 2154,94 MDL, fiind în creștere cu 12,6% față de 1 aprilie 2020.

Capitolul I

PRODUȚIA¹

Produsul intern brut

Produsul Intern Brut în primul trimestru al anului 2021 a atins o valoare de 46523 mil. MDL (prețuri curente), astfel marcând o creștere cu 1,8% în termeni reali, comparativ cu perioada similară a anului 2020.

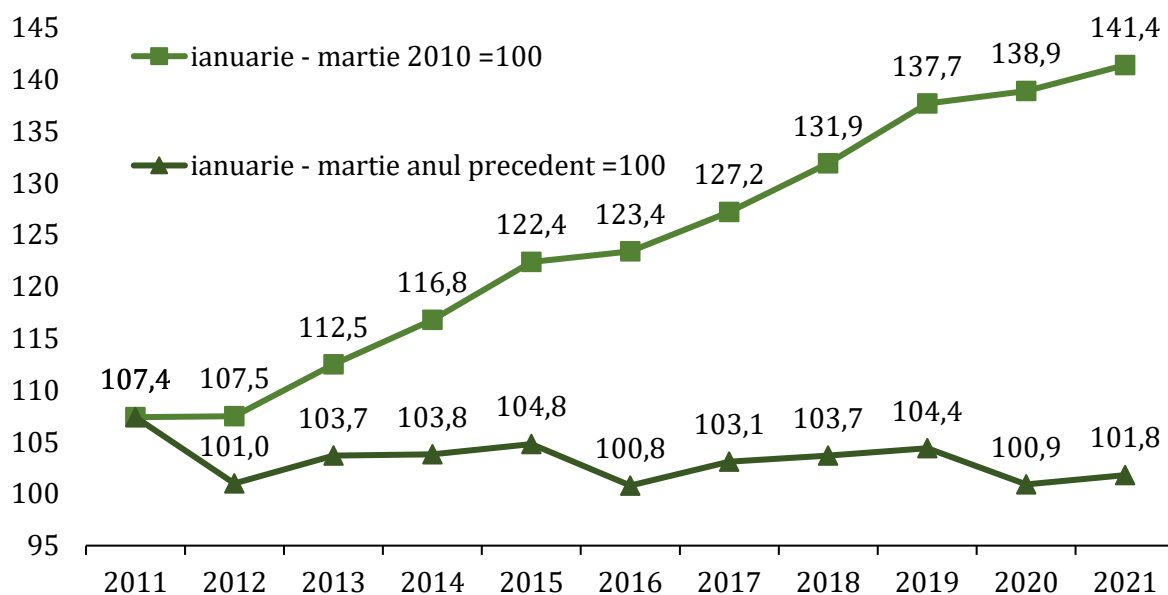

Figura 1.1. Evoluția PIB în perioada TI:2011 - TI:2021 (%)

Sursa: Calculele autorului în baza datelor BNS

Componentele principale care au favorizat la majorarea PIB-ului sunt:

- Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare având o pondere de 15,7% la formarea PIB au contribuit la creșterea lui cu 0,9% și o creștere a VAB cu 6,1%;
- Construcțiile, cu o pondere de 6,7% la formarea PIB, au contribuit la creșterea lui cu 0,4% și o creștere a VAB cu 5,5%;
- Informațiile și comunicațiile, cu o pondere de 6,8% la formarea PIB au favorizat la creșterea acestuia cu 0,4% și o creștere a VAB cu 6,5%;
- Tranzacții imobiliare, având o pondere de 8,4% la formarea PIB au contribuit la creșterea lui cu 0,4% și o creștere a VAB cu 5,0%.

De asemenea, o contribuție pozitivă la creșterea PIB-ului a avut-o impozitul net pe produse, care participând la formarea PIB cu 15,1% a favorizat la creșterea lui cu 1,2%. Valoarea adăugată brută

¹ Analiza este prezentată fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender, pe baza statisticilor oficiale, elaborate de către Biroul Național de Statistică. În unele cazuri, special menționate, sunt prezentate datele disponibile vizând regiunea transnistreană, difuzate de către organul de statistică din regiune.

total pe economie a crescut cu 0,7% f.p.s.a.p. astfel atingând o pondere de 84,9% la formarea PIB și o contribuție la majorarea PIB cu 0,6%.

Componentele principale care au influențat negativ creșterea PIB-ului sunt:

- Agricultură, silvicultură și pescuitul cu o pondere de 2,7% la formarea PIB au contribuit la scăderea lui cu 0,5% și o reducere a VAB pe activitățile respective cu 13,9%;
- Activitățile financiare și asigurările, cu o pondere de 4,3% în PIB au participat la reducerea lui cu 0,3% și o reducere a VAB pe activitățile respective cu 7,4%;
- activitățile profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport au contribuit la formarea PIB cu 3,1% și la reducerea lui cu 0,3% și o scădere a VAB pe activitățile respective cu 8,3%;
- administrația publică și apărare; asigurări sociale obligatorii; învățământ; sănătate și asistență socială au contribuit cu 0,2% la reducerea PIB cu o pondere de 14,5% la formarea PIB și o diminuare a VAB pe activitățile respective cu 1,3%.

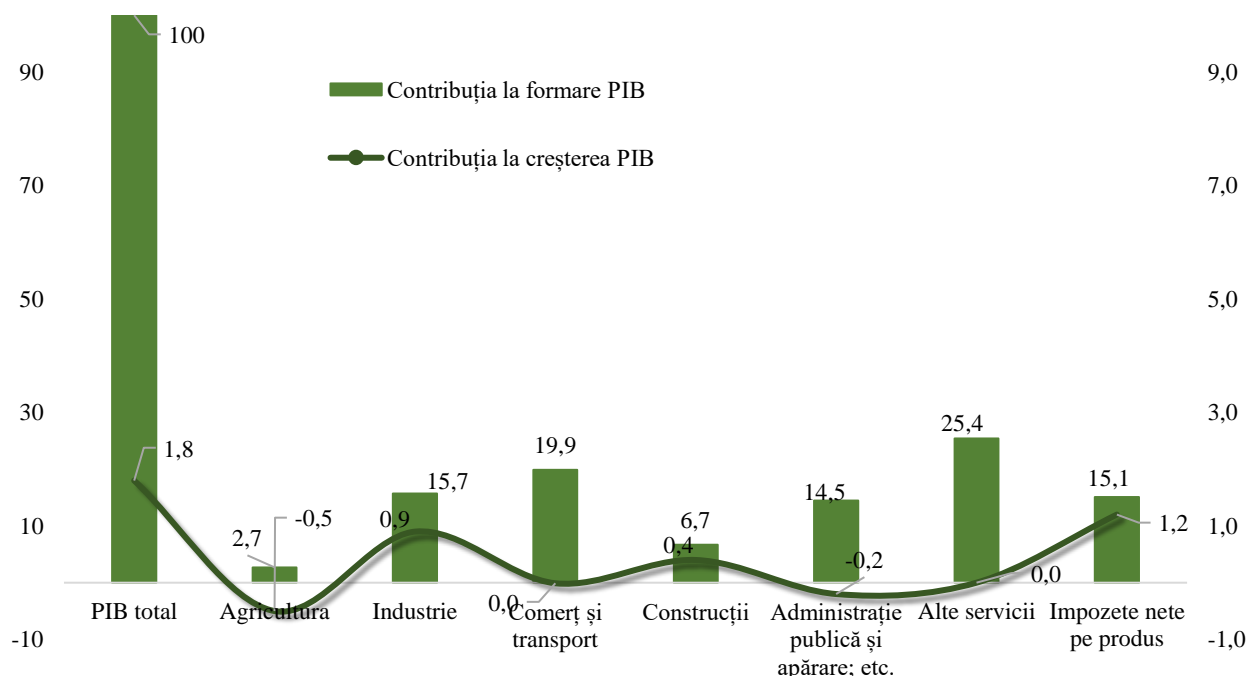

Figura 1.2. Contribuția componentelor de resurse la formarea PIB în T.I 2021 și la creșterea acestuia față de T.I 2020, %

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică

Conform utilizărilor, creșterea PIB-ului s-a datorat **formării brute de capital fix** ce a contribuit cu 2,9% la creșterea acestuia, având un aport la formarea PIB-ului de 23,4% și o creștere a volumului propriu cu 14,2% f.p.s.a.p., precum și **consumului final al gospodăriilor populației**, ce a favorizat creșterea PIB-ului cu 2,4%, având o pondere în formarea a acestuia de 82,9% și o majorare a volumului propriu cu 2,8%.

Impactul negativ asupra creșterii PIB-ului l-a avut exportul net de bunuri și servicii, ce a contribuit la diminuarea lui cu 8,2%. Rezultatul obținut s-a datorat ca urmare a creșterii importului cu 7,1% f.p.s.a.p. și o reducere a exportului cu 12,3%.

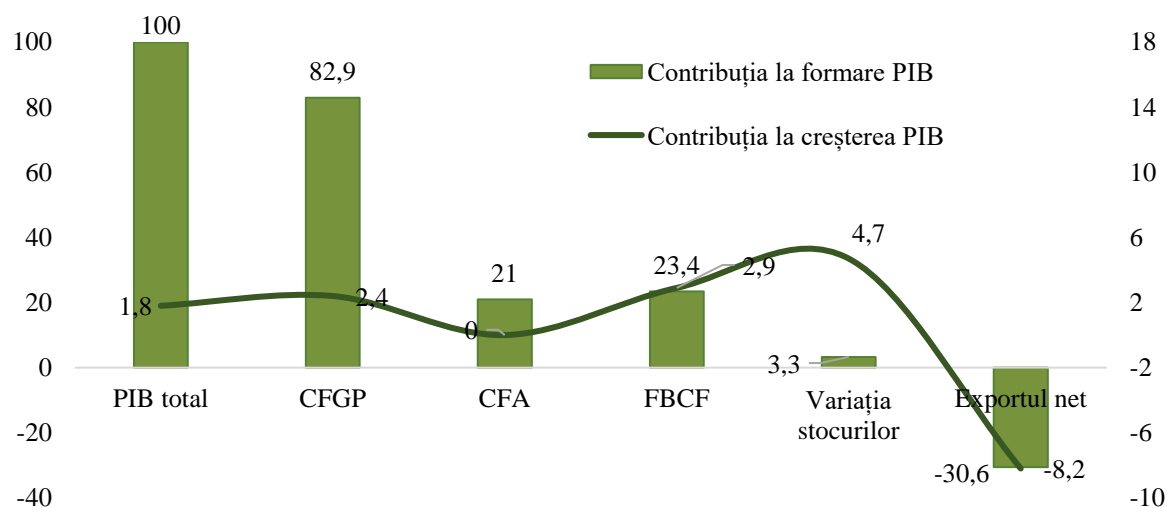

Figura 1.3. Contribuția componentelor de utilizări la formarea PIB-ului în TI:2021 și la creșterea acestuia față de TI:2020, %

Sursa: În baza datelor Biroului Național de Statistică

Industria

În primul trimestru al anului 2021 indicele producției industriale a înregistrat o creștere cu 3,0% f.p.s.a.p., ca rezultat al creșterii furnizării energiei electrice și termice, gaze, apă caldă și aer condiționat care în perioada respectivă a înregistrat o creștere impunătoare de 24,2% f.p.s.a.p. În același timp, industria extractivă la fel ca și industria prelucrătoare au înregistrat diminuări al indicelui volumului producției industriale cu 12,7% și 2,8%, respectiv.

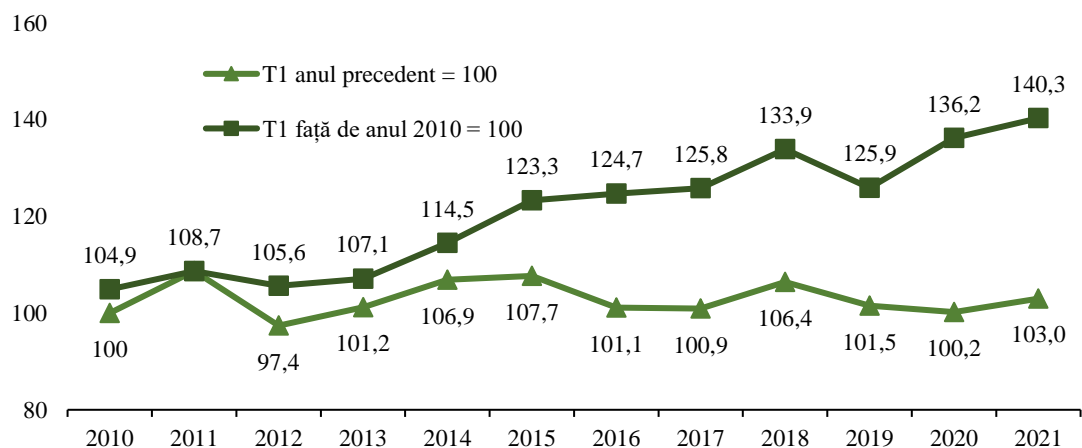

Figura 1.4. Indicii volumului producției industriale față de T1:2010 - T1:2021 (%)

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

În cadrul industriei prelucrătoare, care deține cea mai impunătoare cotă în totalul industriei în perioada respectivă, cele mai semnificative creșteri au fost înregistrate de următoarele activități: Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice (+84,3%); Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite (+57,6%) și Industria metalurgică (+42,1%). În același timp, cele mai semnificative reduceri în cadrul industriei prelucrătoare au avut activitățile: Fabricarea uleiurilor și a grăsimilor vegetale și animale (-54,7%); Fabricarea produselor de morărit, a amidonului și produselor din amidon (-32,4%); Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor (-26,7%) și Fabricarea autovehiculelor, a remorcilor și semiremorcilor (-25,2%).

Tabelul 1.1. Activitatea sectorului industrial în T1:2021

Industrie - total	103,0
Industria extractivă	87,3
Extracția petrolului brut și a gazelor naturale	C
Alte activități extractive	88,8
Industria prelucrătoare	97,2
Industria alimentară	80,8
Producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne	90,0
Prelucrarea și conservarea peștelui, crustaceelor și moluștelor	137,3
Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor	73,3
Fabricarea uleiurilor și a grăsimilor vegetale și animale	45,3
Fabricarea produselor lactate	97,6
Fabricarea produselor de morărit, a amidonului și produselor din amidon	67,6
Fabricarea produselor de brutărie și a produselor făinoase	99,5
Fabricarea altor produse alimentare	78,0
Fabricarea preparatelor pentru hrana animalelor	C
Fabricarea băuturilor	99,2
Fabricarea produselor de tutun	C
Fabricarea produselor textile	130,3
Fabricarea de articole de îmbrăcăminte	105,8
Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	106,1
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	157,6
Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	101,8
Tipărire și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor	91,3
Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului	C
Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	94,2
Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice	115,5
Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	96,6
Producția altor produse din minerale nemetalifere	115,7
Industria metalurgică	142,1
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	113,9
Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	184,3
Fabricarea echipamentelor electrice	77,1
Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	132,9
Fabricarea autovehiculelor, a remorcilor și semiremorcilor	74,8
Fabricarea altor mijloace de transport	C
Fabricarea de mobilă	126,6
Alte activități industriale n.c.a.	124,8
Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	120,6
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	124,2
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	124,2

Sursa: Elaborat în baza datelor BNS

Agricultura

Producția agricolă globală în gospodăriile de toate categoriile în primul trimestrul al anului 2021 a atins suma de 1721,4 mil. MDL (în prețuri curente), ce a constituit o diminuare cu 13,3% (în prețuri comparabile) față de perioada similară a anului 2020. Rezultatul obținut s-a datorat, în cea mai mare parte, sectorului zootehnic care constituind circa 99% din volumul total al producției globale, în perioada respectivă a înregistrat o descreștere cu 13,5% f.p.s.a.p.

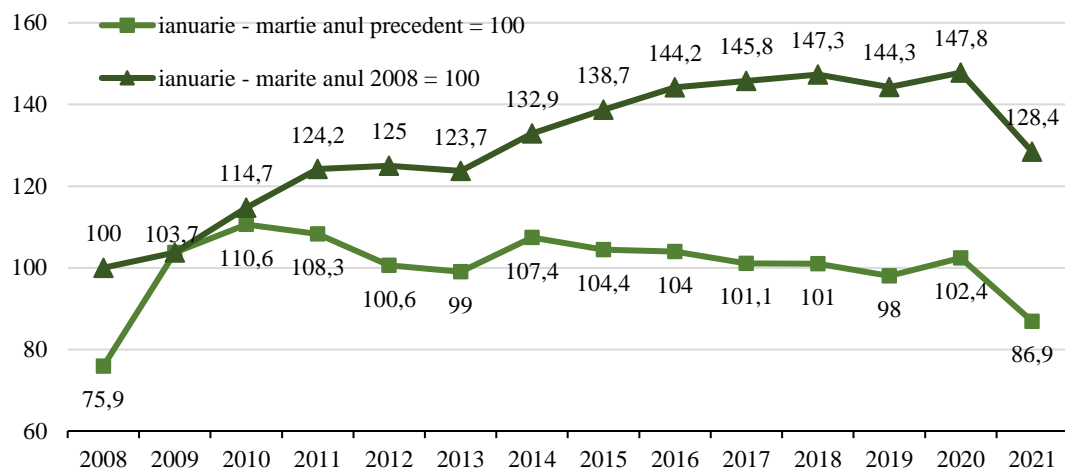

Figura 1.5. Evoluția volumului producției agricole globale în TI:2008 – TI:2021

Sursa: Calculele autorului în baza datelor BNS

În cadrul producției animaliere, diminuarea se datorează tuturor segmentelor din sectorul dat. Astfel **producția** (creșterea) **vitelor și a păsărilor** (în masă vie) s-a redus cu 13,1%, **producția de lapte** în perioada respectivă s-a redus cu 14,6% f.p.s.a.p. și **producția de ouă** s-a redus cu 13,9% f.p.s.a.p.

Tabelul 1.2. Principalele tipuri ale producției animaliere, T1:2021, %

	total	în % 2018	pondera în % față de total
Creșterea vitelor și păsărilor în masă vie, total (mii tone)	34,2	86,9	100
din care:			
întreprinderile agricole	21,8	85,6	63,8
gospodăriile populației	12,4	89,4	36,2
Lapte, total (mii tone)	53,5	85,4	100,0
din care:			
întreprinderile agricole	5,5	101,1	10,3
gospodăriile populației	48,0	83,8	89,7
Ouă, total (mil. buc.)	108,3	86,1	100,0
din care:			
întreprinderile agricole	72,2	84,9	66,7
gospodăriile populației	36,1	88,6	33,3

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică

Investițiile în active imobilizate

Investițiile în active imobilizate în primele trei luni ale anului 2021 au atins cifra de 3840,4 mil. MDL, care, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020, a crescut cu 14,8% (în prețuri comparabile). Această creștere, în marea sa parte, se datorează imobilizărilor corporale ce constituind 96,7% din

totalul investițiilor în active imobilizate în perioada dată, au crescut cu 13,9% f.p.s.a.p. În același timp și investițiile în imobilizările necorporale au înregistrat creșteri în perioada respectivă cu 48,1% f.p.s.a.p., constituind 3,3% din totalul investițiilor în active imobilizate.

Tabelul 1.3. Structura investițiilor în active imobilizate în ianuarie – martie 2021

	Realizări, mil. MDL	în % față de ianuarie - martie 2019	în % față de total
Investiții în active imobilizate - total	3840,4	114,8	100
Imobilizări necorporale	126,0	148,1	3,3
Imobilizări corporale	3714,4	113,9	96,7
din care:			
- clădiri rezidențiale	613,9	93,4	16,0
- clădiri nerezidențiale	476,5	95,3	12,4
- construcții ingineresti	495,0	111,4	12,9
- mașini, utilaje, instalații de transmisie	1401,9	121,0	36,5
- mijloace de transport	558,1	151,0	14,5
- alte imobilizări corporale	169,0	130,4	4,4

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică

Sursa principală a investițiilor, ca de obicei, rămân a fi mijloacele proprii ale investitorilor, ce în perioada dată s-au diminuat cu 0,7% f.p.s.a.p. și a atins cota de 63,4% din totalul surselor de finanțare pentru active imobilizate. Cele mai impunătoare creșteri ale surselor de finanțare în perioada respectivă au fost înregistrate din partea bugetului de stat (+103,7%) și fondului ecologic (+92,3%) dar care au constituit 5,4% și 1,7% din totalul investițiilor.

Tabelul 1.4. Structura investițiilor în active imobilizate pe surse de finanțare în ianuarie – martie 2021

	Realizări, mil. MDL	în % față de total	în % față de TI – 2020 (prețuri comparabile)
Investiții în active imobilizate – total	3840,4	100	114,8
care sunt finanțate din contul:			
- surse proprii de finanțare	2436,0	63,4	99,3
- bugetului de stat	208,5	5,4	203,7
- bugetului unităților administrativ-teritoriale	127,8	3,3	159,4
- credite și împrumuturi interne	401,2	10,4	134,2
- credite și împrumuturi externe	229,6	6,0	167,2
- surse din străinătate	333,1	8,7	189,7
- fondul rutier	24,0	0,6	45,9
- fondul ecologic	13,5	0,4	133,1
- alte surse	66,8	1,7	192,3

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică

Comerțul și alte servicii destinate pieței

În urma analizei comerțului intern cu bunuri și servicii în perioada ianuarie – martie a anului 2021 se observă o creștere a tuturor sectoarelor comerțului și serviciilor destinate pieței interne,

excepție fiind **cifra de afaceri a comerțului cu ridicata** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) care în trimestrul I s-a diminuat cu 4,8% față de perioada similară a anului 2020.

Tabelul 1.5. Indicii valorici ai cifrei de afaceri a principalelor activități din cadrul comerțului intern cu bunuri și servicii, ianuarie – martie 2021

	În % față de ianuarie - martie 2020
Comerțul cu amănuntul (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete)	106,6
Serviciile de piață prestate populației	131,1
Comerțul cu ridicata	95,2
Servicii de piață prestate întreprinderilor	103,4
Comerțul cu autovehicule și motociclete	131,7

Sursa: în baza datelor Biroului Național de Statistică

Astfel, **cifra de afaceri a comerțului cu amănuntul** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) a crescut cu 6,6% f.p.s.a.p., **cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației** a crescut cu 31,1% f.p.s.a.p., **cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate, în principal, întreprinderilor** s-a majorat cu 3,4% f.p.s.a.p., iar cifra de afaceri a comerțului cu autovehicule și motociclete s-a majorat cu 31,7% f.p.s.a.p.

Transportul

În primele patru luni ale anului 2021 transportul mărfurilor pe toate căile de transport a înregistrat sumarul de 4,6 mil. tone de mărfuri transportate, reprezentând o scădere cu 0,7% f.p.s.a.p. sau cu 11,5% față de perioada similară a anului 2019. Rezultatul obținut se datorează creșterii transportării mărfurilor pe cale rutieră și pe cale fluvială, ce în perioada dată au crescut cu 9,3% și cu 69,4%, respectiv, față de perioada similară a anului 2020. În același timp transportarea mărfurilor pe cale feroviară s-au redus cu 44,6% f.p.s.a.p., iar transportarea mărfurilor pe cale aeriană s-a majorat cu 17,1%.

Tabelul 1.6. Volumul mărfurilor transportate pe toate căile de transport 2019 – 2021, mii tone

	ianuarie - aprilie 2019	în % f.p.s.a.p.	ianuarie - aprilie 2020	în % f.p.s.a.p.	ianuarie - aprilie 2021	în % f.p.s.a.p.	în % 2021 față de 2019
Total	5220,2	117,47	4652,1	112,2	4618	99,3	88,5
Feroviar	1604,2	100,65	1123,8	142,7	734,5	65,4	45,8
Auto	3583,5	126,94	3484,4	102,8	3809,4	109,3	106,3
Fluvial	31,9	119,48	43,5	73,3	73,7	169,4	231,0
Aerian	0,5	125,00	0,4	125,0	0,4	117,1	80,0

Sursa: în baza datelor Biroului Național de Statistică

Parcursul mărfurilor în perioada dată a însumat 1439,4 mil. tone-km - o valoare mai inferioară cu 2,3% față de primele patru luni ale anului 2020.

Restricționările impuse pentru combaterea efectelor pandemiei COVID – 19 au redus semnificativ modul de deplasare a pasagerilor pe toate tipurile de transport și această situație durează deja de mai mult de un an.

În acest caz, ca urmare a diminuărilor considerabile din 2020, ar fi bine de analizat acest indicator nu doar comparativ cu perioada precedentă dar și comparativ cu perioada anului 2019. Cu toate că în ianuarie - aprilie 2021 comparativ cu primele patru luni ale anului 2020 transportarea pasagerilor pe toate căile de transport s-a redus cu 6,9%, atunci comparativ cu perioada similară a anului 2019 s-a înregistrat o reducere surprinzătoare cu 43,4%. Rezultatul dat reprezintă o consecință a reducerii transportării de pasageri pe toate căile de transport, excepție fiind transportarea de pasageri pe cale fluvială, care cu toate că comparativ cu perioada similară a anului 2020 a crescut cu 81,0% are o cotă doar de 0,4% din totalul numărului de pasageri transportați. Cea mai semnificativă reducere o are transportarea pasagerilor pe cale rutieră, care deținând o cotă de aproximativ 98% din totalul numărului de pasageri transportați comparativ cu perioada ianuarie - aprilie 2019 sa diminuat cu 43,4%.

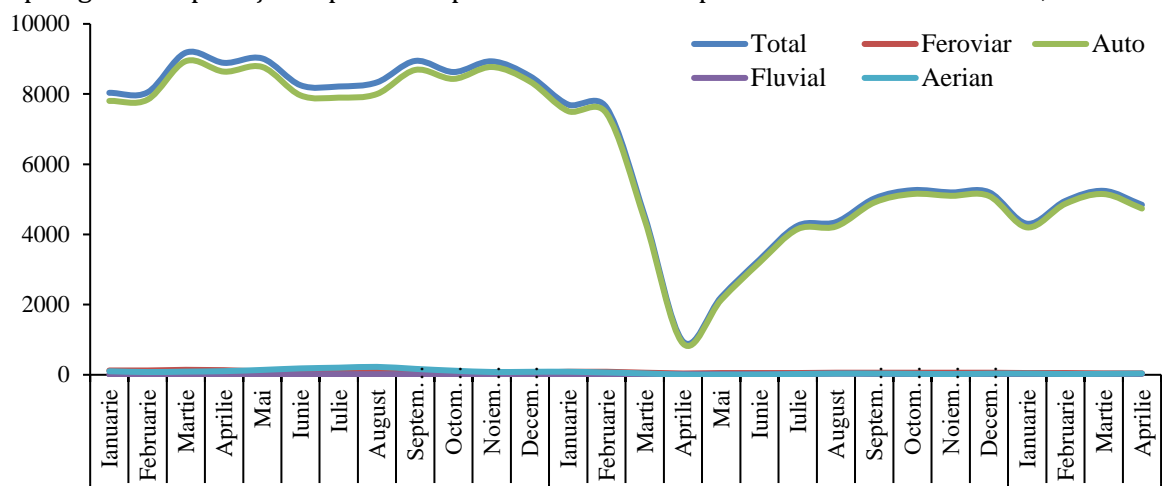

Figura 1.6. Indicii numărului de pasageri transportați cu ajutorul transportului public, 2019 - 2021, în % față de perioada corespunzătoare a anului precedent

Sursa: în baza datelor Biroului Național de Statistică

Tabelul 1.7. Numărul de pasageri transportați pe toate căile de transport în 2019 - 2021, mii pasageri

	ianuarie - aprilie 2019	ianuarie - aprilie 2020	în % f.p.s.a.p.	ianuarie - aprilie 2021	în % f.p.s.a.p.	în % 2021 față de 2019
Total	34152	20782	60,9	19344,8	93,1	56,6
Feroviar	526,1	273,9	52,1	185	67,5	35,2
Auto	33222,3	20267,3	61,0	18962,3	93,6	57,1
Fluvial	30,1	42,1	139,9	76,2	181,0	253,2
Aerian	373,5	198,7	53,2	121,3	61,0	32,5

Sursa: în baza datelor Biroului Național de Statistică

Turismul

Închiderea parțială a hotarelor și limitarea deplasărilor dintre localități au fost unele din măsurile necesare de combatere a pandemiei de coronavirus (COVID - 19) și unii dintre factorii principali care au afectat turismul nu doar prin componența sa, dar și în structura acestuia. Întrucât această situație există mai mult de un an, pentru o analiză mai amplă este necesar de a efectua o comparație cu datele unei perioade ante - COVID-19. Astfel, cu toate că comparativ cu trimestrul I al anului 2020 se observă o ușoară creștere cu 5,6% a numărului de turiști și excursioniști, însă comparativ cu trimestrul I al anului 2019 se observă o diminuare cu 26,2%. În structura turismului se observă o creștere pronunțată a turismului intern, care în ianuarie - martie 2021 a crescut cu 76,9% f.p.s.a.p. În același timp, atât turismul receptor cât și turismul emițător s-au

diminuat chiar și comparativ cu trimestrul I al anului 2020, reducerea constituind de 69,4% și 20,4%, respectiv.

Tabelul 1.8. Turiști și excursioniști participanți la turismul organizat prin intermediul agențiilor de turism și a tur operatorilor, ianuarie - martie 2021

	Ianuarie- martie 2019	Ianuarie- martie 2020	Ianuarie- martie 2021	în % față de 2020	în % față de 2019
TOTAL turiști și excursioniști	39249	27432	28 958	105,6	73,8
Turism receptor (primirea cetățenilor străini în țară)	1770	967	306	31,6	17,3
Turism emițător (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate) - total	26435	18667	14 856	79,6	56,2
Turism intern (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic)	10044	7798	13 796	176,9	137,4

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică

Principalele locuri de destinație care au primit rezidenții Republicii Moldova sunt: Egipt (72,3% din totalul turiștilor plecați peste hotare), Ucraina (11,9%), Turcia (4,0%), Insulele Maldive (3,2%), Emiratele Arabe Unite (2,4%) și România (1,7%).

În cadrul turismului intern, principalele locuri de vizită organizate de agențiile de turism și turoperatorilor au fost în municipiul Chișinău (60,0%), în regiunile de dezvoltare Centru (34,0%) și Sud (6,0%).

Capitolul II PREȚURI, RATE DE SCHIMB ȘI POLITICA MONETARĂ

2.1 PREȚURI ȘI RATE DE SCHIMB

Prețuri

La începutul anului 2021, în condițiile diminuării ușoare a impactului pandemiei de coronavirus asupra activităților economice și consumului populației, ritmul de creștere a prețurilor de consum după o perioadă constantă de declin se stabilizează ușor semnaland o inversare de trend în viitorul apropiat.

Evoluția prețurilor bunurilor și serviciilor de consum în trimestrul I 2021 față de trimestrul I 2020. Rata inflației în trimestrul I, 2021 față de perioada similară a anului precedent a fost de 0,8%, plasându-se sub limita inferioară a coridorului de variație a țintei, stipulate în Strategia politicii monetare pe termen mediu.

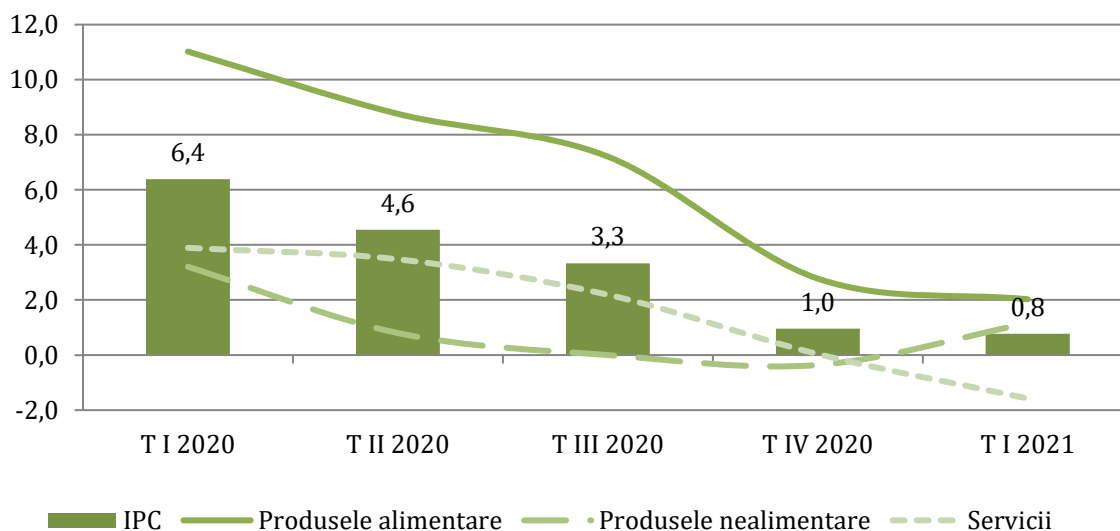

Figura 2.1.1. Ritmul anual de creștere a IPC

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Comparativ cu p.s.a.p. ritmul de creștere a inflației a decelerat cu 5,6 p.p. iar față de ultimul trimestru al anului 2020 acesta s-a moderat cu 0,2 p.p. Rata anuală medie a inflației în primele trei luni ale anului 2021 pe grupe de mărfuri și servicii a fost la produse alimentare 2%, produse nealimentare 1,2%, servicii (-1,5%) f.p.s.a.p.

În primele luni ale anului 2021 rata inflației de bază își accelerează ritmului de creștere. În trimestrul I, 2021 rata inflației de bază a înregistrat un ritm de creștere mai avansat față de IPC și a constituit 2% f.p.s.a.p. fiind în descreștere cu 2,6 p.p. Evoluțiile lunare la fel arată o tendință accelerare a ritmului de creștere, ce se menține și în primele luni ale trimestrului II 2021.

În expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent, ritmul de creștere a inflației de bază a fost de: în ianuarie - 1,7%, în februarie - 2,2% și în martie - 2%.

În condițiile menținerii unui deficit de cerere agregată pe piața internă, la ratei inflației de bază au contribuit evoluția ascendentă a prețurilor la combustibili și deprecierea monedei naționale față de principalele valute de referință (USD și EUR).

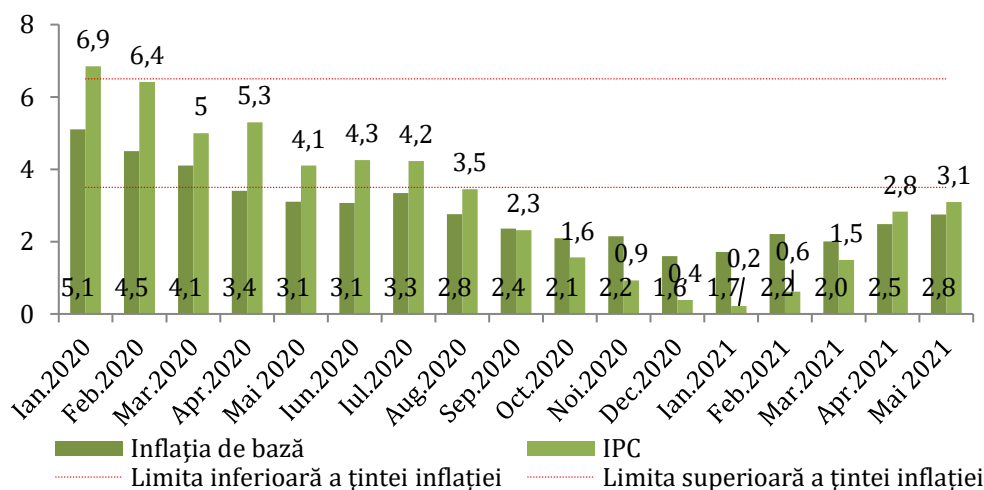

Figura 2.1.2. Ritmul anual de creștere al IPC și inflației de bază, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Prețurile la producția industrială înregistrează creșteri bruște. Față de trimestrul I 2020, prețurile producției industriale au crescut în trimestrul I 2021 cu 5,9%, ritmul de creștere fiind cu 3,4 p.p. peste nivelul înregistrat în perioada similară a anului precedent. O contribuție însemnată la această creștere a venit din partea industriei prelucrătoare.

Pe sectoare de activitate, în *industria prelucrătoare* prețurile au crescut cu 7,3% f.p.s.a.p., înregistrându-se creșteri semnificative de prețuri în ramurile industriei alimentare (+11,6%): fabricarea uleiurilor și a grăsimilor vegetale și animale (+53,3%), fabricarea macaroanelor, tăițelilor, cus-cus-ului și a altor produse făinoase similare (+20%), fabricarea produselor de morărit, a amidonului și produselor din amidon (+16%), fabricarea zahărului (+13%) etc. Prețurile la producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat au scăzut cu 10,7% p.s.a.p., iar cele din industria extractivă au înregistra o creștere de 1,3% față de perioada similară a anului precedent.

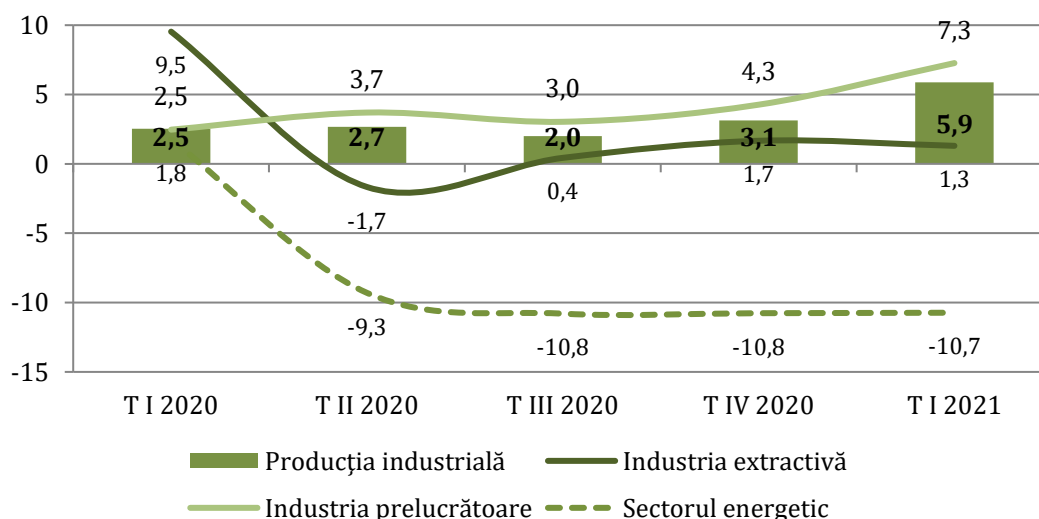

Figura 2.1.3. Ritmul anual de creștere a prețurilor producției industriale și a componentelor sale, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Sporirea ritmului de creștere a prețurilor producției industriale a fost influențată de dinamica prețurilor la produsele livrate pe piața internă și cea externă. Aportul major la creșterea prețurilor

În industrie vine din partea prețurilor din industria prelucrătoare, ca urmare a majorării prețurilor în industria alimentară în condițiile unei recolte modeste înregistrate în anul 2020.

În trimestrul I al anul 2021 și indicele prețurilor la produsele agricole este în creștere. În primele trei luni ale anului acesta a constituit 26,9% cu 18,1 p.p. peste nivelul înregistrat în p.s.a.p. Majorarea prețurilor la produsele agricole generând în continuare presiuni inflaționiste asupra IPC. La creșterea prețurilor la produsele agricole au contribuit atât prețurile la produsele vegetale care au crescut cu 29,4% f.p.s.a.p. cât și produsele animaliere care au înregistrat un indice creștere de 23,3%, comparativ cu perioada similară a anului trecut.

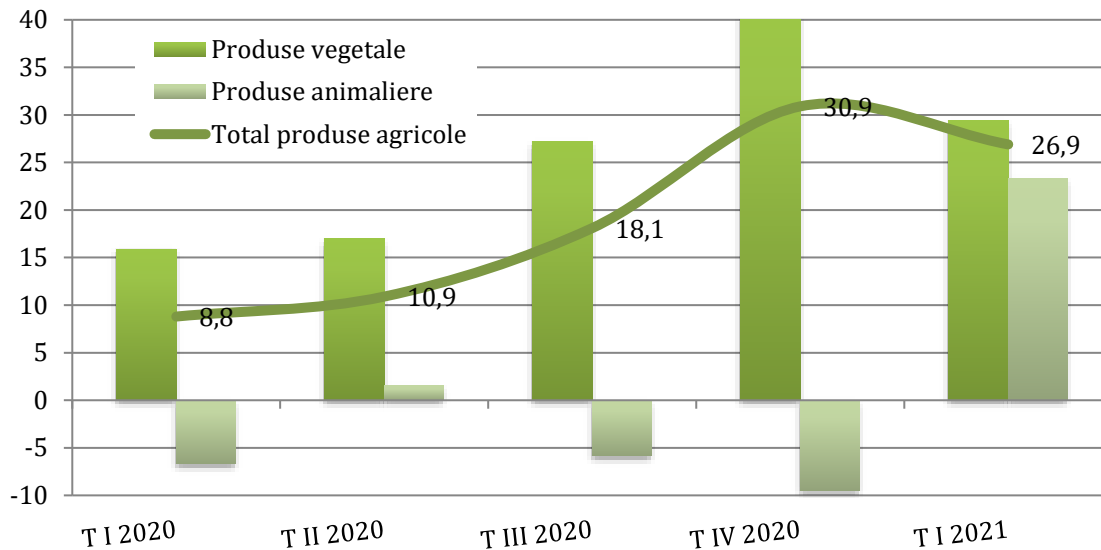

Figura 2.1.4. Ritmul anual de creștere a prețurilor la produsele agricole, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Rate de schimb

De la începutul anului 2021 urmărim o ușoară depreciere a monedei naționale față de principalele valute de referință. În trimestrul I 2021, cursul mediu nominal de schimb a leului a fost de 17,5 MDL/USD și 21,1 MDL/EUR, apreciindu-se comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 0,5% față de dolarul SUA și depreciindu-se cu 8,8% față de moneda unică europeană.

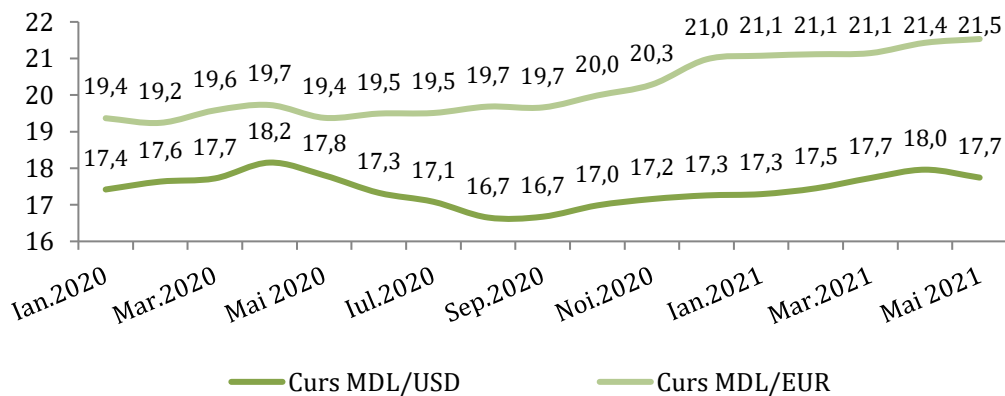

Figura 2.1.5. Evoluția cursului nominal de schimb mediu lunar al MDL comparativ cu USD și EURO

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

În expresie lunară, cursul mediu de schimb al leului față de dolarul SUA în decursul trimestrului I, 2021 a fost de 17,3 MDL/USD, 17,5 MDL/USD și 17,7 MDL/USD în lunile ianuarie, februarie și martie corespunzător. Cursul mediu de schimb al monedei naționale față de moneda unică europeană a înregistrat valori similare în primele trei luni ale anului și a constituit 21,1 MDL/EUR.

Fluctuațiile cursului nominal de schimb în trimestrul I, 2021 precum și situația economică din țară și-au lăsat o amprentă și asupra cursului real de schimb a monedei naționale. Leul moldovenesc în termeni reali s-a depreciat în această perioadă cu 0,3% față de USD (comparativ cu perioada similară a anului trecut) și cu 9,3% față de moneda Euro comparativ cu p.s.a.p.

2.2. POLITICA MONETARĂ

Menținerea riscurilor dezinflaționiste și necesitatea susținerii activității economice au determinat BNM să mențină neschimbate ratele de politică monetară la un nivel minim istoric și să reducă în continuare rezervele minime obligatorii, eliberând resurse financiare de care dispun băncile pentru creditare.

Instrumentele politicii monetare

În trimestrul I, 2021 BNM a menținut neschimbate principalele rate de politică monetară, astfel rata de bază a fost de 2,65%, rata dobânzii la creditele overnight a constituit 5,15% iar rata dobânzii la depozitele overnight – 0,15%.

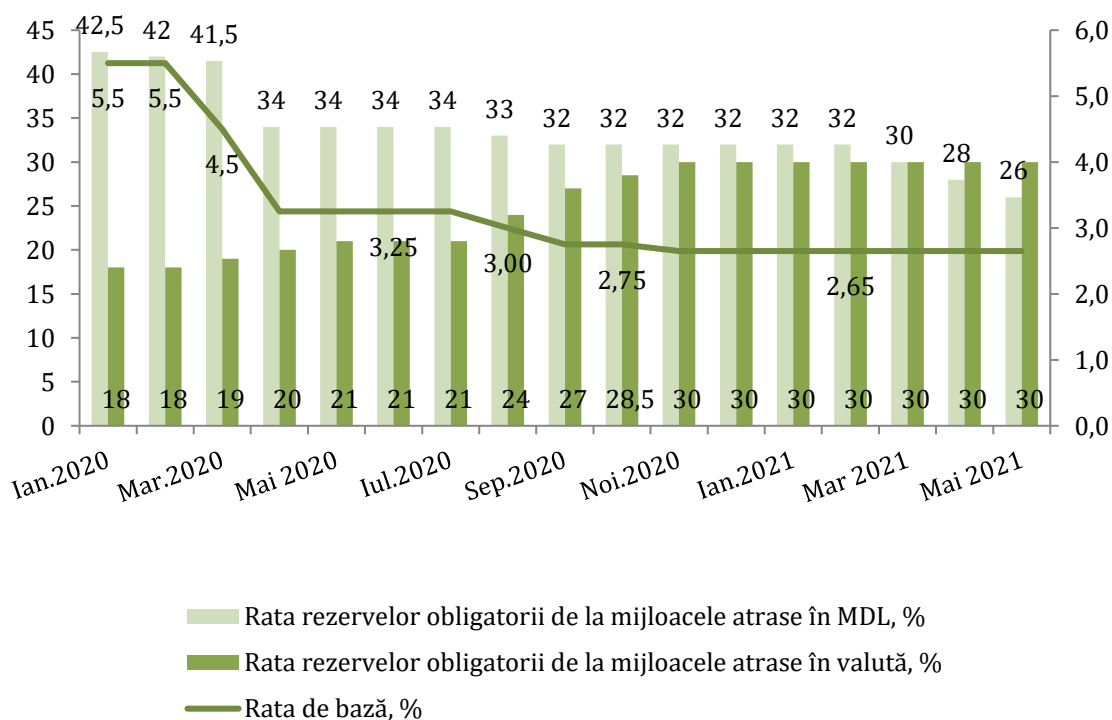

Figura 2.2.1. Evoluția ratelor la instrumentele de politică monetară ale Băncii Naționale a Moldovei

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Rata rezervelor obligatorii din mijloace atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă, a fost diminuată în primul trimestrul I al anului 2021 de la nivelul de 30% la 28%. Rata rezervelor obligatorii de la mijloacele atrase în valute convertibile a fost menținută la nivel atins în anul precedent și a constituit 30%.

Politica monetară promovată de BNM urmărește consolidarea capacității economiei naționale de a face față unor eventuale evoluții economice adverse, să stimuleze cererea agregată și să mărească capacitatea de cumpărare a populației, pentru menținerea unui ritm optim al evoluției prețurilor.

Nivelul rezervelor oficiale la începutul anului 2021 se menține într-un volum optim conform tuturor cerințelor de acoperire a acestora, asigurând un nivel suficient de acoperire a importurilor de mărfuri și servicii.

Comparativ cu perioada similară a anului precedent, rezervele oficiale de rezervă au crescut cu 759 mil.USD și au constituit 3708 mil.USD. În aceste condiții, BNM dispune de toate pârghiile necesare pentru menținerea și în continuare a unei politici monetare relaxate necesare pentru încurajarea agenților economici să se crediteze și să investească în economie.

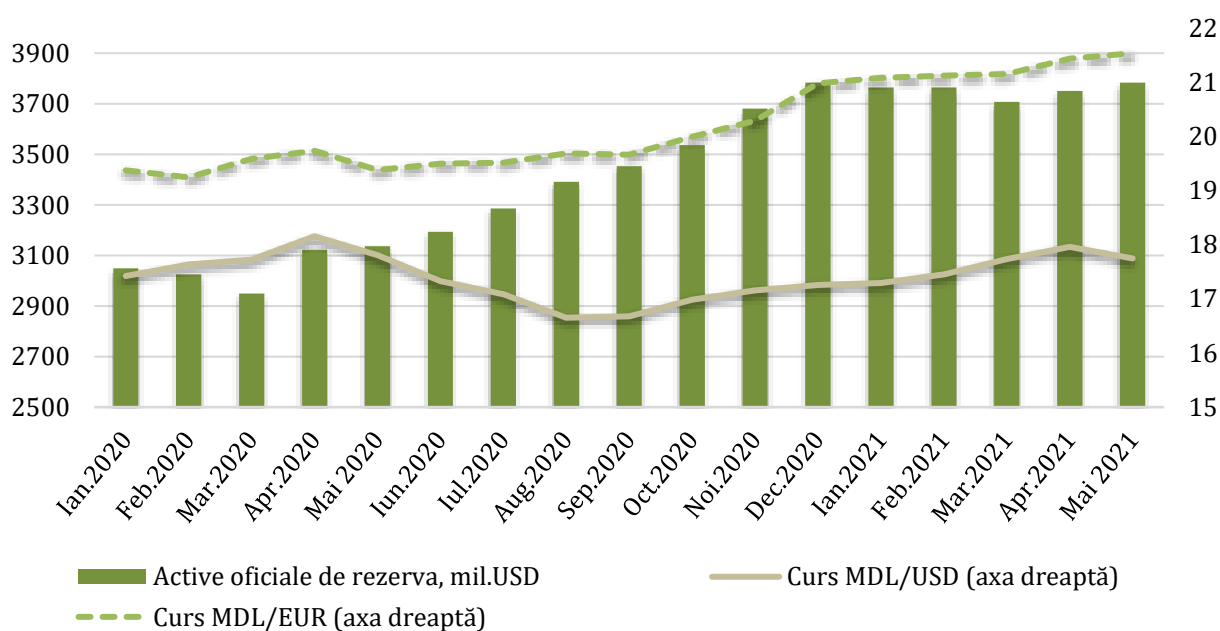

Figura 2.2.2. Evoluția activelor oficiale de rezervă

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Indicatorii monetari

Relaxarea condițiilor monetare se resimte în ritmul de creștere a masei monetare. În trimestrul I, 2021 masa monetară ritmul de creștere se menține la un nivel înalt, cea mai semnificativă creștere înregistrând depozitele la vedere în monedă națională.

În acest context, stocul agregatelor monetare la data de 31.03.2021, comparativ cu datele înregistrate la data de 31.03.2020 a evoluat după cum urmează:

- agregatul monetar M0 a înregistrat o creștere cu 29,7%, și a constituit aproximativ 30,4 mld. MDL;
- agregatul monetar M1 s-a majorat cu 33,1% și a atins un nivel de 55,7 mld. MDL;
- ritmul de creștere a agregatului monetar M3 a fost de 23,5%, și a constituit cca 76,5 mld. MDL
- agregatul monetar M3 a înregistrat o creștere de 16,7% și s-a cifrat la 10,7 mld. MDL.

La sfârșitul trimestrului I al anului 2021, volumului bazei monetare a înregistrat un spor de cca 14,8% f.p.s.a.p. și a constituit 54,9 mld. MDL.

În trimestrul I, 2021 urmăm o modificări și în structura masei monetare, pe seama sporirii ponderii volumului de depozite la vedere în monedă națională.

Astfel, la 31.03.2021 componentele masei monetare erau distribuite în felul următor: agregatul monetar M0 (bani în circulație) – 28,3%; depozite la vedere –23,5%; depozite la termen – 19,3% și depozite în valută – 28,8%. Comparativ cu datele de la sfârșitul trimestrului I al anului 2020, semnificativ a crescu ponderea agregatului monetar M0 cu 2,8 p.p. și a depozitelor la vedere cu 3,5 p.p., depozitelor la termen și cele în și-au scăzut ponderea cu 2,5 și 3,9 p.p. f.p.s.a.p.

Creșterea depozitelor la vedere în monedă națională s-a realizat cât din contul sporirii depozitelor persoanelor fizice atât și a celor juridice, ultimii având o contribuție mai semnificativă. Scăderea ponderii depozitelor la termen în monedă națională s-a realizat în special pe contul scăderii depozitelor la termen a persoanelor fizice, acestea și-au diminuat ponderea în masa monetară cu 2 p.p. la finalul trimestrului 1 2021 față de p.s.a.p.

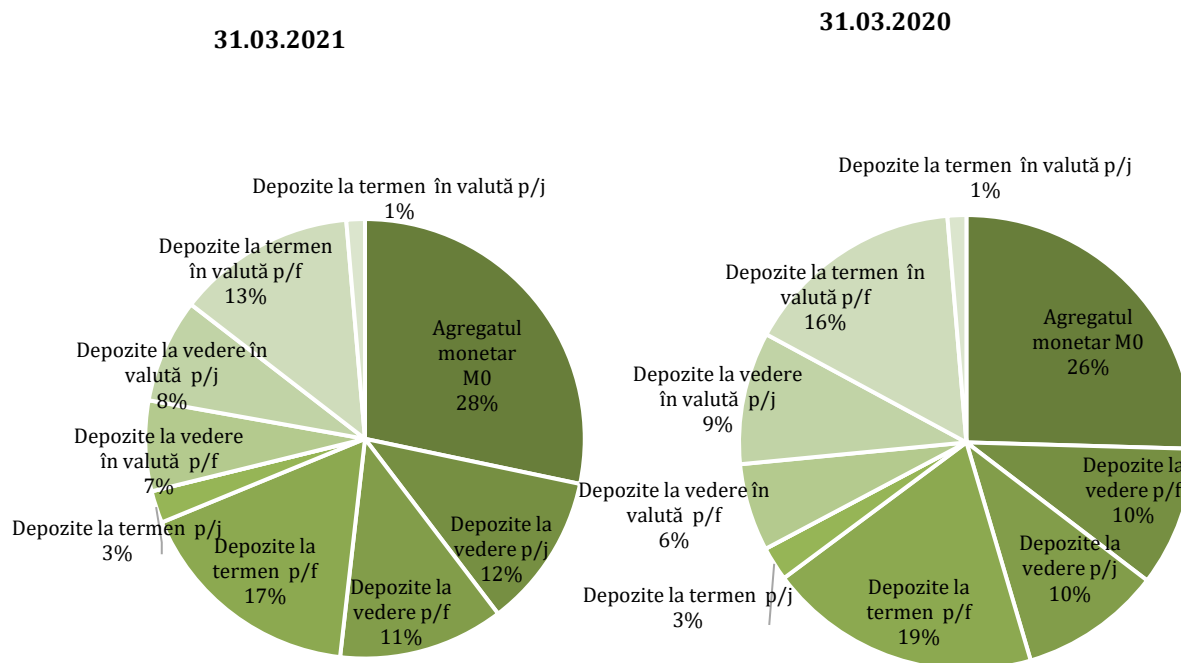

Figura 2.2.3. Structura masei monetare M3

Sursa: Calcule conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Diminuarea ponderii depozitelor în valută străină în total masă monetară s-a realizat în special din contul scăderii ponderii depozitelor la termen în valută străină a persoanelor fizice atât la termen cât și la vedere.

Capitolul III

FINANȚE

3.1. FINANȚE PUBLICE

În I trimestru 2021, veniturile bugetului public național au înregistrat creșteri, cu 11,1% mai mult față de aceeași perioadă a anului 2020. În anul 2021, veniturile bugetului public național (BNP) au constituit 16698,8 mil. MDL, în creștere cu 1669,2 mil. MDL sau în termeni nominali cu 11,1% comparativ cu perioada similară a anului 2020. La majorarea încasărilor bugetului public în I trimestru 2021, au contribuit impozitele și taxe, care au însumat suma de 10862,6 mil. MDL, în creștere cu 11,9%, contribuțiile și prime de asigurări au înregistrat creșteri cu 6,2%, (însumând 4949,91 mil. MDL) și la categoria alte venituri au înregistrat creșteri cu 8% în sumă de 654,4 mil. MDL, față de perioada similară a anului 2021.

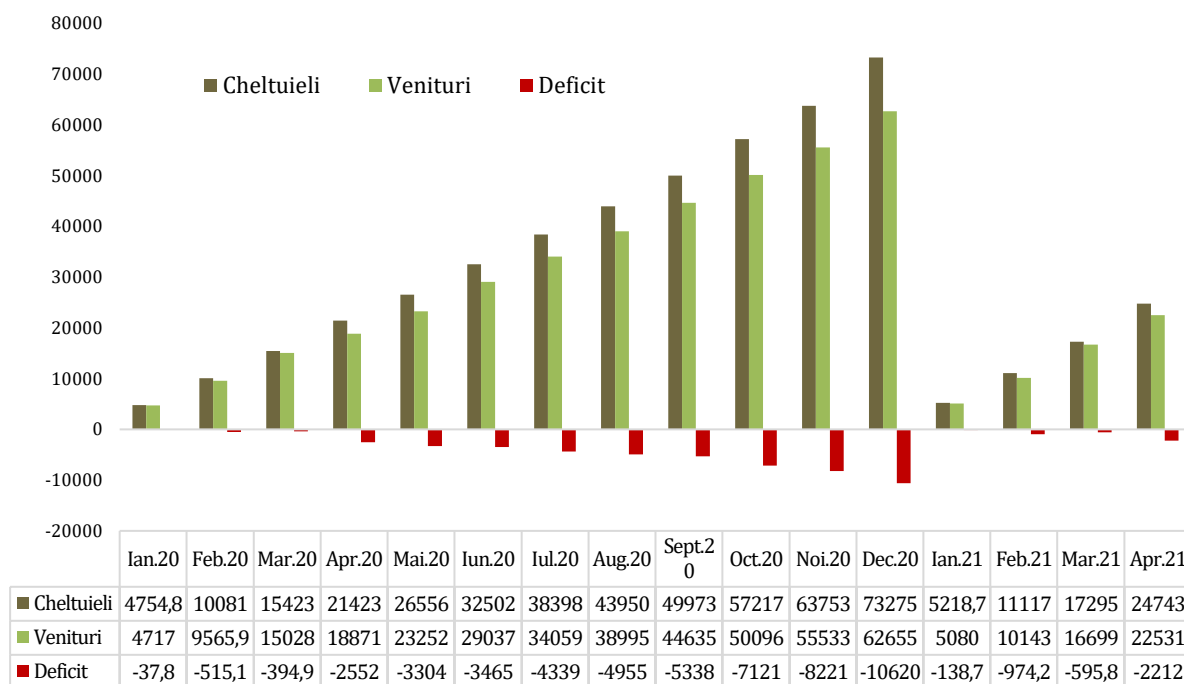

Figura 3.1.1. Executarea lunară a bugetului public național în anul 2020-2021, mil. MDL

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

Cea mai mare contribuție la formarea veniturilor le au impozitele și taxe pe mărfuri și servicii cu o pondere de 44,1% (7366,1 mil. MDL) și impozitele pe venit cu o pondere de 18% din veniturile totale (7% impozitele din venitul persoanelor fizice și 11% venitul persoanelor juridice) iar accize au însumat 1486 mil. MDL cu o pondere de 9%. Respectiv și TVA a constituit 5396 mil. MDL în creștere cu 11% față de martie 2020. Veniturile nefiscale au constituit 654,4 mil. MDL sau cu 8% mai mult față de perioada similară al anului 2020. Respectiv, au scăzut componentele acestuia: „Venituri din proprietate” cu 2,3% (însumând 60,1 mil. MDL) și „Devidente primite” cu 9,5% (13,3 mil. MDL), iar componenta „Amenzi și sancțiuni” a crescut cu 5% f.p.s.a.p., (80,5 mil. MDL). În perioada analizată în I trimestru 2021 am putut asista la o creștere a contribuțiilor și prime de asigurări obligatorii cu 6,2% f.p.s.a.p. Respectiv, la data de 31.03.2021 acestea au constituit suma de 4949,9 mil. MDL. De altfel, se observă o creștere ușoară a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii cu 6% f.p.s.a.p. și respectiv a primelor pentru asigurările obligatorii de asistență medicală cu 7% f.p.s.a.p.

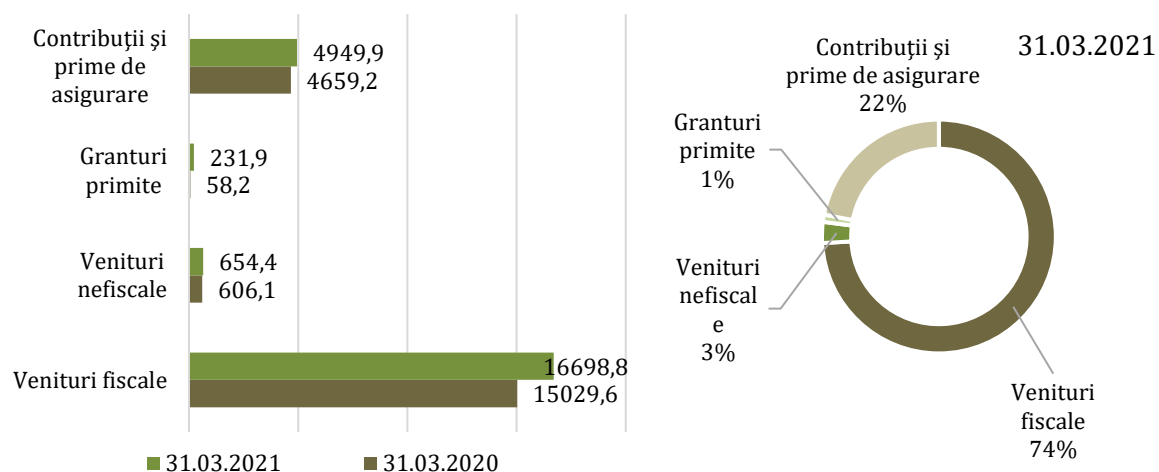

Figura 3.1.2. Structura veniturilor în BPN în 2020-2021, mil. MDL, %

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În anul 2021 din veniturile totale ale bugetului public național, veniturile bugetului de stat au constituit o pondere de 44%, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat – 28,4%, respectiv, veniturile din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 9,7% și veniturile din bugetele locale – 18,1%. Prin urmare, veniturile totale ale bugetului de stat au constituit 10529,1 mil. MDL, inclusiv: veniturile generale și colectate – 10298,6 mil. MDL, granturi – 190,1 mil. MDL, transferuri primite în cadrul BPN – 0,5 mil. MDL și alte venituri – 422,2 mil. MDL. Comparativ cu perioada similară a anului 2020, veniturile totale ale bugetului de stat au crescut cu 13%, în urma majorării veniturilor generale și colectate cu 12,2% f.p.s.a.p.

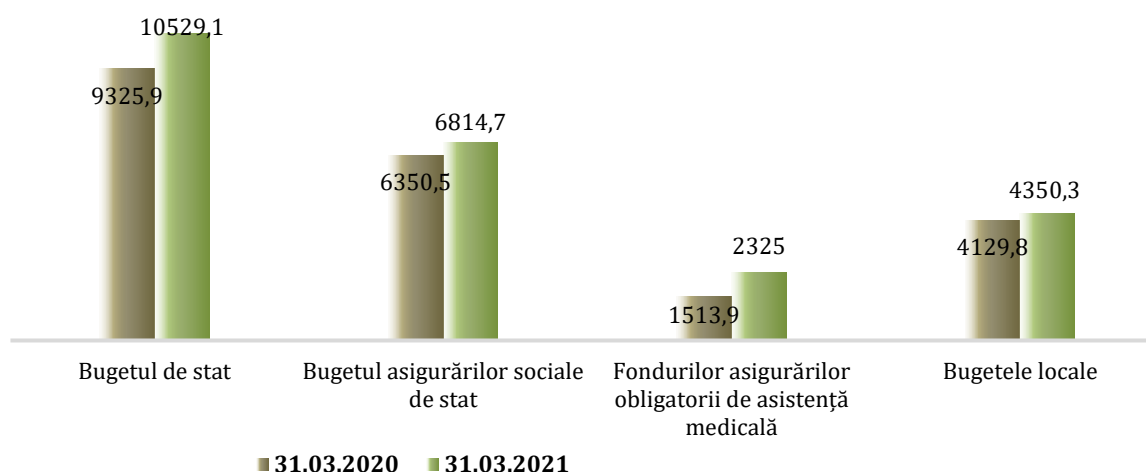

Figura 3.1.3. Structura veniturilor în BPN, %

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În acest context, veniturile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat au constituit 6814,7 mil. MDL, care comparativ cu perioada respectivă a anului trecut a crescut cu 7,3% (464,2 mil. MDL). Veniturile totale ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală au constituit 2325 mil. MDL, în creștere cu 53,6% (811,1 mil. MDL) comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut. Veniturile totale ale bugetelor locale în I trimestru 2021, au constituit 4350,3 mil. MDL în creștere cu 5,3% (220,5 mil. MDL) f.p.s.a.p. Autoritățile publice locale au acumulat venituri din impozite și taxe în sumă de 4350,3 mil. MDL. Iar, transferul de la bugetul de stat au constituit în sumă de 3218,2 mil. MDL cu 2,1% mai mult față de perioada similară a anului precedent.

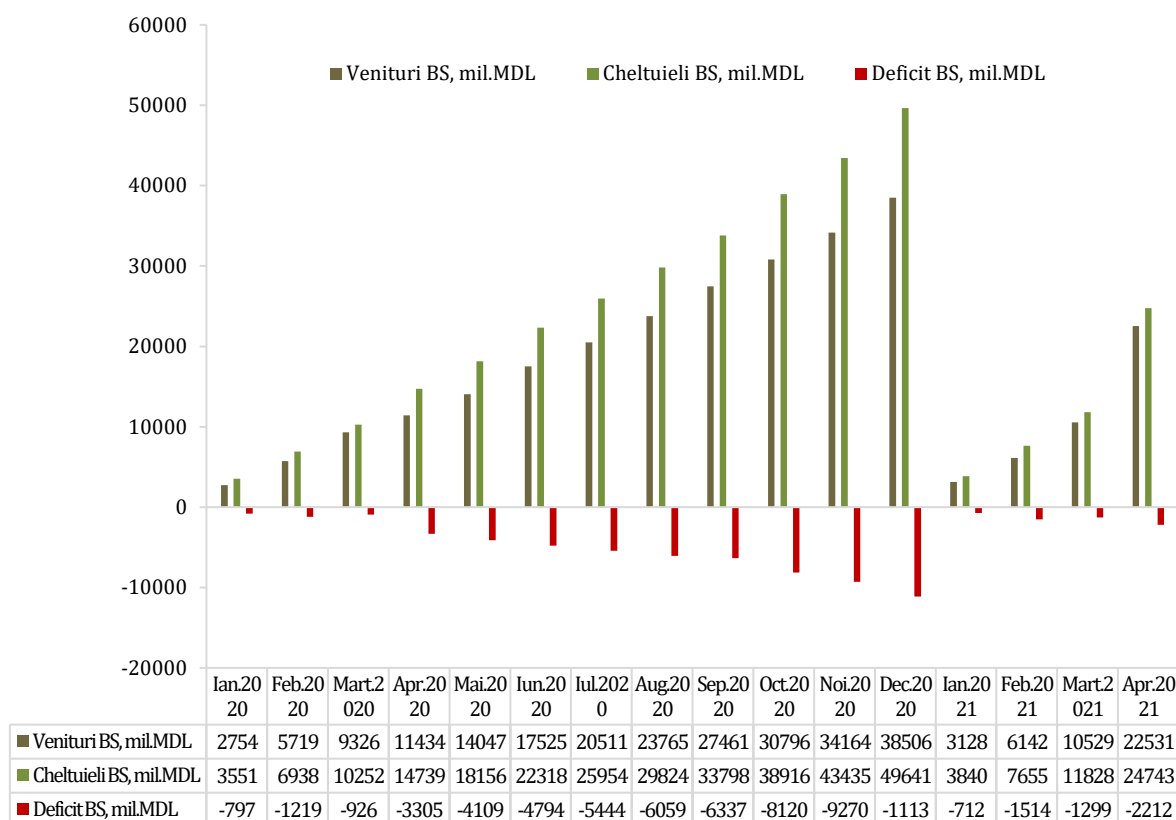

Figura 3.1.4. Executarea bugetului de stat în anii 2020-2021, mil. MDL

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În I trimestru 2021, cheltuielile realizate din BPN au înregistrat o creștere de 12,1% f.p.s.a.p., susținute preponderent de dinamica cheltuielilor sociale (cu o pondere de 76,7% din valoarea totală a cheltuielilor). Partea de cheltuieli a bugetului public național în I trimestru 2021 s-a realizat în sumă de 17294,6 mil. MDL, fiind în creștere cu 12,1% comparativ cu perioada similară a anului 2020. În I trimestru 2021, executarea cheltuielilor bugetului public național s-a atribuit următoarelor componente:

- ✓ servicii de stat cu destinație generală însumând 1236,3 mil.MDL, în descreștere cu 0,05% f.p.s.a.p.;
- ✓ apărare națională a constituit 135,3 mil. MDL, în creștere cu 20,1%, f.p.s.a.p.;
- ✓ ordine publică și securitate națională însumând 1057,4 mil. MDL, în creștere cu 10,5%, f.p.s.a.p.;
- ✓ servicii în domeniul economiei a constituit 1310,8 mil. MDL, în creștere cu 11%, f.p.s.a.p.;
- ✓ protecția mediului a constituit 52,4 mil. MDL, în creștere cu 20,7%, f.p.s.a.p.;
- ✓ gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale a constituit 237,8 mil. MDL, în creștere cu 2,2% f.p.s.a.p.;
- ✓ ocrotirea sănătății însumând 3015,2 mil.MDL în creștere cu 64,4% f.p.s.a.p.;
- ✓ cultură, sport, tineret, culte și odihnă a însumat 367,5 mil.MDL în scădere cu 2,7% f.p.s.a.p.;
- ✓ protecția socială a constituit suma de 6850,5 mil.MDL în creștere cu 6,2% f.p.s.a.p.;
- ✓ învățământ a însumat 3031,4 mil.MDL în creștere cu 1% f.p.s.a.p.

Per ansamblu, ponderea cheltuielilor publice în I trimestru 2021 nu a generat mari schimbări față de anul 2020. Prin urmare, cheltuielile de ordin social (învățământ, cultură, ocrotirea sănătății, protecția socială) au însumat în I trimestru 2021 – circa 50338,8 mil. MDL ceea ce reprezintă în jur de 76,7% (mai puțin cu 1,1 p.p. f.p.s.a.p.) din valoarea totală a cheltuielilor publice realizate în perioada dată.

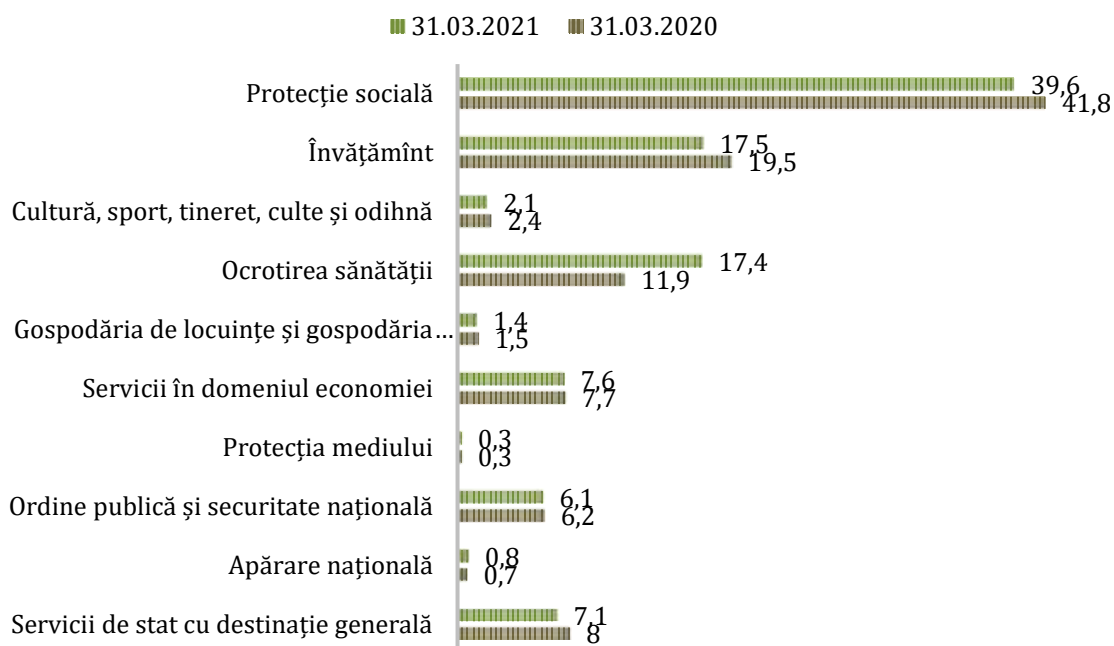

Figura 3.1.5. Structura cheltuielilor în BPN în perioada 2020-2021, %

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În I trimestru 2021, se atestă o majorare a datoriei sectorului public cu 27,3 %, f.p.s.a.p. La 31.12.2021, soldul datoriei sectorului public a constituit 75559,9 mil.MDL, în creștere cu 27,3% f.p.s.a.p. Această majorare a condus la creșterea soldului datoriei publice internă pînă la 33056,7 mil. MDL și a datoriei externe pînă la 42503,2 mil. MDL. Executarea bugetului public național în I trimestru 2021 a fost înregistrat un deficit în mărime de 595,8 mil. MDL, cu o creștere de 51% comparativ cu perioada similară a anului precedent. Soldurile în conturile bugetului public național, la situația din 31 martie 2021, au constituit 8243,6 mil. MDL, dintre care 1908,4 mil.MDL la proiecte finanțate din surse externe.

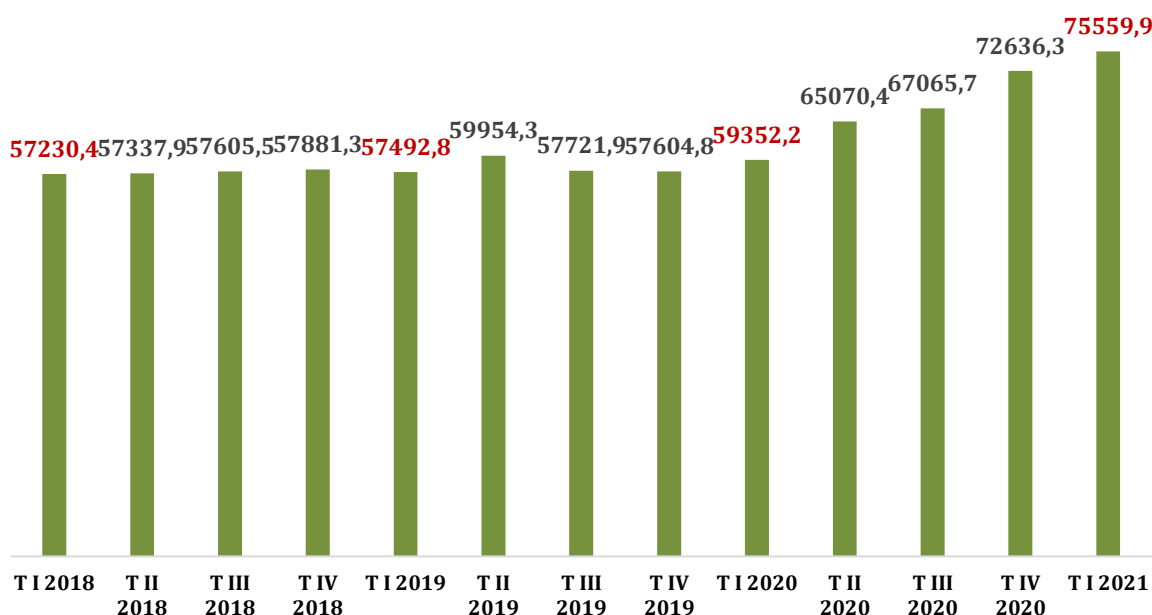

Figura 3.1.6. Datoria sectorului public, mil. MDL

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor

3.2. SECTORUL BANCAR

Creșterea activului bancar. Pe parcursul I trimestru 2021, toate 11 bănci comerciale din sistemul bancar au înregistrat majorări la valoarea activelor și la activele ponderate la risc. Activele sectorului bancar au totalizat 104528,8 mil. MDL la 31.03.2021, în creștere cu 13% față de 31.03.2020. Respectiv, în la sfârșitul lunii martie 2021, cuantumul total al expunerii la risc a constituit 50689,2 mil. MDL, în creștere cu 7,5% f.p.s.a.p. Iar ponderea acestuia în total active, în I trimestru 2021 a constituit 48,5%, în descreștere cu 2,5 p.p. În structura activelor, ponderea cea mai mare a revenit - credite și avansuri la cost amortizat, care a constituit 43,7%, în creștere cu 0,5 p.p. Urmat de ponderea investițiilor băncilor în valorile mobiliare de stat și în CBN care a constituit 18,5%, majorându-se cu 0,9 p.p. Ponderea mijloacelor la BNM a constituit 20,3%, în descreștere cu 1,4 p.p. Restul activelor, care constituie o pondere de 17,5%, nu a înregistrat modificări esențiale față de sfârșitul anului precedent.

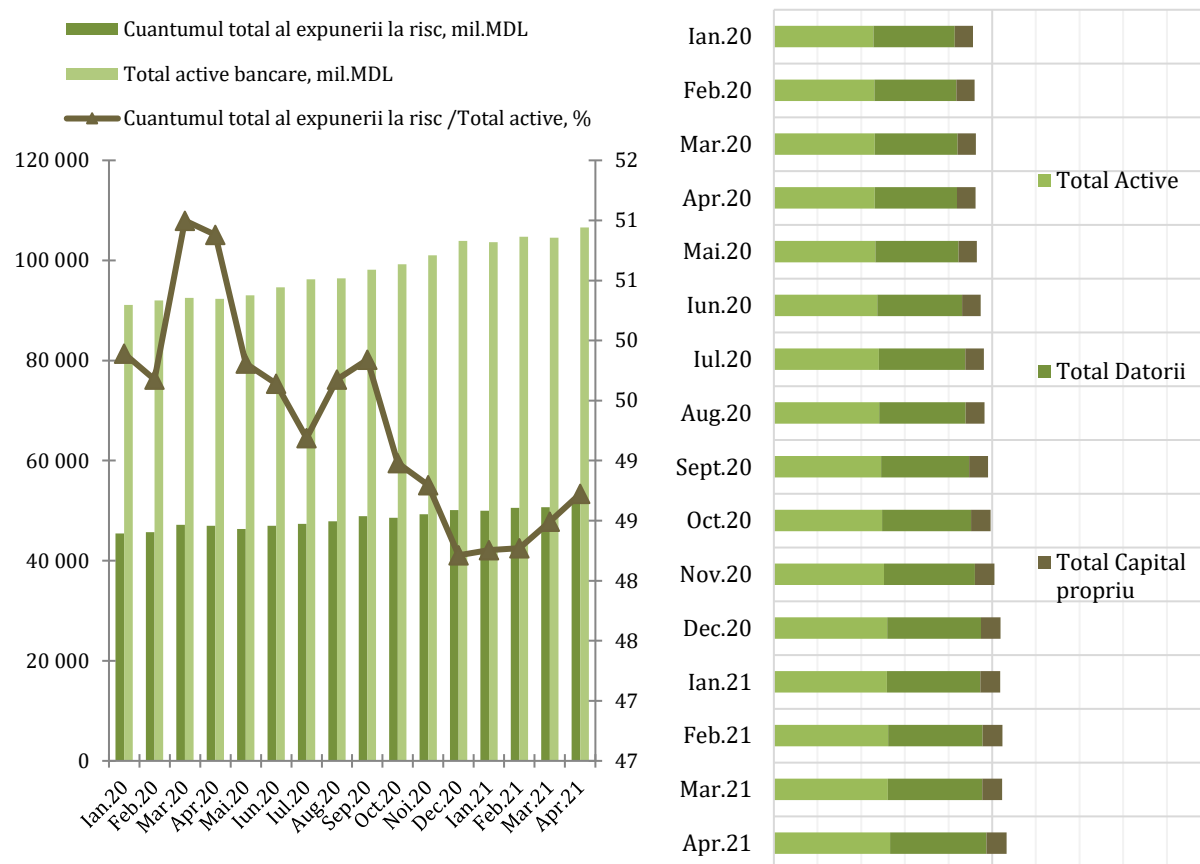

Figura 3.2.1. Evoluția calității activului bancar

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Creșterea portofoliului de credite cu 11% în I trimestru 2021 față de I trimestru 2020. În I trimestru 2021, soldul total al creditelor a constituit 46643,1 mil.MDL sau 44,6% din totalul activelor în creștere cu 11% f.p.s.a.p. Cele mai mari creșteri ale portofoliului de credite au fost înregistrate la credite acordate pentru procurarea/construcția imobilului cu o pondere de 6% (460,7 mil.MDL) și credite de consum cu o pondere cu 5% (373 mil. MDL). Pe parcursul I trimestru 2021, s-au acordat în total 35696 de credite dintre care: 10398 de credite de consum și 592 de credite pentru procurarea/construcția imobilului, urmat de credite acordate persoanelor fizice care practică activitate - 389.

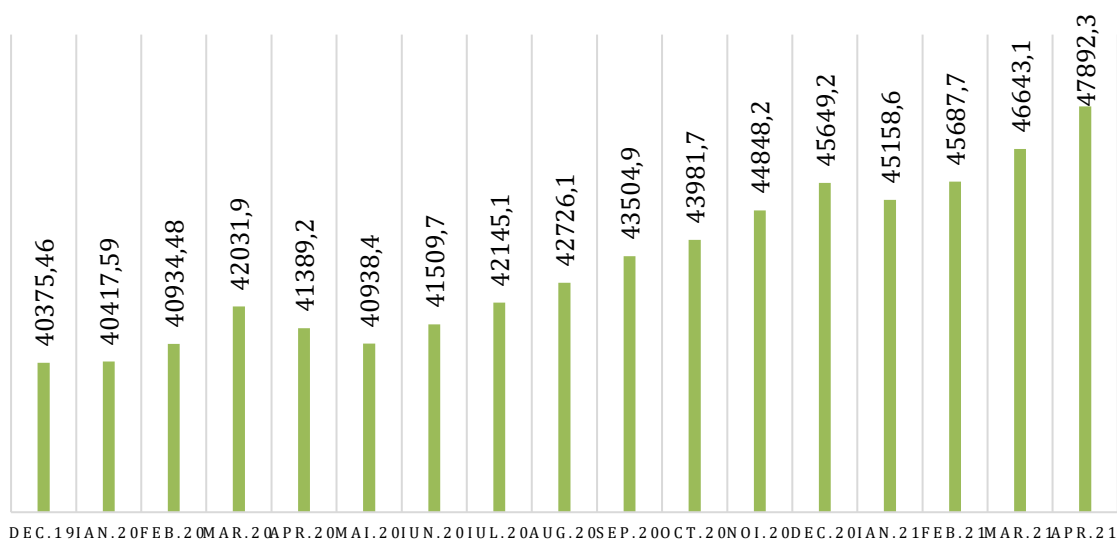

Figura 3.2.2. Evoluția portofoliului de credite, mil.MDL

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Volumul de credite noi acordate în creștere cu 35,6% f.p.s.a.p. Volumul creditelor noi acordate la finele luni martie 2021 a însumat 3460,71 mil. MDL cu 35,6% mai mult față de luna martie 2020. Respectiv, s-au acordat 2539,71 mil.MDL în monedă națională și 921 mil.MDL în valută străină, totodată s-au acordat 52,20 mil.MDL credite atașate la cursul valutar.

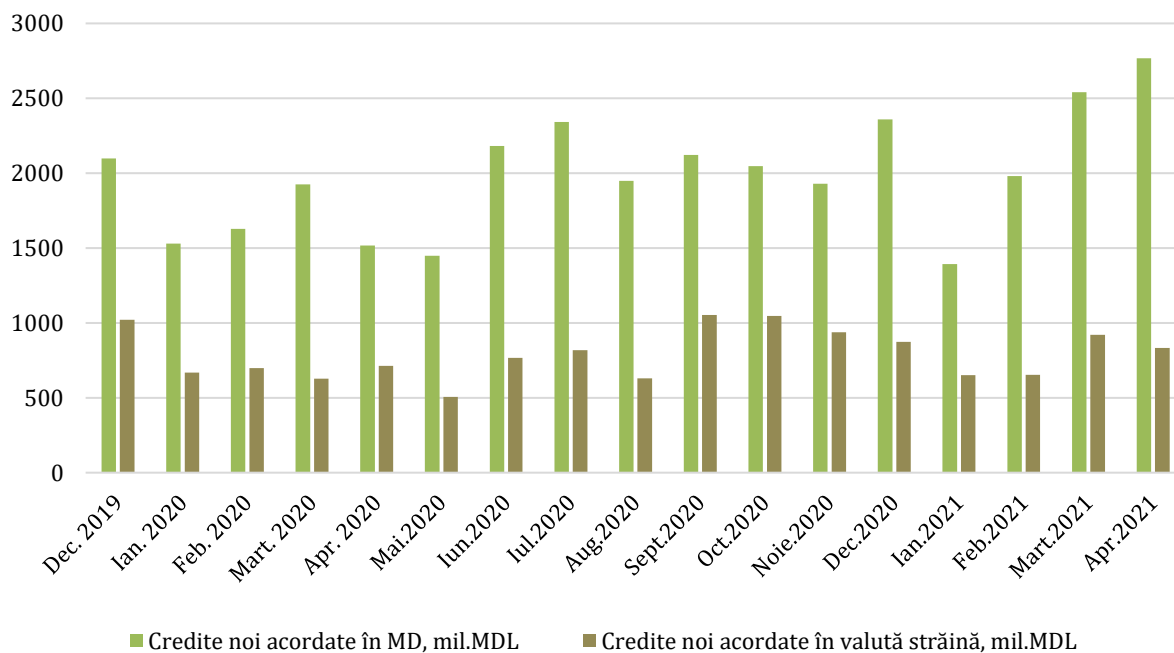

Figura 3.2.3. Volumul creditelor noi acordate după valute, mil.MDL

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Din totalul soldului de credite, 26,6% sunt în valuta, procent în creștere ușoară comparativ cu perioada similară a anului 2020, când ponderea era de 33,03%. În cazul populației, soldul a ajuns la 17,1 miliarde MDL, fiind în creștere cu 18,2% f.p.s.a.p. În ce privește companiile, soldul creditelor a crescut cu 7,1% în perioada vizată, și a constituit 29,5 mld. MDL. Tendința de migrare a creditelor de la persoanele juridice spre persoanele fizice și din valută străină în cea națională persistă și pe parcursul anului 2021.

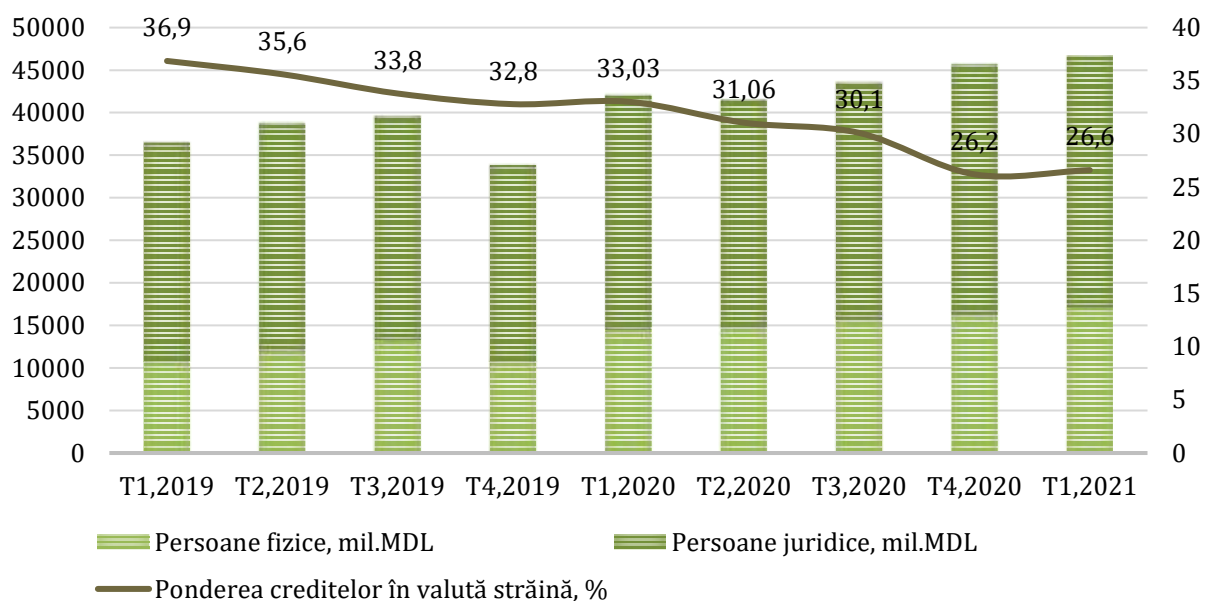

Figura 3.2.4. Evoluția creditelor după valuta în care sunt acordate și categoria debitorilor
Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Rezervele de lichiditate ale sectorului bancar se mențin la un nivel înalt și în primul trimestru 2021. Lichiditatea curentă ca medie pe sistem la 31.03.2021 a fost de 50,39%, în creștere cu 0,1 p.p., față de p.s.a.p. Majoritatea băncilor comerciale înregistrează un coeficient destul de înalt, ceea ce duce la un exces de lichiditate bancară per sistem. Cele mai mari ponderi în activele lichide le dețin depozitele la BNM – 40,7%, valorile mobiliare lichide – 33,5% și mijloacele interbancare nete – 15,4%. În I trimestru 2021, ponderea depozitelor la BNM s-a diminuat cu 2,2 p.p., iar ponderea numerarului cu 1,0 p.p. Prin urmare, a crescut ponderea valorilor mobiliare lichide cu 2,0 p.p. și ponderea mijloacelor interbancare nete cu 1,3 p.p. Lichiditatea pe termen lung, valoare calculată conform principiului I al lichidității (≤ 1), al întregului sistem bancar a constituit 0,69% în martie 2021. Astfel, observăm că majoritatea băncilor comerciale înregistrează un coeficient destul de înalt, ceea ce duce la un exces de lichiditate bancară.

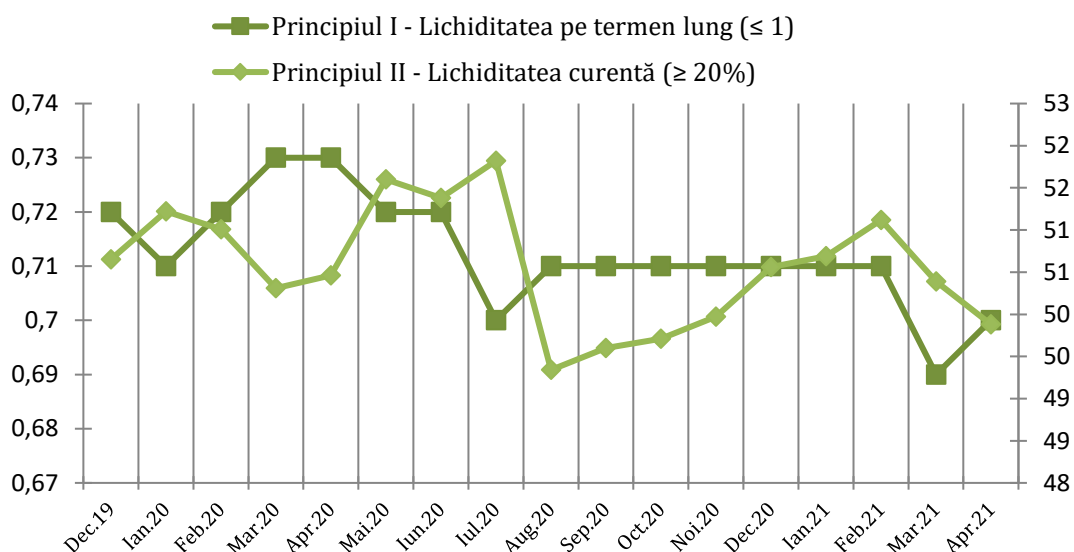

Figura 3.2.5. Nivelul lichidității sectorului bancar
Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Diminuarea profitabilității bancare în I trimestru 2021 cu 2,3% f.p.s.a.p. Profitabilitatea băncilor comerciale a scăzut de 3 ori față de decembrie 2020 (profitul bancar a constitui în luna martie 2021 – 422,3 mil. MDL). Această micșorare se datorează următoarelor activități operaționale – majorarea cheltuielilor neafere dobânzilor cu 14,4%, preponderent, ca urmare a majorării cheltuielilor administrative. Prin urmare, s-au micșorat cheltuielile cu dobânzile cu 18,5%, ca urmare a micșorării ratei medii la depozitele în moneda națională de la 4,76% la 31.03.2020 până la 3,87% la 31.03.2021 și respectiv în valută de la 0,97% până la 0,61%. Concomitent, a fost înregistrate majorării la veniturilor neafere dobânzilor cu 11,4%, în principal ca urmare a majorării veniturilor din onorarii și comisioane cu 17,9%. Veniturile din dobânzi s-au micșorat cu 0,6% ca urmare a micșorării ratei medii la creditele în moneda națională de la 8,08% la 31.03.2020 până la 7,51% la 31.03.2021 și în valută de la 5,02% până la 4,85%. Totodată, s-a micșorat și rata medie a dobânzii la VMS de la 5,2% până la 5,04%.

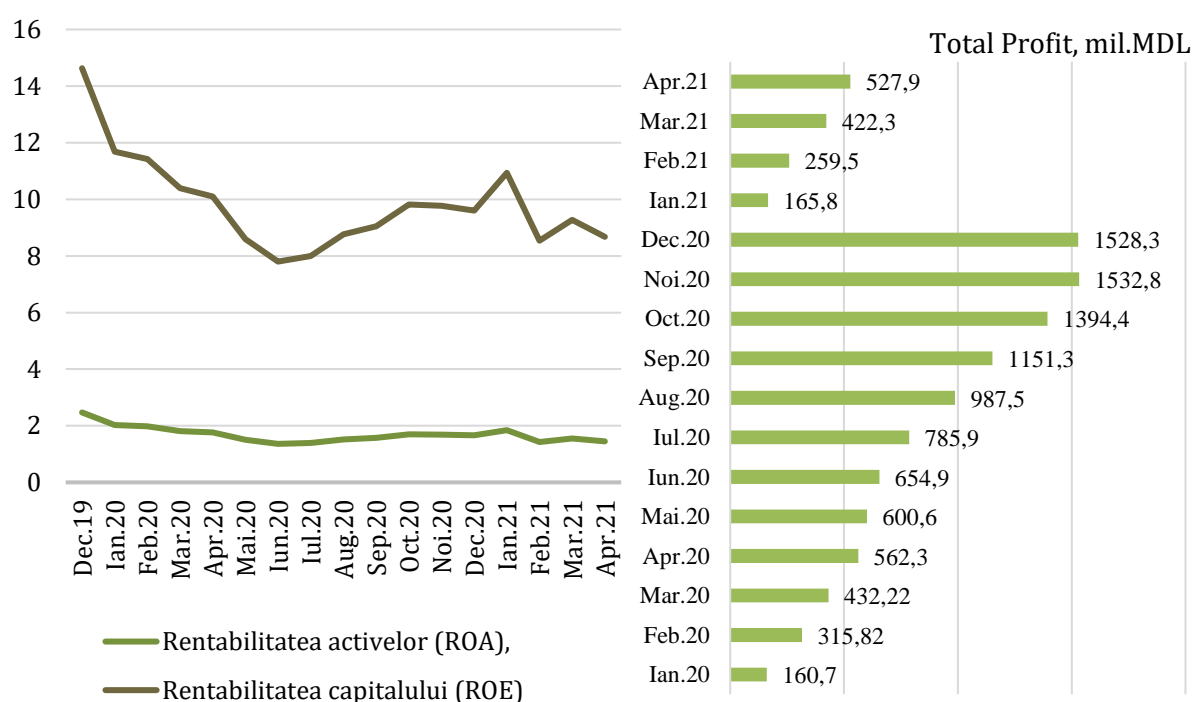

Figura 3.2.6. Evoluția rentabilității și profitabilității bancare

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Prin urmare, la 31.03.2021 valorile principalilor indicatori de profitabilitate: rentabilitatea activelor și rentabilitatea capitalului au constituit 1,55% și respectiv 9,27%, fiind în descreștere cu 0,1 p.p. și respectiv 0,3 p.p. comparativ cu p.s.a.p. Analiza contribuției fiecărei bănci la formarea profitului net al sistemului bancar relevă, că toate băncile comerciale au înregistrat un rezultat pozitiv față de aceeași perioadă a anului precedent.

Volumul creditelor neperformante este în descreștere cu 5,7 p.p. în I trimestru 2021 f.p.s.a.p. În I trimestru 2021 ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor s-a diminuat cu 0,6 p.p. față de martie 2020, constituind 7,9%. Soldul datoriei la credite neperformante a constituit 3373,6 mil. MDL cu 5,7 p.p. mai puțin față de martie 2020 iar în luna aprilie 2021, soldul a crescut până la 3782,6 mil.MDL. Ponderea creditelor expirate în totalul creditelor s-a majorat de la 1921,98 mil.MDL la finele anului 2019 până la 2033,44 mil.MDL în martie 2021. Ponderea creditelor neperformante în fonduri proprii a înregistrat nivelul de 5%, în descreștere cu 5 p.p. față de martie 2020.

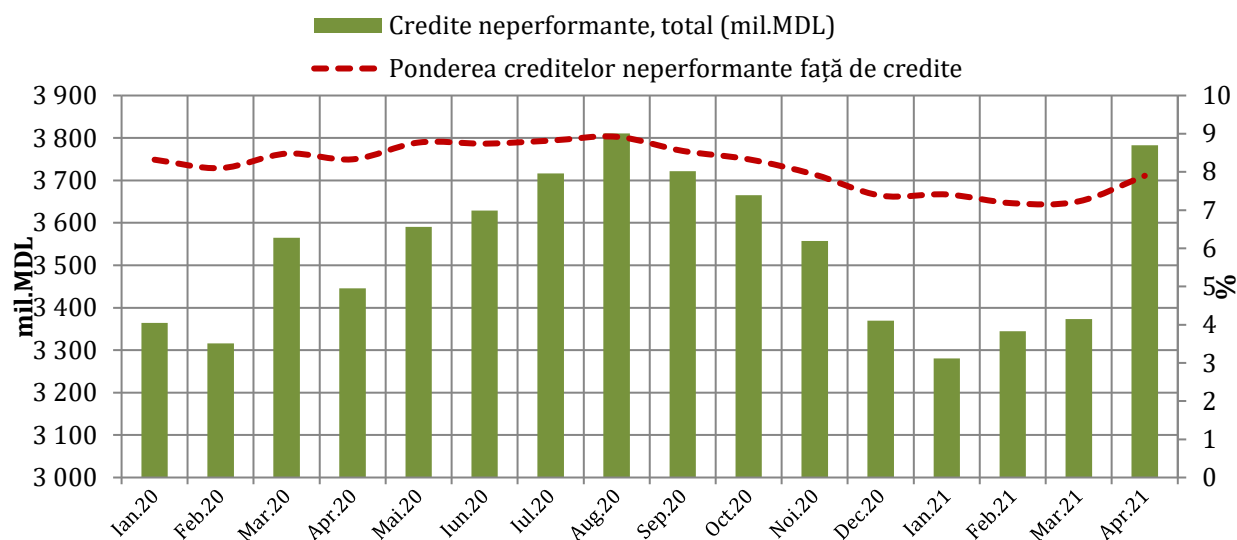

Figura 3.2.7. Evoluția creditelor neperformante în sectorul bancar

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Creșterea volumului depozitelor noi atrase cu 36% f.p.s.a.p. În anul 2020, soldul depozitelor atrase atât în monedă națională cât și în valută străină au însumat 79 miliarde MDL la 31.03.2021, în creștere cu 13% față de 31.03.2020 și în scădere cu 0,7% față de finele anului 2020. Din totalul depozitelor, 58,54% a revenit depozitelor în MDL, însumând 46,3 miliarde MDL la 31.03.2021. Depozitele în valută au constituit 41,3% din totalul depozitelor, alcătuind 32,7 miliarde MDL. Un impact asupra diminuării soldului depozitelor l-a avut scăderea volumului depozitelor persoanelor juridice cu 1,8 mil. MDL (6,2%), până la 26,9 mil. MDL. Concomitent, volumul depozitelor persoanelor fizice a crescut cu 1,2 mil. MDL (2,4%), până la 52,0 mil. MDL. Volumul depozitelor noi atrase a constituit 2261,62 mil. MDL la sfârșitul luni martie 2021 cu 36% mai mult f.p.s.a.p.

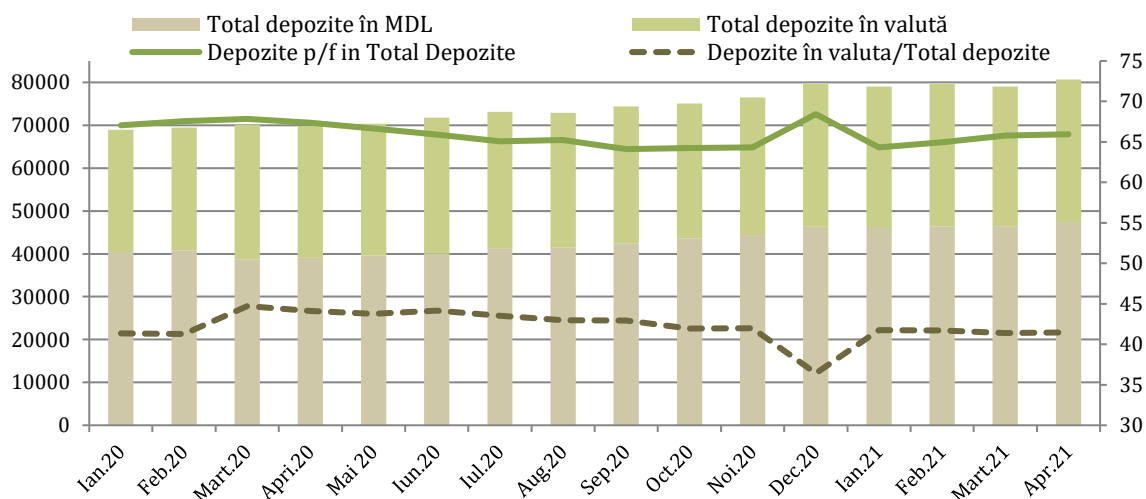

Figura 3.2.8. Evoluția structurii depozitelor atrase de bănci

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Rata medie a dobânzii la depozite în valută națională și străină s-a redus constant în anul 2021, ca urmare a reducerii treptate a ratei de bază la operațiunile de politică monetară. La 31.03.2021 rata medie la depozite în MDL a înregistrat 3,49% cu 0,52 p.p. mai puțin față de luna martie 2020 și în valută străină 0,55% cu 0,46 p.p. mai puțin față de martie 2020.

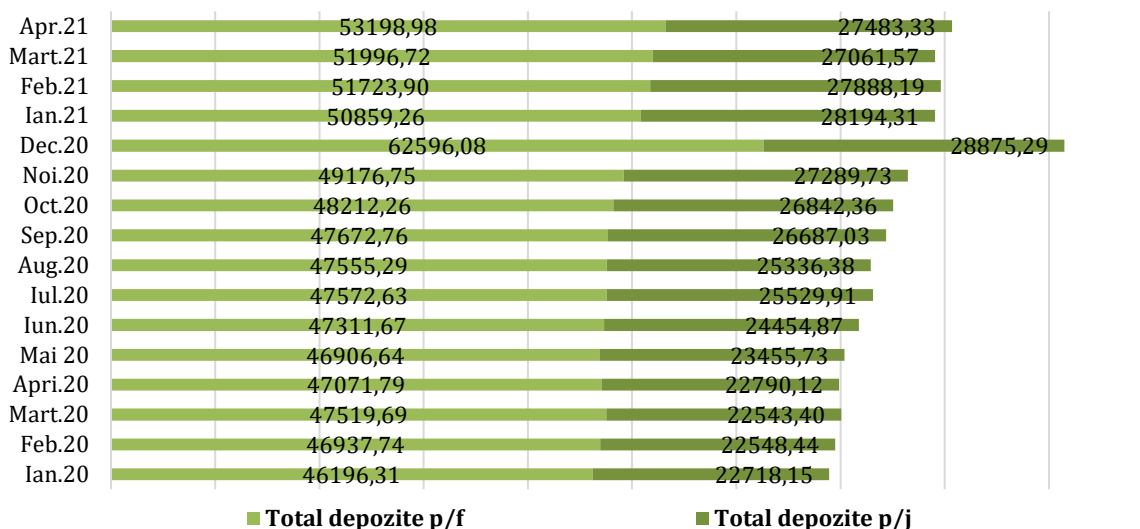

Figura 3.2.9. Dinamica depozitelor atrase de bănci

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Rata medie a creditelor noi acordate în monedă națională s-a micșorat, în martie 2021, înregistrând nivelului de 7,23%, în descreștere cu 1,35 p.p. față de martie 2020, iar rata creditelor în valută străină a înregistrat nivelului de 4,15% în scădere cu 0,10 p.p. Menținerea dinamici în jurul nivelului de 7% a creditelor acordate, iar rata depozitelor în monedă națională în jur de 4%, ar fi favorabilă pentru încurajarea economisirii din partea populației și încurajarea creditării economiei în același timp.

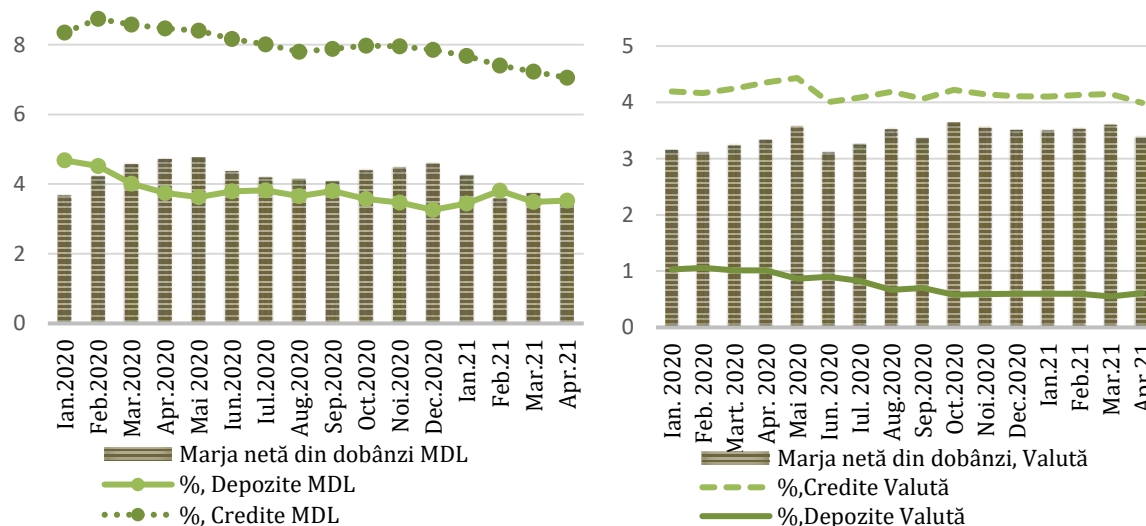

Figura 3.2.10. Evoluția marjei bancare nete, a ratelor medii ale dobânzii la depozite și la credite noi atrase în MDL și valută străină, %

Sursa: Calculele autorului conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Marja netă a dobânzii pe sectorul bancar al Republicii Moldova pentru operațiunile în valută națională au cunoscut o variație mai mică comparativ cu marja pentru tranzacțiile în valută străină. La 31 martie 2021, marja bancară la operațiunile în monedă națională a înregistrat un nivel de 3,74%, fiind în descreștere cu 0,83 p.p. față de martie 2020. Respectiv, și marja asociată operațiunilor în valută străină a evoluat stabil, înregistrând un nivel de 3,60% cu o creștere ușoară de 0,37 p.p. față de martie 2020.

Capitolul IV SECTORUL EXTERN

Balanța de plăți

În ianuarie-martie 2021, deficitul contului curent al balanței de plăți a Republicii Moldova, a crescut comparativ cu cel înregistrat în trimestrul I 2020. Creșterea s-a înregistrat atât ca valoare absolută, cât și relativ la PIB.

Deficitul contului curent al balanței de plăți a crescut față de perioada similară a anului precedent cu 67%, deficitul a constituit 341,72 mil. USD. Raportat la PIB, contul curent a constituit 12,8% (față de 8,2% în trimestrul I 2020). Această dinamică a fost determinată de sporirea considerabilă a deficitului comerțului exterior cu bunuri și de scăderea substanțială a excedentului veniturilor primare, în timp ce balanțele serviciilor și a veniturilor secundare s-au îmbunătățit.

Excedentul comerțului exterior cu servicii (94,76 mil. USD) a crescut cu 19,5% față de trimestrul I 2020. Deși exportul de servicii a rămas practic neschimbat 0,3%, balanța serviciilor s-a îmbunătățit ca urmare a diminuării importului cu 5,8% comparativ cu ianuarie-martie 2020. În această perioadă complicată, exporturile de servicii au continuat să fie afectate de situația pandemică, astfel, serviciile de transport, s-au diminuat cu 25,5% față de ianuarie-martie 2020, în special serviciile de transport aerian de pasageri de 3 ori. Totodată, exporturile de servicii de prelucrare a materiei prime au crescut cu 10,7% și de călătorii 7,4%, exportul de servicii de informatică au crescut cu 14,3%, deși ritmul de creștere a scăzut. Diminuarea importurilor de servicii a fost determinată de scăderea în continuare a importului de servicii de călătorii cu 14,2% și de servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri cu 29,8%.

Contul de capital în primul trimestru a. 2021 s-a majorat cu 60,9% față de ianuarie-martie 2020 și a înregistrat un deficit de 16,20 mil. USD. Soldul contului de capital a fost determinat de ieșirile nete de capital înregistrate de sectorul privat 26,07 mil. USD, în timp ce intrările de asistență din exterior primită de administrația publică pentru finanțarea proiectelor investiționale au constituit 9,87 mil. USD. Suma soldurilor contului curent și contului de capital denotă că, drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital ale rezidenților Republicii Moldova cu nerezidenții, necesarul net de finanțare externă a constituit 357,92 mil. USD, ceea ce reprezintă 13,5% în raport cu PIB (față de 8,6% în trimestrul I 2020).

Contul financiar al balanței de plăți a înregistrat o scădere considerabilă a activelor sub formă de numerar și depozite. Creditele comerciale și avansurile acordate entităților rezidente de către partenerii comerciali nerezidenți, activele oficiale de rezervă ale BNM și împrumuturile externe, au contribuit deasemenea la finanțarea deficitului de cont curent. În trimestrul I 2021, contul financiar s-a soldat cu intrări nete de capital în valoare de 346,54 mil. USD, fiind cu 24,1% mai mari ca în trimestrul IV 2020, ca urmare a scăderii nete a activelor financiare externe ale rezidenților cu 226,40 mil. USD, precum și a majorării nete a pasivelor rezidenților față de nerezidenți cu 120,14 mil. USD generate de tranzacțiile efective.

Scăderea activelor externe sub formă de numerar și depozite cu 187,00 mil. USD (din care activele băncilor licențiate au scăzut cu 15,28 mil. USD, iar ale altor sectoare cu 171,72 mil. USD) au dus la diminuarea netă a activelor financiare externe. Totodată și activele oficiale de rezervă ale BNM s-au redus cu 34,56 mil. USD. Partenerii comerciali nerezidenți au efectuat achitări nete în valoare de 12,75 mil. USD la creditele comerciale și avansurile acordate lor anterior de către rezidenții

moldoveni, ceea ce a diminuat activele financiare externe. Totodată, activele externe ale rezidenților sub formă de investiții directe în străinătate s-au majorat cu 7,65 mil. USD.

Pe parcursul trimestrului I 2021, pasivele s-au majorat, datorită creșterii a angajamentelor sub formă de investiții directe cu 55,86 mil. USD. Deși dinamica participațiilor la capital și a acțiunilor în posesia nerezidenților a fost negativă, acestea arătând retrageri nete de capital de 9,45 mil. USD, angajamentele sub formă de investiții directe s-au majorat grație reinvestirii profiturilor în sumă de 58,45 mil. USD și contractării de noi datorii față de investitorii străini în valoare de 6,86 mil. USD.

Totodată angajamentele sub formă de credite comerciale și avansuri primite de la partenerii comerciali nerezidenți s-au majorat cu 37,49 mil. USD.

Creșterea pasivelor externe s-a datorat, tragerile nete de împrumuturi externe de 25,06 mil. USD (trageri – 167,49 mil. USD, rambursări – 142,43 mil. USD).

Poziția investițională internațională

Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, la 31.03.2021, a constituit 5375,9 mil.USD fiind cu 2,1% mai puțin față de finele anului 2020. Poziția investițională internațională raportată la PIB a constituit 44,3%.

Comparativ cu finele anului 2020 , poziția investițională internațională a scăzut cu 2,1%, astfel în Tr.I a. 2021 poziția investițională internațională a constituit 5375,90 mil. USD. Evoluția poziției investiționale internaționale, a fost determinată pozitiv de fluctuația ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA cu 227,79 mil. USD, alte schimbări 220,69 mil. USD și de modificările de preț ale instrumentelor financiare 16,01 mil. USD, în timp ce tranzacțiile efective nete cu nerezidenții în scădere cu 346,54 mil. USD au influențat negativ poziția. Toate schimbările menționate au dus la o creștere a poziției investiționale cu 117,95 mil. USD.

Poziția *activelor* sub formă de investiții directe a constituit 336,50 mil. USD, fiind în creștere cu 2,2% comparativ cu finele anului 2020. Activele sub formă de investiții de portofoliu și derivate financiare au înregistrat un sold de 16,65 mil. USD, menținându-și poziția de la 31.12.2020. Activele sub formă de alte investiții s-au micșorat cu 0,5% și au constituit 1684,96 mil. USD. Componenta de bază a acestora, poziția activelor sub formă de numerar și depozite a constituit 897,26 mil. USD, majorându-se cu 2,1%, ca rezultat al creșterii activelor sub formă de numerar și depozite ale altor sectoare cu 53,54 mil. USD, concomitent cu scăderea respectivelor active ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală cu 35,50 mil. USD.

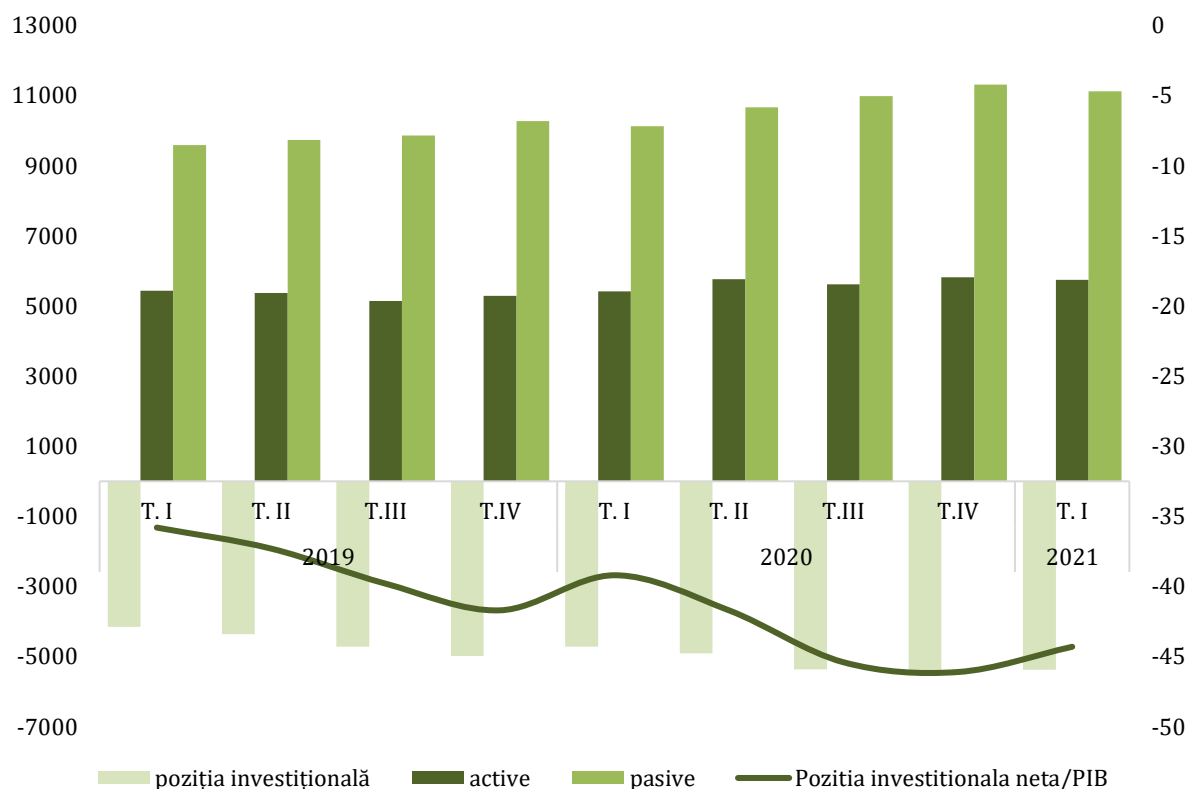

Figura 4.1. Poziția investițională internațională în dinamică, pe trimestre, mil.USD

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

În I trimestru, poziția *pasivelor* sub formă de investiții directe a fost în scădere cu 2,4% față de finele anului 2020, valoarea căruia a constituit 4734,47 mil. USD. Această scădere a rezultat din evoluția ratelor de schimb ale valutei originale față de dolarul SUA cu 162,51 mil. USD și scăderile de preț 16,19 mil. USD. Totodată, au fost înregistrate intrări efective nete în valoare de 55,86 mil. USD, iar alte modificări au constituit 5,92 mil. USD. Ponderea participațiilor și a acțiunilor fondurilor de investiții în soldul total al pasivelor sub formă de investiții directe a constituit 59,9%, fiind superioară celei a instrumentelor de natura datoriei 40,1%.

Componența instrumentelor de natura datoriei a fost mixtă: stocul împrumuturilor contractate de la investitorii străini direcți a constituit 1132,48 mil. USD, angajamente sub formă de credite comerciale și avansuri față de investitorii străini direcți 204,16 mil. USD și 560,35 mil. USD sunt alte datorii față de investitorii străini direcți.

Principala activitate economică care a beneficiat de investiții directe, în primul trimestru a anului 2021, sunt activitățile financiare și de asigurări 32,8%, comerț cu ridicata și cu amănunt 24,5%, urmată de industria prelucrătoare 20,4%. Alte activități care au atras investitori străini au fost industria energetică, informații și comunicații, transport și depozitare, tranzacțiile imobiliare.

În distribuția geografică a investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni acumulate, investitorilor din țările UE (fără Marea Britanie) le-a revenit ponderea majoritară de 82,2%. Investitorii din țările CSI au deținut o pondere de 5,9% din totalul capitalului propriu acumulat, iar cei proveniți din alte țări le-a revenit o pondere de 11,9%.

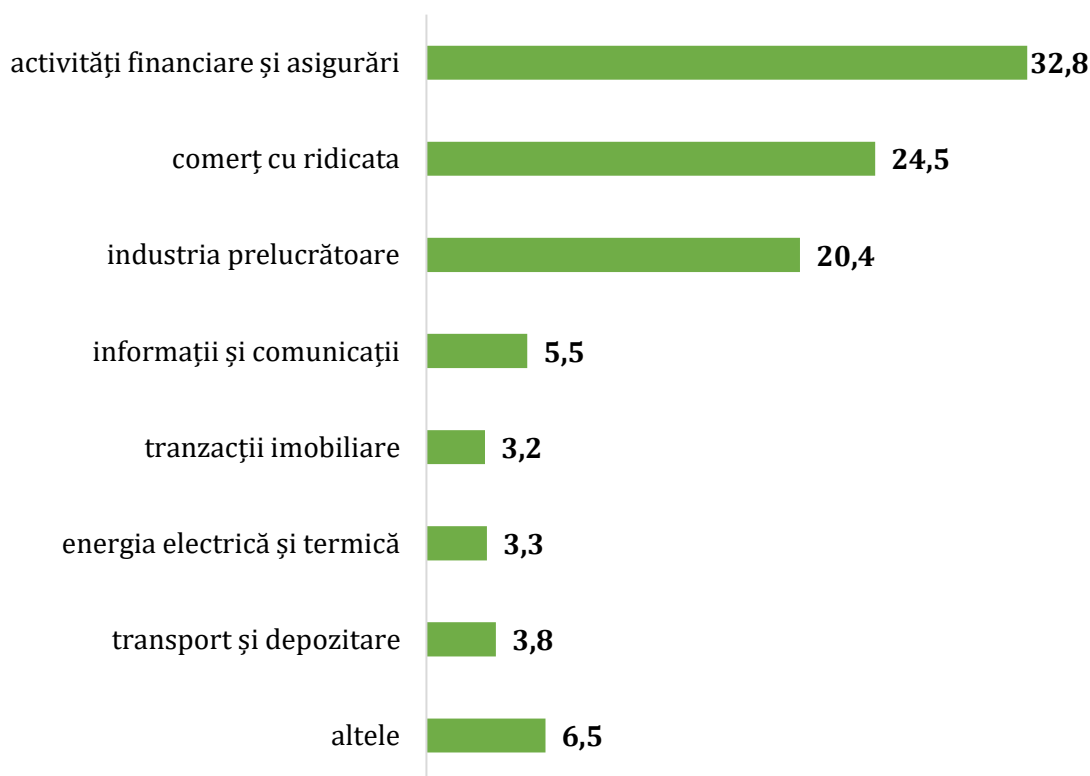

Figura 4.2. Investițiile directe, capital propriu acumulat pentru trimestru I, a anului 2021 pe activități economice, %

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Transferurile de mijloace bănești

Evoluția transferurilor bănești de peste hotare, în primul trimestru a anului 2021 a înregistrat un record absolut, valoarea căruia a constituit 365,34 mil. USD, astfel înregistrând o creștere semnificativă în comparație cu anii precedenți. Această creștere s-a datorat tensiunilor geopolitice și comerciale, înăsprirea condițiilor financiare în țările dezvoltate și extinderii pandemiei de coronavirus Covid-19.

Volumul transferurilor bănești din străinătate în Republica Moldova prin intermediul băncilor în favoarea persoanelor fizice, în primul trimestru, a fost în creștere cu 32,1% față de perioada similară a anului precedent (276,46 mil.USD). Volumul transferurilor bănești a constituit 365,34 mil. USD. În luna martie 2021 transferurile de bani a constituit 145,99 mil. USD fiind cu 28,6% mai mult față de luna februarie când valoarea transferurilor a costituit 113,53 mil. USD.

Cele mai multe transferuri în trimestrul I 2021, a fost efectuate în EUR – 65%, USD – 31,9%, RUB – 2,4%. Ponderea transferurilor în ruble a scăzut semnificativ în ultimii ani. În 2014, spre exemplu, aceasta reprezenta aproximativ 30%.

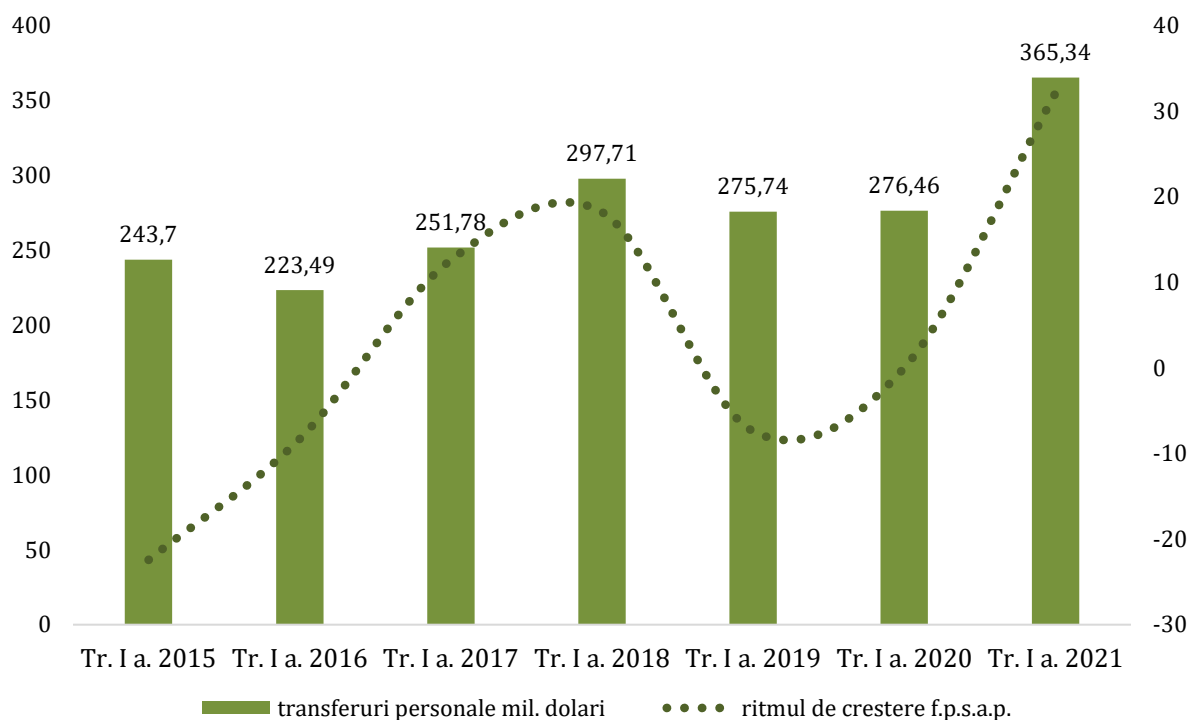

Figura 4.3. Transferuri de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice efectuate prin băncile din Republica Moldova pe trimestre, în anii 2015-2021, mil.USD
Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Volumul transferurilor de mijloace bănești prin bănci în favoarea persoanelor fizice, în 2020, a constituit 1 mlrd. 486,74 mln. USD și a crescut cu 21,6% comparativ cu 2019. Potrivit Băncii Mondiale, transferurile migranților din Moldova constituie, în ani diferiți, de la 15% la 30% din PIB-ul țării. Recordul absolut al volumului de transferuri de bani către Moldova din străinătate în favoarea persoanelor fizice prin bănci comerciale a fost în 2008, când valoarea transferurilor a constituit 1 mlrd. 660,09 mln. USD.

Comerțul exterior cu bunuri

Valoarea comerțului exterior cu bunuri în trimestrul I anul 2021, a înregistrat o creștere de 11% față de trimestrul I 2020. Astfel comerțul extern de bunuri în această perioadă a constituit 2263,8 mil. USD, înregistrând creștere atât la exporturi cu 5,6%, cât și la importuri cu 13,6%.

Creșterea comerțului extern de bunuri a fost influențată de un șir de factori, și anume:

- ❖ atenuarea treptată a impactului negativ al pandemiei COVID-19;
- ❖ relansarea economică în țările partenere, care a condus la creșterea treptată a cererii externe și, prin urmare, a exporturilor;
- ❖ restabilirea cererii interne față de bunuri din partea agenților economici și a populației;
- ❖ deficitul de producție agricolă ca rezultat al condițiilor meteorologice nefavorabile din anul 2020 a condus la creșterea importurilor.

Decalajul considerabil dintre exporturile și importurile de mărfuri a determinat acumularea, în ianuarie-martie 2021, a **unui deficit al balanței comerciale** în valoare de 838,4 mil. USD. Deficitul balanței comerciale a fost cu 148,3 mil. USD sau cu 21,5% mai mult, față de perioada similară a anului precedent.

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în primul trimestru 2021 a fost de 45,9%, în scădere cu 3,5 p.p., comparativ cu perioada similară din anul 2020.

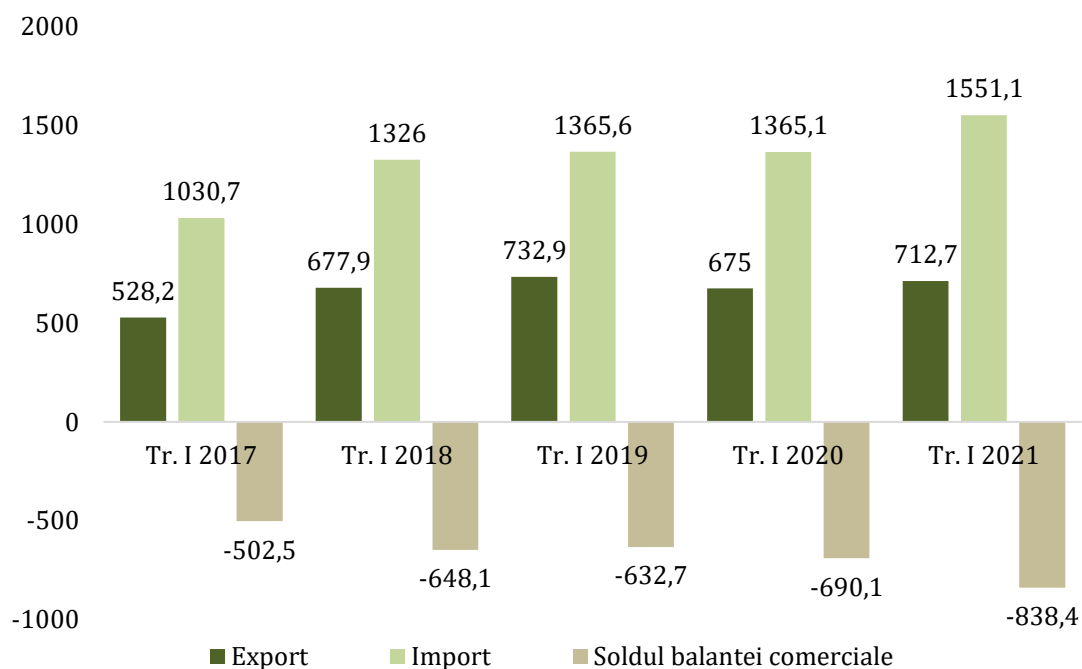

Figura 4.4. Evoluția exportului, importului și soldul balanței comerciale, în I trimestru, mil. USD

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Exporturile de mărfuri, în trimestru I a. 2021, au constituit 712,7 mil. USD, fiind în creștere cu 5,6%, comparativ cu perioada similară a anului precedent. *Exporturile de mărfuri autohtone* au constituit 539,8 mil. USD, (deținând o cotă de 75,7% din total exporturi), fiind în creștere cu 3,5% față de perioada similară din anul 2020, care a contribuit la majorarea valorii totale a exporturilor cu 2,7%.

Reexporturile de mărfuri străine (după prelucrare și clasice) constiuit o valoare de 172,9 mil. USD (24,3% din total exporturi), cu 12,5% mai mult comparativ cu aceeași perioadă din anul 2020. Această creștere a influențat majorarea pe total exporturi cu 2,9%. *Reexporturile de mărfuri după prelucrare* au deținut o podere de 15,6% în total exporturi, iar *reexporturile clasice de mărfuri, care nu au suferit transformări esențiale* au deținut o pondere de 8,7%.

Exporturile de mărfuri destinate țărilor UE în ianuarie-martie 2021 au constituit o valoare de 439,3 mil. USD, fiind cu 1,8% mai puțin, comparativ cu perioada similară din anul 2020. Ponderea exporturilor de mărfuri spre țările UE în toal exporturi a constituit 61,6%, în scădere cu 4,7 p.p. față de ianuarie-martie 2020.

Principalii 10 parteneri comerciali ai RM au absorbit circa 78% din exporturi, România fiind unul din principalii parteneri comerciali ai RM, spre această țară exporturile s-au majorat cu 2,9%. De asemenea, au crescut livrările spre Turcia de circa 1,6 ori, Ucraina cu 28%, Federația Rusă cu circa 25%, Germania cu circa 13% etc. Totodată, au fost înregistrate scăderi a livrărilor spre Italia cu circa 33%, Republica Cehă cu circa 13%, Polonia cu circa 4% etc.

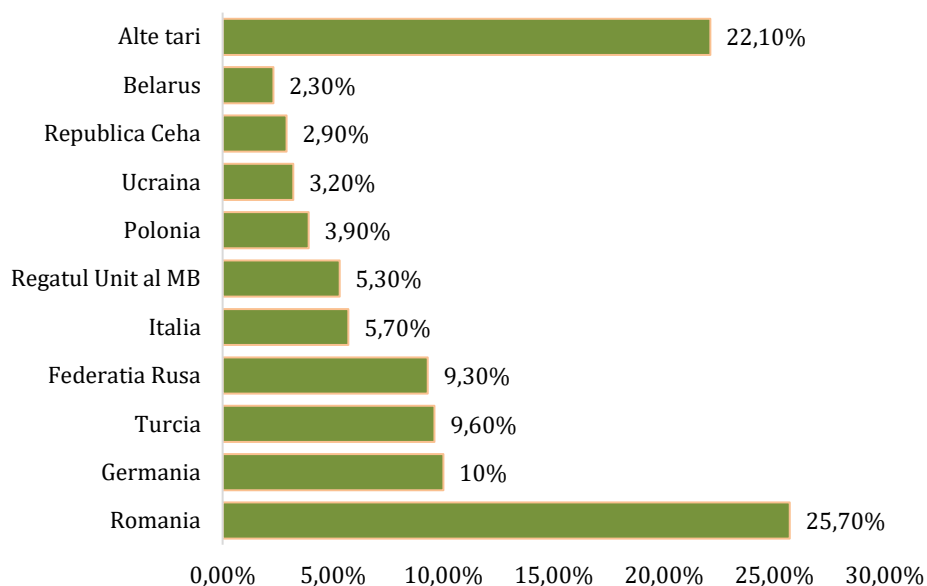

Figura 4.5. Principalii parteneri comerciali, ponderea în total export în Trim. I a. 2021, %
Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică

Exporturile de mărfuri destinate țărilor CSI în trimestrul I a. 2021 a constituit o valoare de 112 mil. USD, fiind cu 18,1% mai mult, în raport cu perioada similară din anul 2020. Ponderea exporturilor destinate țărilor CSI echivalează cu o cotă de 15,7% în total exporturi, în creștere cu 1,7 p.p., comparativ cu ianuarie-martie 2020.

Exporturile către **celelalte țări ale lumii** au constituit circa 22,7% din total export și au crescut cu 21,6%, contribuția pozitivă la dinamica exportului total a fost de 4,2 p.p

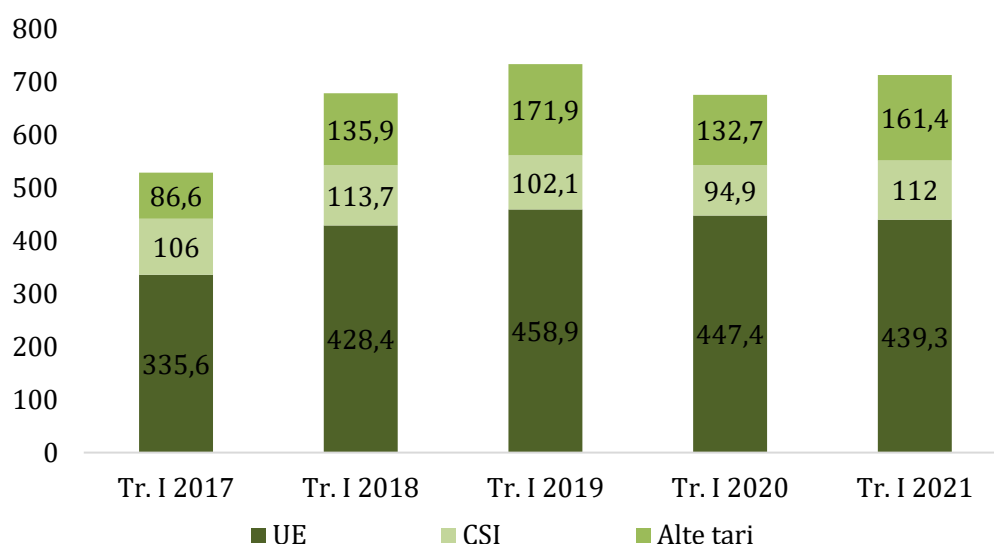

Figura 4.6. Exporturile cu mărfuri pe grupe de țări, în trimestru I aa.2017-2021, mil.USD

Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică

În structura exporturilor, în trimestru I a. 2021, șase secțiuni de mărfuri dețin 89,9% din total exporturi, după cum urmează: mașini și echipamente pentru transport (28,3%); articole manufacturate diverse (19,7%); produse alimentare și animale vii (17%); materiale brute necomestibile (11%); mărfuri manufacturate (7%); băuturi și tutun (6,9%).

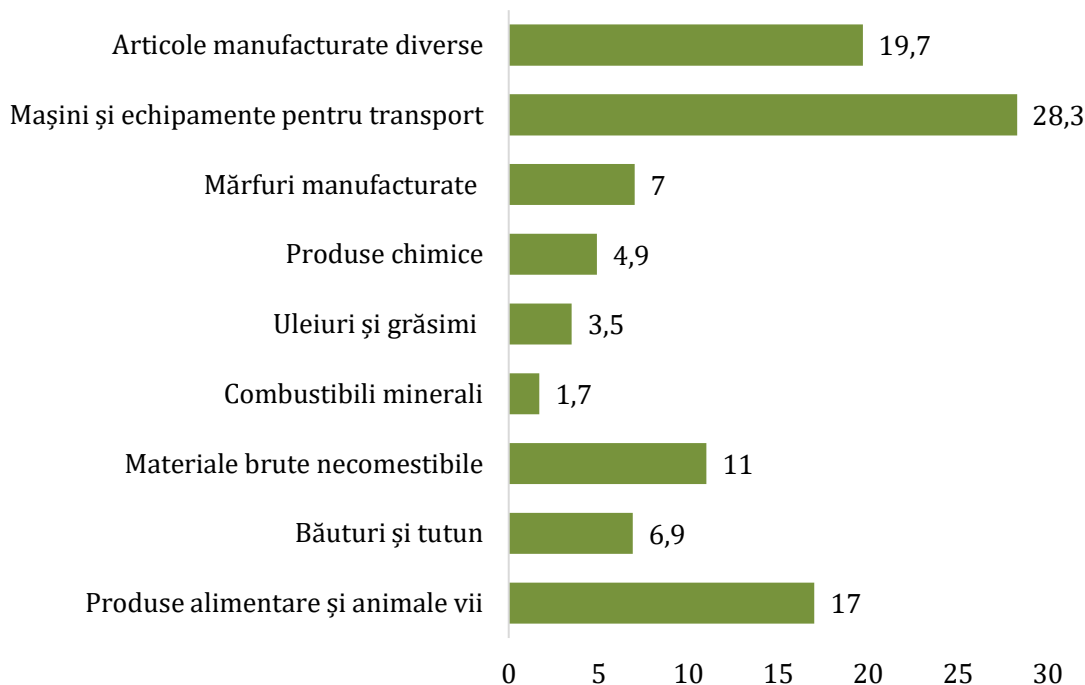

Figura 4.7. Exporturile cu mărfuri pe principale secțiuni în trimestru I a. 2021, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2020, secțiunile de mărfuri ce au contribuit la sporirea exporturilor sunt: mașini și echipamente, ce au înregistrat majorări cu circa 42% (inclusiv mașini și aparate electrice cu 18,1%); produsele chimice au înregistrat o creștere de circa 1,7 ori (inclusive produse medicinale și farmaceutice s-au majorat de circa 2,6 ori); materiale brute necomestibile, au fost în creștere cu circa 20% (inclusiv minereuri metalifere și deșeuri de metale cu o creștere de 6,1 ori).

Totodată, două secțiuni de mărfuri au influențat negativ dinamica exporturilor, și anume, *produsele alimentare și animale vii* (grupele: cereale și preparate pe bază de cereale s-a diminuat față de trimestrul I 2020 de circa 2,5 ori, legume și fructe cu circa 23%, rezultat al condițiilor climatice nefavorabile (seceta) din anul 2020, și *uleiurile, grăsimi* (inclusiv: grăsimi și uleiuri vegetale, exportul acestora a scăzut cu 19%, roada afectată de seceta din vara anului 2020).

Importurile de mărfuri, în perioada ianuarie-martie 2021 au constituit 1551,1 mil. USD, fiind cu 13,6% mai mult comparative cu perioada similară din anul 2020.

Au crescut importurile din toate grupele de țări, și anume importurile de mărfuri provenite **din țările UE** au constituit 731,5 mil. USD, fiind cu 13% mai mult, față de aceeași perioadă din anul 2020. Importurile din țările UE, dețin o pondere de 47,2% în total importuri.

Importurile de mărfuri provenite **din țările CSI** au avut o valoare de 360,7 mil. USD, cu 5,7% mai mult, decât în perioada corespunzătoare din anul 2020, care echivalează cu o cotă de 23,2% în total importuri. **Celelalte țări ale lumii**, cu o pondere de 29,6%, au înregistrat o creștere de 21,9%, contribuția pozitivă la evoluția importurilor constituind 6 p.p.

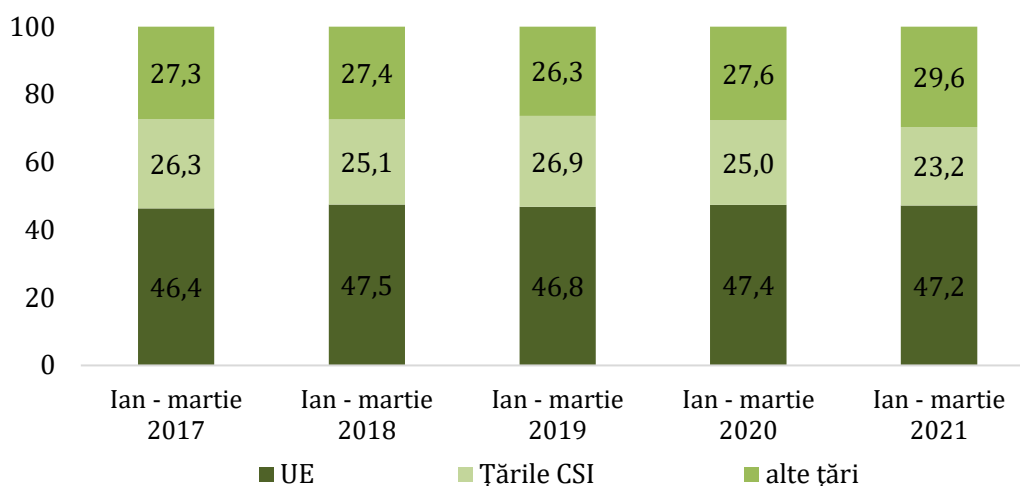

Figura 4.8. Importurile cu mărfuri pe grupe de țări, în trimestru I aa.2017-2021, %

Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică

În topul țărilor de origine a importurilor de mărfuri, în ianuarie-martie 2021, care au reprezentat 85,6% din total importuri au fost: Federația Rusă cu o cotă de 12,6% din total importuri, România 12,2%, China 11,8%, Germania 8,5%, Ucraina 8,3%, Turcia 7,4%, Italia 6,6%, Polonia 3,9%, Franța 3,2%, Ungaria 2,2%, Belarus 1,9%, Republica Cehă 1,7%, Spania 1,5%, SUA și Austria câte 1,4%, Olanda 1%.

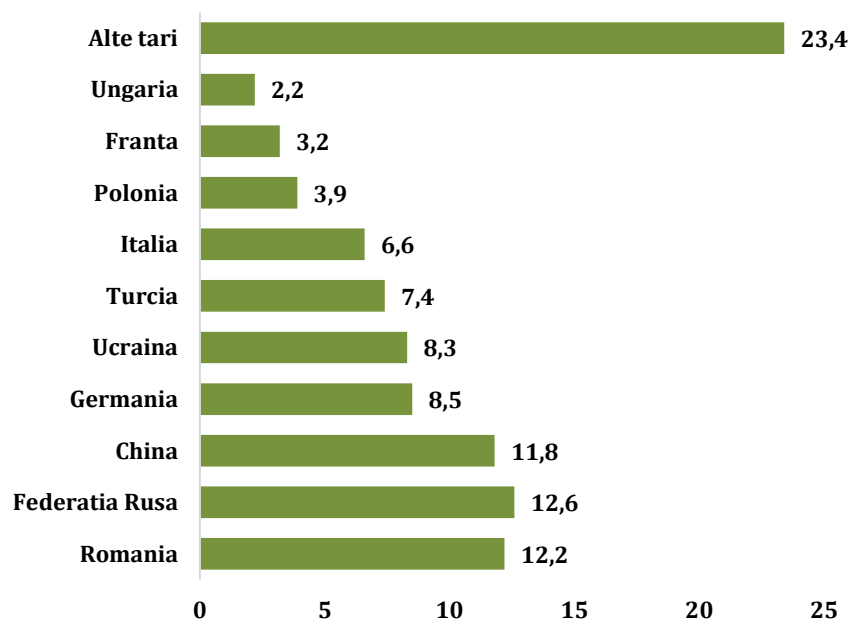

Figura 4.9. Principalii parteneri comerciali, ponderea în total import în Trim. I a. 2021, %

Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică

Din toate țările top 10, principalii parteneri comerciali ai RM importurile s-au majorat, astfel, importurile din China sau majorat cu circa 34%, Italia cu circa 25%, Turcia cu circa 20%, Franța cu circa 18%, România cu circa 7,0% etc. Totodată, s-au redus importurile din Azerbaidjan cu 92,4%, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord 10,6%, Lituania 37,9%, Turkmenistan 93,9%, Serbia 12,6%, Egipt 35,1%, Argentina 73,8%, Islanda 37,3%, Emiratele Arabe Unite 35,8%, Singapore 41,6%, Irlanda 21,4%, Brazilia 21,4%, Georgia 26,8%, Cote D'Ivoire 93,1%, Arabia Saudită 30,5%, Israel 8,4%, atenuând, astfel, creșterea pe total importuri cu 1%.

În structura importurilor, în perioada ianuarie-martie 2021 șase secțiuni de mărfuri reprezintă 94,6% din total importuri, și anume: mașini și echipamente pentru transport 25,5%, mărfuri manufacturate 17,1%, produse chimice 15,5%, combustibili minerali 12,6%, produse alimentare și animale vii 12,4%, articole manufacturate diverse 11,5%.

S-au înregistrat, comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2020, majorări la importurile de mașini și aparate electrice și părți ale acestora cu 37%, vehicule rutiere cu 48%, produse medicinale și farmaceutice cu 22,8%, îmbrăcăminte și accesorii cu 34,6%, mașini și aparate industriale cu aplicații generale cu 24,5%, aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii cu 28,9%, articole prelucrate din metal cu 26%, mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor de 1,8 ori, materiale plastice prelucrate cu 29,2%, instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control cu 49%, mobilă și părțile ei cu 41,1%, articole din lemn, exclusiv mobilă cu 24,5%, petrol, produse petroliere și produse înrudite cu 3,3%, construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzit și de iluminat cu 35,9%, uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare cu 11,8%, fire, țesături, articole textile și produse conexe cu 5%), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice cu 7,8%, mașini generatoare de putere și echipamentele lor de 1,7 ori, hrană destinată animalelor cu 31,8%, cereale și preparate pe bază de cereale cu 7,5%, articole din minerale nemetalice cu 8,1%, carne și preparate din carne cu 25,5%, cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora cu 17,1%, piele și blană prelucrate cu 16%, băuturi alcoolice și nealcoolice cu 16,3%, încălțăminte cu 12,1%, pește, crustacee, moluște cu 9,2%, hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton cu 5,3%, fier și oțel cu 3,9%, grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate de 1,7 ori, produse tanante și colorante cu 14,3%, legume și fructe cu 2%, materiale plastice sub forme primare cu 8%, îngrășăminte naturale și minerale naturale cu 15,3%, zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (+8,0%), fibre textile și deșeurile lor cu 20%, produse lactate și ouă de păsări cu 1,6%, articole de voiaj; sacoșe și similare cu 13,2%, cauciuc prelucrat cu 1,9%, cauciuc brut de 1,6 ori, contribuind, astfel, *creșterea pe total importuri cu 14,6%*.

Totodată, au scăzut importurile de îngrășăminte minerale sau chimice cu 31,8%, gaz și produse industriale obținute din gaz cu 8,7%, tutun brut și prelucrat cu 30,2%, metale neferoase cu 9,6%, animale vii cu 57,2%, cărbune, cocs și brichete cu 37,5%, semințe și fructe oleaginoase cu 3%, produse chimice anorganice cu 14,9%, *atenuând majorarea pe total importuri cu 2%*.

Capitolul V

MEDIUL DE AFACERI

Moldova în clasamentele internaționale

Indicele de libertate economică – 2021 în Moldova

În prezent, Moldova este inclusă în numeroase evaluări elaborate de organizații internaționale, ceea ce face posibilă compararea pozițiilor sale cu alte țări și compararea tendințelor pe mai mulți indicatori. În această ediție ne vom referi la poziția țării noastre în clasamentul Indicele de Liberate Economică, elaborat anual de The Heritage Foundation.

Indicele libertății economice acoperă 4 domenii politice care au un impact asupra libertății economice: statul de drept; ponderea guvernului; eficiența actelor normative; deschiderea piețelor. Libertatea economică este evaluată în baza a 12 indicatori, numiți și 12 libertăți economice: 1) Libertatea business-ului; 2) Libertatea comerțului; 3) Povara fiscală; 4) Cheltuieli guvernamentale; 5) Libertatea monetară; 6) Libertatea investițiilor; 7) Libertatea financiară; 8) Drepturile de proprietate; 9) Sănătatea fiscală; 10) Libertatea muncii; 11) Integritatea guvernului; 12) Eficacitatea judiciară.

În fruntea Clasamentului libertății economice pentru anul 2021, se află Singapore, Noua Zeelandă și Australia, care au obținut 89,7, 83,9 și respectiv 82,4 din scorul maxim de 100 de puncte. Topul primelor zece țări din lume după libertatea economică în 2021 este completat de Elveția, Irlanda, Taiwan, Marea Britanie, Estonia, Canada, Danemarca.

În anul 2021, în clasamentul Indicelui libertății economice, Republica Moldova s-a situat pe locul 85 din 178 de țări, cu un scor general de 62,5 puncte, marcând o ușoară creștere de +0,5 puncte față de anul precedent. Moldova se situează pe locul 41 printre cele 45 de țări din regiunea Europei și scorul său general este inferior mediei regionale, dar superior mediei mondiale. Economia Moldovei rămâne în grupul țărilor cu economie "moderat liberă" anul acesta. Libertatea economică este constrânsă de vulnerabilitatea continuă a Moldovei la corupție, incertitudine politică, capacitatea administrativă slabă, dependența de importurile de energie.

Pentru țara noastră, Indicele de libertate economică relevă următoarele tendințe:

Cele mai joase scoruri Moldova le-a înregistrat la indicatorii: "eficacitatea judiciară" (29,9), "integritatea guvernului" (38,7), "libertatea pieței muncii" (39,2), rămânând, ca și în anul precedent, la acești indicatori în zona economiilor reprimite. Pe de altă parte, Republica Moldova a fost apreciată la nivelul țărilor din topul clasamentului la indicatorii: "sănătatea fiscală" (96,5), "povara fiscală" (94), "libertatea monetară" (71,5), "libertatea comerțului" (76,8), domenii în care economia moldovenească este calificată drept liberă sau în cea mai mare parte liberă. În clasamentul libertății economice, Republica Moldova a avansat față de anul precedent doar la 5 indicatori din 12: "drepturi de proprietate", "integritatea guvernului", "povara fiscală", "sănătate fiscală", "libertatea pieței muncii". Pe de altă parte, a regresat în domeniile "eficacitatea judiciară", "cheltuieli guvernamentale", "libertatea businessului", "libertatea monetară", "libertatea comerțului". La indicatorii "libertatea investițiilor" și "libertatea financiară", scorul Republicii Moldova a rămas la același nivel ca și în anul precedent.

Tabelul 5.1. Poziția Republicii Moldova în clasamentul Indicelui de libertate economică

Indicatorii	Pozitia		Evoluția
	2020	2021	
Total, inclusiv:	62	62.5	+0.5
<i>Statul de drept</i>			
1.Drepturi de proprietate	60.5	60.6	+0.1
2.Integritatea guvernului	37.2	38.7	+1.5
3.Eficacitatea judiciară	31.7	29.9	-1.8
<i>Ponderea guvernului</i>			
4. Povara fiscală	86.1	94	+7.9
5. Cheltuieli guvernamentale	71.6	71	-0.6
6.Sănătate fiscală	96.2	96.5	+0.3
<i>Eficiența reglementărilor</i>			
7.Libertatea businessului	68.1	66.2	-1.9
8.Libertatea pieței muncii	37	39.2	+2.2
9.Libertatea monetară	72	71.5	-0.5
<i>Deschiderea pieței</i>			
10.Liberatatea comerțului	78	76.8	-1.2
11.Libertatea investițiilor	55	55	0
12.Libertatea financiară	50	50	0

Sursa: Conform clasamentului Index of Economic Freedom 2021

Notă: "+" indică asupra unei îmbunătățiri a situației; "-" arată o înrăutățire

Capitolul VI SECTORUL SOCIAL

Situația demografică²

Trimestrul I din anul 2021 este caracterizat de o creștere majoră a ratei de mortalitate față de perioada similară din anul precedent.

În T I din anul 2021 numărul născuților-vii total pe țară a constituit 6279 pers., fiind în creștere cu 164 copii sau cu 2,7% comparativ cu T I din anul precedent, rata natalității a fost de 9,6 născuți-vii la 1000 locuitori, fiind în creștere cu 0,3 p.p. f.p.s.a.p. Numărul de decedați a constituit 12727 pers., înregistrând o creștere de 3444 pers. sau cu 37,1% f.p.s.a.p., iar rata mortalității a ajuns la 22,1 decedați la 1000 locuitori, în creștere cu 7,9 p.p. f.p.s.a.p. Numărul copiilor decedați în vârstă sub 1 an în T I din anul 2021 a constituit 60 cazuri și s-a diminuat cu 12 cazuri în comparație cu Trimestrul I din anul precedent. Scăderea naturală în T I din anul 2021 a constituit -6448 pers. (-3168 pers. în T I din anul 2020) sau -12,5 pers. la 1000 de locuitori (-4,9 pers. la 1000 de locuitori în T I din anul 2020) (Figura 6.1).

Numărul *căsătoriilor* total pe țară în T I din anul 2021 a constituit 3928, majorându-se cu 474 sau cu 13,7% f.p.s.a.p., iar rata nupțialității a constituit 5,8 căsătorii la 1000 locuitori, cu 0,5 p.p. mai mult f.p.s.a.p. Indicatorul în cazul numărului *divorțurilor* din țară a constituit 2372, fiind în scădere cu 89 sau cu 3,6% f.p.s.a.p. Rata divorțialității a constituit 4,1 divorțuri la 1000 locuitori, cu 0,3 p.p. mai mult f.p.s.a.p.

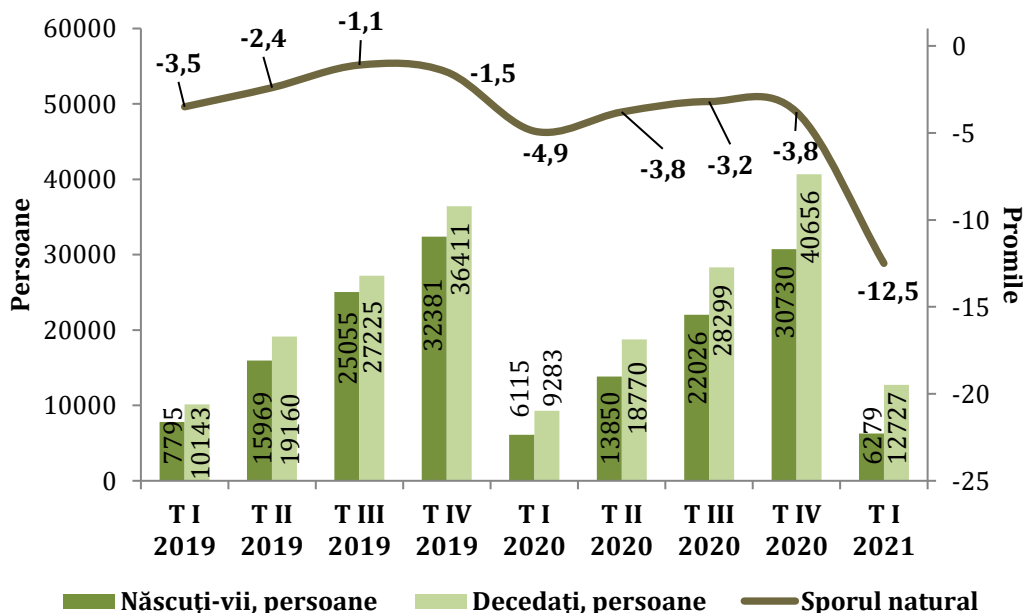

Figura 6.1. Mișcarea naturală a populației în perioada T I 2019 - T I 2021, pe trimestre
Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

În ceea ce privește migrația internă determinată de schimbarea domiciliului în T I din anul 2021 numărul total de sosiri în interiorul țării a constituit 7811 pers., cu 896 sau cu 13,0% mai mult

² Sunt utilizate date preliminare.

f.p.s.a.p. Dintre acestea, în localități urbane au fost 5286 sosiri, în creștere cu 655 sau cu 14,1% f.p.s.a.p. și în localități rurale – 2525 sosiri, în creștere cu 241 sau cu 10,6% f.p.s.a.p. Din numărul total de plecări din localități urbane au plecat 3294 pers., fiind cu 460 sau cu 16,2% mai mult f.p.s.a.p. și din localități rurale au plecat 4517 pers., fiind cu 436 sau cu 10,7% mai mult f.p.s.a.p. Cea mai mare parte a sosirilor au fost în localități urbane (67,7%), iar a plecărilor – din localitățile rurale (57,8%). Cea mai mare parte a populației ce pleacă din localitățile rurale o reprezintă tinerii cu vârsta între 15 și 34 de ani (58,8%), fiind urmași de populația cu vârsta între 35 și 59 de ani (35,1%). Cea mai mare pondere a populației ce pleacă din localități urbane o deține populația cu vârsta între 35 și 59 de ani (49,3%), fiind urmată de tinerii cu vârsta între 15 și 34 de ani (36,8%). Tinerii cu vârsta între 15 și 34 de ani dețin și cele mai mari ponderi ale sosirilor (49,9% – în localități urbane, 48,8% – în localități rurale), fiind urmași de populația cu vârsta între 35 și 59 de ani (41,2% - în localități urbane, 40,9% - în localități rurale).

Piața forței de muncă

În Trimestrul I din anul 2021 a avut loc o creștere a numărului de șomeri și o scădere a numărului populației ocupate față de perioada similară a anului precedent.

În T I din anul 2021, *forța de muncă*, care include populația ocupată și șomerii, a constituit 833,9 mii pers., în scădere cu 0,8% f.p.s.a.p. O pondere mai mare în forța de muncă au avut-o bărbații (52,8%) decât femeile (47,2%), precum și mediul rural (53,4%) față de mediul urban (46,6%). Totodată, *rata de participare la forța de muncă a populației de 15 ani și peste* a fost de 39,3%, ceea ce este cu 0,2 p.p. mai mult f.p.s.a.p. În rândul persoanelor economic active indicatorul a fost mai mare la bărbați (44,3%) decât la femei (35,0%). Rata de activitate este mai mare în mediul urban (46,9%) decât în cel rural (34,5%). În grupa de vârstă 15-29 ani rata de activitate a persoanelor economic active a constituit 27,3%, iar în grupa 15-64 ani – 46,9%. Rata de activitate economică a populației în vârstă de muncă (după legislația națională: 16-58 ani – femei și 16-62 ani – bărbați) a fost de 50,1%.

Populația ocupată în T I din anul 2021 a fost de 798,1 mii pers, mai puțin cu 1,0% f.p.s.a.p. (Figura 6.2). O mai mare pondere în populația ocupată au avut-o bărbații – 52,2% decât femeile – 47,8%, precum și mediul rural – 53,2% față de mediul urban – 46,8%.

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste a constituit 37,6%, cu puțin peste nivelul T I din 2020 (37,5%). Rata de ocupare a bărbaților – 41,9% a fost mai înaltă decât cea a femeilor (33,9%). După mediile de reședință, rata de ocupare a constituit în mediul urban – 45,1%, fiind mai mare decât cea din mediul rural – 32,9%. Rata de ocupare a persoanelor în vârstă de muncă (16-58 ani - femei/16-62 ani – bărbați) a avut valoarea de 47,8%, a persoanelor în vârstă de 15-64 ani – 44,9%, iar în grupa de vârstă 15-29 ani a constituit 25,4%.

În privința ratelor de ocupare, diferențele cele mai mari au fost la persoanele cu vârsta de 25-34 ani în funcție de sexe (rata de ocupare la bărbați a fost cu 15,7 p.p. mai mare decât la femei), iar la cele cu vârsta de 45-54 de ani - pe medii de reședință (rata de ocupare în mediul urban a fost cu 17,0 p.p. mai mare decât în mediul rural).

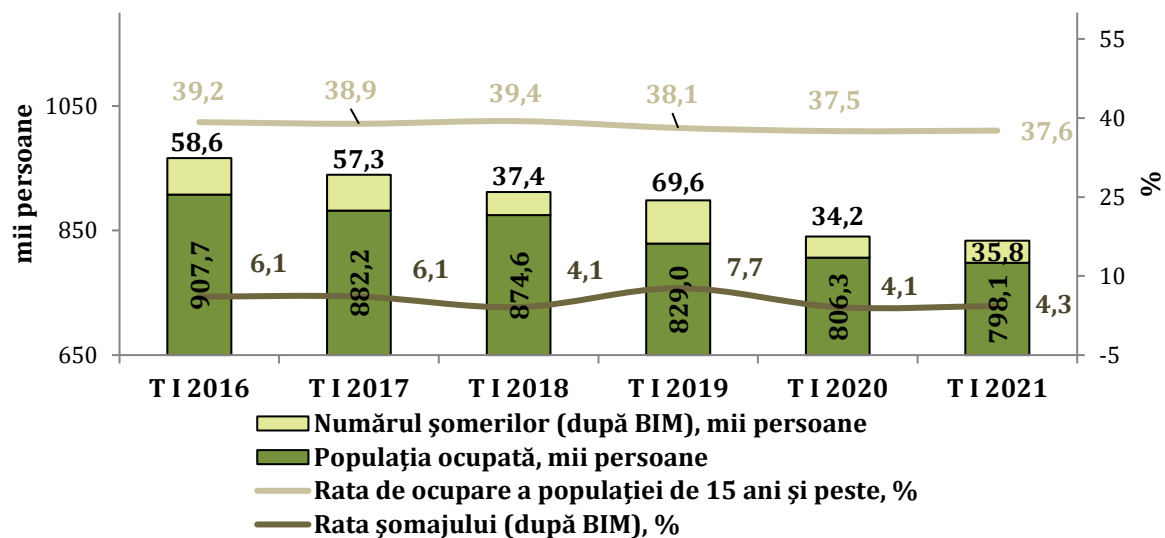

Figura 6.2. Evoluțiile numărului populației ocupate, al șomerilor și a ratelor de ocupare și a șomajului populației de 15 ani și peste, în T I din anii 2016-2021³

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Numărul persoanelor ocupate în activități agricole în T I din anul 2021 a fost de 155,7 mii persoane (cu 2,7 mii sau cu 1,8% mai mult f.p.s.a.p.) sau de 19,5% (cu 0,5 p.p. mai mult f.p.s.a.p.) din totalul celor ocupați, iar numărul celor ocupați în activități non-agricole a fost de 642,4 mii persoane (cu 11,0 mii sau cu 1,7% mai puțin f.p.s.a.p.).

Ponderea persoanelor ocupate în industrie a fost de 15,2%, inclusiv în industria prelucrătoare – 12,9%, iar în construcții – 6,1%. Numărul persoanelor ocupate în industrie a constituit 121,2 mii (în descreștere cu 0,3 mii f.p.s.a.p.), iar în construcții – 49,1 mii persoane (în creștere cu 14,8% f.p.s.a.p.). În sectorul de servicii au activat 472,2 mii persoane sau 59,2% din numărul total de persoane ocupate (mai puțin f.p.s.a.p. cu 16,9 mii persoane sau cu 3,5%).

Populația ocupată în repartizarea după *forme de proprietate* a constituit 69,5% în *sectorul privat* și 30,5% – în *sectorul public*. Ponderea salariaților după *statutul profesional* constituie 80,1%. Marea majoritate a salariaților au fost angajați pe o perioadă nedeterminată (90,6%). *Munca nedeclarată* în rândul salariaților în T I din anul 2021 a constituit 4,6% (la fel ca în T I din anul 2020). După ponderile salariaților care lucrează doar în baza unor înțelegeri verbale după sexe mai mulți sunt bărbați – 6,1% față de femei – 3,0%. Cele mai mari ponderi ale salariaților care lucrează doar în baza unor înțelegeri verbale sunt estimate în: agricultură – 45,9%, comerț – 14,4%, industrie – 14,2% și construcții – 8,8%. În *sectorul informal* în T I din anul 2021 au activat 15,9% din totalul persoanelor ocupate în economie, iar 20,2% au avut un loc de muncă informal. Din numărul total de persoane ocupate informal salariații au constituit 19,3%. În sectorul non-agricol ponderea ocupării informale a fost de 9,4%. Din numărul total de salariați loc de muncă informal aveau 4,9%. Primeau "salariu în plic" 4,6% din salariați. Numărul *persoanelor sub-ocupate* (numărul persoanelor care au avut loc de muncă, al căror număr de ore efectiv lucrate, în total, în timpul perioadei de referință a fost mai mic de 40 de ore pe săptămână, care au dorit și au fost disponibile să lucreze ore suplimentare) a constituit 33,5 mii sau 4,2% din totalul persoanelor ocupate față de 4,3% în T I din anul 2020. Din persoanele ocupate 9,4% au declarat că ar fi dorit să schimbe situația în raport cu locul actual de muncă pe motiv că nu sunt satisfăcuți de nivelul remunerării (situație inadecvată în raport cu venitul).

³ În conformitate cu definiția numărului populației cu reședință obișnuită.

Numărul șomerilor, definit conform BIM, în T I din anul 2021 a constituit 35,8 mii pers., majorându-se f.p.s.a.p. cu 1,6 mii persoane sau cu 4,7%. Șomajul a fost într-o proporție mai mare în rândul bărbaților – 66,1% din numărul total al șomerilor, precum și în rândul persoanelor din mediul rural – 57,4%. *Rata șomajului (LU1)* la nivelul țării în T I din anul 2021 a fost de 4,3%, mai mare cu 0,2 p.p. f.p.s.a.p. Rata șomajului la bărbați a constituit 5,4%, iar la femei – 3,1%. Au fost înregistrate mici disparități între ratele șomajului în mediul urban și cel rural (respectiv, 3,9% și 4,6%). În rândurile persoanelor din grupa de vârstă de 15-24 ani rata șomajului a fost de 13,4% (mai mare la bărbați – 14,8% decât la femei – 11,0%), iar în categoria de vârstă 15-29 ani a constituit 7,1% (mai mare la bărbați – 9,6% decât la femei – 3,8%). *Rata compusă a sub-ocupării și șomajului (LU2)* la nivel de țară în T I din anul 2021 a constituit 8,3%, fiind mai mare cu 0,1 p.p. f.p.s.a.p. *Rata compusă a șomajului și forței de muncă potențiale (LU3)* a fost de 5,7%, fiind mai mare cu 0,5 p.p. f.p.s.a.p. *Indicatorul compozit de sub-utilizare a forței de muncă (LU4)* a avut valoarea de 9,6%, fiind mai mare cu 0,3 p.p. f.p.s.a.p.

Populația în afara forței de muncă din țară (de 15 ani și peste) în T I din anul 2021 a fost de 1286,6 mii persoane, în scădere cu 1,8% f.p.s.a.p., constituind 60,7% din populația din aceeași grupă de vârstă, mai puțin cu 0,2 p.p. f.p.s.a.p. În populația inactivă se includ: *pensionarii* (45,2%); *elevii și studenții* (13,1%); *persoanele care îngrijesc de familie* (persoanele casnice) (13,0%); *persoanele care nu lucrează și nu caută un loc de muncă în Moldova, deoarece deja au un loc de muncă peste hotare sau care planifică să lucreze peste hotare* (9,9% față de 10,9% în T I din 2020); *persoanele plecate peste hotare la lucru sau în căutare de lucru pentru o perioadă mai mică de 1 an* (6,4% sau 81,9 mii persoane, acest număr micșorându-se f.p.s.a.p. cu 31,9% sau cu 120,2 mii persoane); *alte persoane în afara forței de muncă* (12,4%). În rândul persoanelor care au un loc de muncă peste hotare sau intenționează să plece peste hotare o pondere mai mare o au bărbații – 16,3% față de femei – 5,0%. De asemenea, bărbații predomină și în rândul persoanelor plecate peste hotare la lucru sau în căutare de lucru pentru o perioadă mai mică de 1 an – 11,3% față de femei – 2,6%. În cadrul activităților de îngrijire de familie predomină femeile – 22,1% față de 0,9% - bărbații.

Grupul NEET reprezintă tinerii în grupa de vârstă de 15-34 ani, ce nu sunt parte a populației ocupate, nu studiază în sistemul formal de educație și nu participă la cursuri sau alte instruirii din afara sistemului formal de educație. În T I din anul 2021 grupul NEET a avut o pondere de 18,3% din populația din grupa de vârstă de 15-24 ani, 29,0% - în cazul celor cu vârsta de 15-29 ani și 33,2% - la cei cu vârsta de 15-34 ani, având valori mai mari la femei decât la bărbați în toate aceste grupuri de vârstă (15-24 ani: 20,7% - femei vs 15,9% - bărbați; 15-29 ani: 34,7% - femei vs 22,9% - bărbați; 15-34 ani: 41,8% - femei vs 24,1% - bărbați).

Remunerarea muncii

Trimestrul I din 2021 se caracterizează prin creșteri majore ale câștigului salarial nominal mediu lunar brut în țară în: Sănătate și asistență socială; Activități financiare și de asigurări; Informații și comunicații.

În T I din anul 2021, câștigul salarial nominal mediu lunar brut în țară⁴ a fost în mărime de 8468,6 MDL, majorându-se în termeni nominali cu 10,9% f.p.s.a.p., iar în valoare reală a crescut cu 10,0% (cu ajustarea la indicele prețurilor de consum) (Figura 6.3).

În sectorul bugetar salariul mediu lunar în T I din anul 2021 a fost în mărime de 7463,0 MDL, în creștere cu 5,3% f.p.s.a.p., iar în sectorul real – 8839,8 MDL, mai mult cu 12,8% f.p.s.a.p. În T I din anul 2021 în toate activitățile economice s-au înregistrat f.p.s.a.p. creșteri ale salariului mediu brut lunar, cu excepția Transportului și depozitării, la care s-a micșorat cu 0,4%, Agriculturii, silviculturii și pescuitului, la care s-a redus cu 0,1% și Activităților de cazare și alimentație publică,

⁴ La unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare.

la care s-a micșorat cu 0,9%. Creșteri mai puternice au avut loc în: *Sănătate și asistență socială* (+50,2%); *Activități financiare și de asigurări* (+12,4%), *Informații și comunicații* (+12,0%). Cele mai mari câștiguri salariale medii brute lunare au fost înregistrate în: *Informații și comunicații* (19914,5 MDL - de 2,4 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Activități financiare și de asigurări* (15428,9 MDL - de 1,8 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat* (12243,0 MDL - de 1,4 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Activități profesionale, științifice și tehnice* (10791,1 MDL - de 1,3 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Sănătate și asistență socială* (10639,2 MDL - de 1,3 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii* (9876,3 MDL - de 1,2 ori mai mare decât salariul mediu pe economie). Cele mai mici salarii medii brute lunare au fost înregistrate în: *Agricultură, silvicultură și pescuit* (4835,7 MDL - de 1,8 ori mai mic decât salariul mediu pe economie); *Activități de cazare și alimentație publică* (5105,0 MDL - de 1,7 ori mai mic decât salariul mediu pe economie) și *Artă, activități de recreere și de agrement* (5908,4 MDL - de 1,4 ori mai mic decât salariul mediu pe economie).

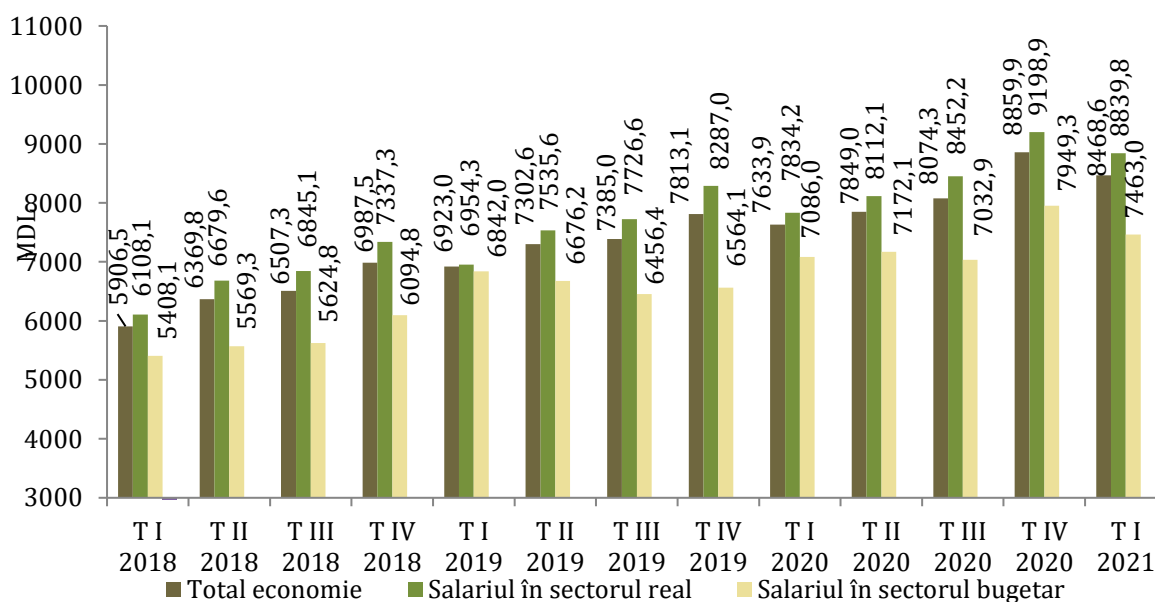

Figura 6.3. Dinamica salariului nominal în sectorul bugetar și în cel real în perioada T I 2018 - T I 2021, MDL

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

În T I din anul 2021 numărul mediu de salariați s-a redus cu 0,2% f.p.s.a.p. În unele activități economice au avut loc fluctuații majore ale acestui indicator. În T I din 2021 numărul mediu de salariați s-a micșorat esențial f.p.s.a.p. în: *Activități de cazare și alimentație publică* (cu 21,2%); *Alte activități de servicii* (cu 12,6%); *Agricultură, silvicultură și pescuit* (cu 8,5%), iar cele mai mari majorări ale acestui indicator au avut loc în: *Construcții* (cu 12,3%) și *Informații și comunicații* (cu 11,8%). În raport cu T IV din 2020 numărul mediu de salariați a avut o majorare neesențială (cu 0,5%), cele mai mari majorări având loc în: *Informații și comunicații* (cu 12,7%) și *Tranzacții imobiliare* (cu 5,9%), iar scăderi ale indicatorului în: *Industria extractivă* (cu 8,5%); *Agricultură, silvicultură și pescuit* (cu 6,7%) și *Alte activități de servicii* (cu 6,6%).

Indicele numărului mediu al salariaților în T I din 2021 a constituit 99,8% f.p.s.a.p., iar față de T IV din 2020 indicele a fost de 100,5%. Indicele numărului mediu al salariaților pe activități economice în T I din 2021 f.p.s.a.p. a fost peste 100% în: *Construcții* (112,3%); *Informații și comunicații* (111,8%); *Tranzacții imobiliare* (104,1%); *Sănătate și asistență socială* (102,6%);

Administrație publică și apărare, asigurări sociale obligatorii (102,4%); Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor (102,4%); Activități profesionale, științifice și tehnice (101,2%); Activități financiare și de asigurări (101,2%); Industria extractivă (101,1%); Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (100,3%). În celelalte tipuri de activități economice acest indice a fost între 90% și 100%, cu excepția Activităților de cazare și alimentație publică unde el a avut valoarea de 78,8% și Alte activități de servicii (87,4%). Indicele numărului mediu al salariaților pe activități economice în T I 2021 față de T IV 2020 a fost peste 100% în toate tipurile de activități economice (cu excepția: Agriculturii, silviculturii și pescuitului (93,3%), Industriei (99,5%), Comerțului cu ridicata și cu amănuntul; întreținerii și reparării autovehiculelor și a motocicletelor (99,9%); Activităților de cazare și alimentație publică (99,1%); Construcțiilor (98,1%); Artei, activităților de recreere și de agrement (99,7%); Altor activități de servicii (93,4%)), variind în mare parte între 100% și 112,7%.

Protecția socială a populației. Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 aprilie 2021 a constituit 680,4 mii pers. sau cu 13,2 mii pers. mai puțin comparativ cu 1 aprilie 2020. Mărimea medie a pensiei lunare stabilite la 1 aprilie 2021 a constituit 2154,94 MDL, fiind în creștere cu 12,6% față de 1 aprilie 2020.

ANEXE STATISTICE

RESURSE PIB

Perioada	PIB		VAB		Agricultura		Industria		Construcții		Alte activități		Impozite nete pe produs	
	mil. lei preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei preț. curente	în % f.p.s.a.p.
2016	134476,6	104,1	114531,6	104,8	16409,4	118,2	20254,2	102,1	4388,4	93,3	73479,6	102,2	19945,0	100,6
2017	150369,3	104,5	126440,9	103,8	18357,6	107,9	21952,2	103,0	4928,6	104,3	81202,6	102,4	23928,3	108,6
2018	190016,3	104,0	164179,4	104,2	19306,1	101,9	28602,1	104,3	15050,5	116,0	101220,7	103,1	25836,9	102,7
2019	210098,8	103,6	182594,9	103,9	20718,3	97,7	29744,9	102,6	18153,5	115,9	113978,3	103,6	27503,9	101,4
2020	206352,0	93,0	179578,5	93,1	19626,8	73,6	28884,6	95,7	19149,6	103,7	111917,5	94,3	26773,5	92,7
Trimestrul I 2018	37608,54	103,7	32238,71	103,6	1115,93	100,0	6467,87	104,6	2230,05	103,5	22424,9	103,6	5369,83	104,0
Trimestrul II 2018	44166,31	105,2	37965114	104,9	2587,0	105,0	6856,59	109,3	4595,41	108,0	23926,1	114,5	6201,2	102,2
Trimestrul III 2018	57370,49	103,4	50251,63	103,5	9796,0	98,6	7522,73	102,5	5533,4	130,0	27399,5	101,5	7118,85	102,4
Trimestrul IV 2018	50871,0	103,9	43724,0	104,1	5807,2	105,9	7754,9	101,7	2691,6	116,2	27470,3	103,2	7147,0	102,3
Trimestrul I 2019	41184,8	104,4	35376,6	105,1	1139,4	99,0	6694,4	103,1	2603,3	115,7	24939,6	104,9	5808,1	100,3
Trimestrul II 2019	49704,1	105,8	43044,25	106,6	2893,6	95,6	7253,7	103,9	6294,35	132,0	26602,7	103,5	6659,8	101,5
Trimestrul III 2019	64323,5	104,3	56932,1	104,7	9677,7	106,3	8058,6	104,3	6435,4	109,6	32760,3	103,4	7391,4	101,7
Trimestrul IV 2019	54886,5	100,2	47241,9	99,9	7007,6	89,1	7738,1	99,4	2820,5	101,7	29675,6	102,9	7644,6	102,0
Trimestrul I 2020	43685,3	100,9	37287,7	101,1	1144,2	102,3	6746,0	98,3	2995,4	108,6	26402,0	100,9	6397,6	99,7
Trimestrul II 2020	44629,5	86,0	39225,7	87,4	3076,0	94,8	6559,7	88,3	5925,6	93,1	23664,5	84,9	5403,8	77,3
Trimestru III 2020	61719,2	90,3	54644,8	90,5	8819,9	67,8	7661,2	94,5	6939,3	107,2	31224,4	92,8	7074,4	88,8
Trimestru IV 2020	56317,9	96,7	48420,2	95,2	6586,7	68,5	7917,7	101,5	3289,3	114,8	30626,5	98,6	7897,8	106,3
Trimestru I 2021	46523,4	101,8	39487,0	100,7	1260,8	86,1	7292,4	106,1	3107,2	105,5	27826,6	99,6	7036,5	108,6

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

UTILIZĂRI PIB

Perioada	PIB		Consum final		Formarea brută de capital fix		Variația stocurilor		Export net	
	mil. MDL	in %	mil. MDL	in %	mil. MDL	in %	mil. MDL	in %	mil. MDL	in %
	preț. curente	f.p.s.a.p.	preț. curente	f.p.s.a.p.	preț.	f.p.s.a.p.	preț.	f.p.s.a.p.	preț. curente	f.p.s.a.p.
2016	134476,6	104,1	142112,0	103,0	30021,5	97,0	172,5	x	-37829,5	x
2017	150369,3	104,5	157666,1	104,0	32864,9	105,3	2129,9	x	-42291,7	x
2018	190016,3	104,0	191142,3	103,2	46148,1	114,0	1831,8	x	-49105,9	x
2019	2100098,8	103,6	206785,8	102,6	53713,9	112,9	1552,2	x	-51953,0	x
2020	206352,0	93,0	202773,2	94,1	53019,0	97,9	-3085,0	x	-46355,1	x
Trimestrul I 2018	37608,5	103,7	40745,1	103,3	7687,5	104,2	-629,9	x	-10194,1	x
Trimestrul II 2018	44166,31	105,2	37022,84	102,8	11406,47	109,3	137,07	x	-12354,6	x
Trimestrul III 2018	57370,49	103,4	51087,05	101,9	15636,67	120,3	3322,83	x	-12676,07	x
Trimestrul IV 2018	50871,0	103,9	54332,85	104,7	11417,51	118,1	-998,17	x	-13881,19	x
Trimestrul I 2019	41184,8	104,4	43909,3	101,9	8487,3	111,3	-691,4	x	-10520,3	x
Trimestrul II 2019	49704,1	105,8	48885,3	101,7	15137,1	126,1	-349,1	x	-13969,25	x
Trimestrul III 2019	64323,5	104,3	56934,6	104,6	17835,8	110,9	3352,3	x	-13799,1	x
Trimestrul IV 2019	54886,5	100,2	57056,6	102,0	12253,8	103,3	-759,6	x	-13664,3	x
Trimestrul I 2020	43685,3	100,9	45226,5	98,6	9252,1	109,3	412,1	x	-11205,4	x
Trimestrul II 2020	44629,5	86,0	42236,2	84,5	12752,7	84,4	-2164,8	x	-8194,6	x
Trimestrul III 2020	61719,2	90,3	55351,3	93,2	19068,4	106,7	625,6	x	-13326	x
Trimestru IV 2020	56317,9	96,7	59959,2	99,5	11945,7	93,4	-1957,8	x	-13629,1	x
Trimestru I 2021	46523,4	101,8	48337,8	102,3	10898,8	114,2	1537,6	x	-14250,8	x

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Prețurile de consum					
	Ritmul de creștere al IPC, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele alimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele nealimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
2016	6,4	7,4	6,3	4,9	4,9
2017	6,6	7,9	4,5	7,1	7,1
2018	3,0	5,4	2,7	0,2	0,2
2019	4,8	7,6	4,2	1,5	1,5
2020	3,8	7,4	0,9	2,4	2,4
T I 2018	5,2	8,4	2,9	3,2	3,2
T H 2018	3,2	5,4	2,8	0,3	0,3
T III 2018	2,9	5,9	2,9	-2,0	-2,0
T IV 2018	1,0	2,2	2,1	-2,3	-2,3
T I 2019	2,5	3,4	3,2	-0,1	-0,1
T H 2019	4,1	6,6	4,0	0,1	0,1
T III 2019	5,7	8,7	4,7	2,4	2,4
T IV 2019	7,1	11,6	4,8	3,5	3,5
T I 2020	6,1	11,0	3,2	3,9	3,9
T H 2020	4,6	8,8	0,8	3,5	3,5
T III 2020	3,3	7,2	0,0	2,2	2,2
T IV 2020	1,0	2,8	-0,4	0,0	0,0
T I 2021	3,1	5,0	4,7	-1,5	-1,5

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE

Prețurile de consum				
	Ritmii de creștere al IPC, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor la produsele alimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor la produsele nealimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
Ianuarie 2020	6,9	11,5	3,8	4,1
Februarie 2020	6,4	11,0	3,2	3,8
Martie 2020	5	10,5	2,6	3,8
Aprilie 2020	5,3	10	1,5	3,5
Maie 2020	4,1	7,8	0,6	3,4
Iunie 2020	4,3	8,5	0,3	3,5
Iulie 2020	4,2	8,1	0,4	3,8
August 2020	3,5	7,6	0,0	2,1
Septembrie 2020	2,3	5,9	-0,4	0,7
Octombrie 2020	1,6	4,0	-0,4	0,6
Noiembrie 2020	0,9	2,7	-0,2	-0,2
Decembrie 2020	0,4	1,7	-0,5	-0,3
Ianuarie 2021	0,2	1,3	-0,1	-1,0
Februarie 2021	0,6	1,8	1,2	-1,9
Martie 2021	1,5	3,0	2,4	-1,9
Aprilie 2021	2,8	5,1	3,8	-1,6
Maie 2021	3,1	5,0	4,7	-1,5

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE

Prețurile producției industriale						
	Ritmii de creștere al IPPI, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor din industria extractivă, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor din industria prelucrătoare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor din sectorul energetic, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor în construcții, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor la produsele agricole, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
2016	4,5	2,8	4,3	6,2	8,7	-3,4
2017	3,3	2,5	3,0	6,8	7,1	-2,1
2018	0,4	3,0	0,2	2,3	6,1	-7,5
2019	1,8	13,0	1,7	0,4	4,7	3,8
2020	2,6	2,3	3,4	-7,3		22,5
T I 2018	1,5	3,8	1,2	5,1	1,9	-8,5
T II 2018	0,5	2,0	0,3	2,9	2,1	-4,6
T III 2018	-0,2	1,8	-0,4	1,1	2,6	-4,6
T IV 2018	-0,1	5,5	-0,2	0,3	3,4	-12
T I 2019	0,5	6,5	0,4	0,1	8,7	-4,8
T II 2019	1,7	17,8	1,6	-0,6	7,1	-6,5
T III 2019	2,7	16,0	2,6	0,3	5	0,7
T IV 2019	2,5	11,9	2,3	2,0	2	8,8
T I 2020	2,5	9,5	2,5	1,8	2,6	8,8
T II 2020	2,7	-1,7	3,7	-9,3	0,2	10,9
T III 2020	2,0	0,4	3,0	-10,8	0,5	18,1
T IV 2020	3,1	1,7	4,3	-10,8	0,5	30,9
T I 2021	5,9	1,3	7,3	-10,7	1,8	26,9

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE

Cursul valutar						
	Cursul nominal de schimb MDL/USD	Cursul nominal de schimb MDL/EUR	Ritmul de creștere a cursul nominal de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmul de creștere al cursul nominal de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmul de creștere al cursul real de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmul de creștere al cursul real de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)
2016	19,9	22,1	5,3	5,7	0,7	-0,6
2017	18,5	20,8	-7	-5,8	-11,2	-10
2018	16,8	19,8	-9,2	-4,8	-8,2	-5,9
2019	17,6	19,7	4,6	-0,6	0,2	-3,5
2020	17,3	19,7	-1,6	0,1	-4,3	-2,7
T I 2018	16,7	20,6	-16,1	-3,2	-13,8	-6,5
T II 2018	16,7	19,9	-11,2	-3,4	-11,6	-4,8
T III 2018	16,7	19,4	-6,9	-7,7	-6,9	-8,3
T IV 2018	17,1	19,5	-1,5	-4,5	-0,4	-3,9
T I 2019	17,2	19,5	2,4	-5,3	-3,6	-5,7
T II 2019	17,9	20,1	7,7	1,3	5,4	-0,3
T III 2019	17,8	19,7	6,4	1,8	2,1	-1,9
T IV 2019	17,5	19,3	2,0	-1,1	-3,2	-6,0
T I 2020	17,6	19,4	2,6	-0,4	-2,0	-4,7
T II 2020	17,8	19,5	-1,0	-3,0	-5,8	-6,3
T III 2020	16,8	19,6	-5,4	-0,7	-7,8	-3,6
T IV 2020	17,1	20,4	-1,9	5,7	-2,0	1,9
T I 2021	17,5	21,1	-0,5	8,8	0,3	9,3

Sursa: Conform datelor BNM, BNS, OCDE, calculele INCE.

Politica monetară					
	Agregatul monetar M0, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Agregatul monetar M1, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Agregatul monetar M2, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Agregatul monetar M3, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Baza monetară, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)
2016	17274,3	28091,2	46429,5	70519,6	33276,5
2017	19052,6	34593,0	52989,3	77055,9	36997,0
2018	21077,4	39165,0	58334,2	83158,6	43556,9
2019	22953,2	42629,7	63137,0	89950,7	46851,0
2020	29818,9	55301,0	75896,8	107631,0	55638,7
Ianuarie 2020	22666,6	42391,6	62891,6	90296,2	46696,2
Februarie 2020	22703,6	42769,7	63310,8	90886,7	46901,1
Martie 2020	23450,9	41869,1	61969,2	92152,5	47897,7
Aprilie 2020	24095,1	43016,0	62933,4	92598,7	45691,5
Mai 2020	24412,0	43778,0	63746,1	93227,3	46457,5
Iunie 2020	24782,9	44749,6	64639,4	95140,4	45920,1
Iulie 2020	25418,8	45500,2	66413,8	96749,2	47170,3
August 2020	25501,2	47910,1	67809,1	97939,2	48934,1
Septembrie 2020	26428,9	48454,4	68599,2	99042,6	49657,8
Octombrie 2020	27662,2	50692,0	70986,2	101008,5	52097,1
Noiembrie 2020	28327,1	51931,6	72405,7	103154,2	53417,6
Decembrie 2020	29818,9	55301,0	75896,8	107631,0	55638,7
Ianuarie 2021	29865,6	55058,7	75652,0	106967,3	56137,2
Februarie 2021	30452,6	55839,2	76589,9	108123,9	56043,6
Martie 2021	30426,1	55720,9	76528,1	107544,7	54976,0
Aprilie 2021	31690,3	57690,5	78653,7	110392,2	56082,4
Mai 2021	31815,0	58890,4	80021,1	112158,2	56301,3

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Politica monetară									
	Rata de bază, %	CBN, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata dobânzii la credite overnight, %	Rata dobânzii la depozite overnight, %	Credite overnight, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata dobânzii la depozite overnight, %	Dezpozite overnight, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata rezervelor obligatorii atrase în MDL, %	
Ianuarie 2020	5,5	6802	8,5	2,5	0	2,5	418,3	42,5	
Februarie 2020	5,5	6519,8	8,5	2,5	0	2,5	365,2	42	
Martie 2020	5,5/4,5/3,25	6096	8,5/7,5/6,25	2,5/1,5/0,25	4,4	2,5/1,5/0,25	213,1	41,5	
Aprilie 2020	3,25	4387,4	6,25	0,25	0	0,25	350,8	34	
Mai 2020	3,25	6483,8	6,25	0,25	7,7	0,25	451,1	34	
Iunie 2020	3,25	6284,5	6,25	0,25	0	0,25	215,4	34	
Iulie 2020	3,25	5284,8	6,25	0,25	0	0,25	129,3	34	
August 2020	3,25/3,00	5406,8	6,25/5,50	0,25/0,50	6,5	0,25/0,50	170,1	33	
Septembrie 2020	2,75	5556,5	5,50/5,25	0,50/0,25	0	0,50/0,25	282,3	32	
Octombrie 2020	2,65	5978,4	5,25	0,25	0	0,25	257,6	32	
Notembrie 2020	2,65	5907,8	5,25/5,15	0,25/0,15	0	0,25/0,15	103,8	32	
Decembrie 2020	2,65	6333,9	5,15	0,15	0	0,15	165,4	32	
Ianuarie 2021	2,65	6636,5	5,15	0,15	0	0,15	347,8	32	
Februarie 2021	2,65	5752,4	5,15	0,15	0	0,15	201,0	32	
Martie 2021	2,65	5983,6	5,15	0,15	0	0,15	175,2	30	
Aprilie 2021	2,65	5224,5	5,15	0,15	15,7	0,15	233,6	28	
Mai 2021	2,65	5403,0	5,15	0,15	0	0,15	169,5	26	
Iunie 2021	2,65	5061,0	5,15	0,15	11,7	0,15	178,0	26	

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

FINANȚE PUBLICE							
Perioada	Veniturile la BPN, mil. MDL	Creșterea veniturilor la BPN, % (f.p.s.a.p.)	Cheltuielile din BPN, mil. MDL	Creșterea cheltuielilor din BPN, % (f.p.s.a.p.)	Surse de finanțare a BPN, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Presiunea fiscală, %	
2016	45 946,9	5,24	48 434	4,40	3 298,5	31,61	
2017	53 379,4	16,2	54 524,1	12,5	1 144,7	33,24	
2018	57 964,9	8,6	59 576,9	9,3	-1 612,0	28,84	
2019	62 949,2	8,5	69 171	16	5 738,7	30,31	
2020	62 655,3	-0,5	73 274,9	11,1	10 619,6	30,36	
Trimestrul I 2018	13 248,8	10,8	12 153,7	-0,9	-1 131,1		
Trimestrul II 2018	27 776,9	11,5	26 884,4	7,5	-892,5		
Trimestrul III 2018	42 645,4	11,0	40 874,7	9,7	1 770,7		
Trimestrul IV 2018	57 964,9	8,6	59 576,9	9,3	-1 612,0		
Trimestrul I 2019	14 128,3	6,3	14 483,8	19,1	-355,5		
Trimestrul II 2019	29 467,2	6,0	31 572,3	17,4	-2 105,1		
Trimestrul III 2019	45 278,6	6,2	46 761,7	14,4	1 483,1		
Trimestrul IV 2019	62 949,2	8,5	69 171	16	5 738,7		
Trimestrul I 2020	15 028,1	6,3	15 423,0	6,5	394,9		
Trimestru II 2020	29 036,9	-1,5	32 502,1	2,9	3 465,2		
Trimestru III 2020	44 635,0	-1,4	49 973	17,1	5 338,0		
Trimestru IV 2020	62 655,3	-0,5	73 274,9	11,1	10 619,6		
Trimestrul I 2021	16 698,8	11,1	17 294,6	12,1	595,8		

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

Perioada	SECTORUL BANCAR														
	Indicatori				Structura Depozitelor, %			Veniturile și profitabilitatea, %		Rata lichidității, %		Rata dobânzii la depozite, %		Rata dobânzii la credite, %	
	Total Active, mil. MDL*	Total Obligatium, mil. MDL*	Total Credite, mil. MDL*	Total Depozite, mil. MDL*	depozite ale pers. fizice/total depozite	depozite ale pers. juridice/total depozite	depozite în valută/total depozite	Rent-active lor	Rent. captivului	principiul I	principiul II > 20 %	in moneda națională	in moneda străină	in moneda națională	in moneda străină
2016	72 942,2	46318,7	34 761,3	54838,5	68,69	31,0	46,47	1,8	11,1	0,64	49,30	10,71	2,12	14,20	5,90
2017	79 541,8	69 435,1	33 473,3	59 896,8	66,15	33,85	42,79	1,9	11,4	0,61	55,46	5,73	1,63	10,33	5,01
2018	83 152,6	68 860,7	35 452,7	63 577,3	65,67	34,33	41,14	1,9	11,6	0,72	54,64	4,47	1,00	8,79	4,69
2019	90 599,4	74 190,1	40 375,4	68 357,6	66,71	33,29	40,98	2,47	14,63	0,72	50,65	5,26	1,10	8,43	4,33
2020	103 923,6	85 908,1	45 649,2	79 644,7	63,74	36,07	41,83	1,66	9,60	0,71	50,56	3,26	0,60	7,85	4,11
T I 2018	80 978,7	67 118,5	32 354,5	60 577,8	65,87	34,13	42,74	2,4	15,2	0,6	56,8	4,46	1,07	9,0	4,69
T II 2018	80 327,8	66 396,2	33 146,1	61 014,4	65,55	34,31	41,31	2,19	13,40	0,61	55,5	4,58	0,91	8,72	4,71
T III 2018	82 303,7	67 978,4	34 580,6	62 018,3	64,80	35,20	41,03	2,08	12,72	0,67	54,56	4,51	0,83	8,50	4,60
T IV 2018	83 152,6	68 860,7	35 452,7	63 577,3	65,67	34,33	41,14	1,9	11,6	0,72	54,64	4,10	1,08	8,61	4,56
T I 2019	82 871,4	68 057,2	36 463,4	62 369,3	67,55	32,45	41,93	2,39	14,6	0,73	52,28	4,36	0,86	8,17	4,27
T II 2019	86 862,6	71 585,9	38 771,0	65 700,5	67,77	32,23	42,57	2,56	15,5	0,73	51,53	4,6	1,04	8,11	4,41
T III 2019	87 497,2	71 597,8	39 606,2	66 023,5	66,17	33,63	41,83	2,61	15,57	0,72	50,41	4,69	0,90	8,36	4,42
T IV 2019	90 599,4	74 190,1	40 375,4	68 357,6	66,71	33,29	40,98	2,47	14,63	0,72	50,65	5,26	1,10	8,43	4,33
T I 2020	92 496,5	75 288,8	42 031,9	70 063,1	67,82	32,18	44,72	1,81	10,39	0,73	50,31	4,01	1,01	8,58	4,25
T II 2020	94 656,2	77 662,2	41 509,6	71 766,5	65,92	33,91	44,18	1,36	7,80	0,72	51,38	3,79	0,90	8,16	4,00
T III 2020	96 146,0	80 672,7	43 504,9	74 359,7	64,11	35,89	42,93	1,69	9,77	0,71	49,97	3,8	0,7	7,88	4,06
T IV 2020	103 923,6	85 908,1	45 649,2	79 644,7	63,74	36,07	41,83	1,66	9,60	0,71	50,56	3,26	0,60	7,85	4,11
T I 2021	104 528,7	86 297,2	46 643,1	79 058,2	65,77	34,23	41,39	1,55	9,27	0,69	50,39	3,49	0,55	7,23	4,15

* stoc la sfârșitul perioadei

Perioada	SECTORUL BANCAR														
	Indicatori					Veniturile și profitabilitatea, %					Rata dobânzii la depozite, %		Rata dobânzii la credite, %		
	Total Active, mil. MDL*	Total Obligațiuni, mil. MDL*	Total Credite, mil. MDL*	Total Depozite, mil. MDL*	depozite ale pers. fizice/total depozite	depozite ale pers. juridice/total depozite	depozite în valuta/total depozite	ROA	ROE	prin- cipalul I	articipanții > 20 %	in moneda națională	in moneda străină	in moneda națională	in moneda străină
Ianuarie 2020	91140,7	74636,1	40417,5	68357,6	67,03	32,97	41,36	2,02	11,68	0,71	51,22	4,68	1,03	8,35	4,19
Februarie 2020	91979,4	75311,1	40934,4	69486,1	67,55	32,45	41,27	1,98	11,42	0,72	51,01	4,52	1,06	8,74	4,17
Martie 2020	92496,5	75728,8	42031,9	70063,1	67,82	32,18	44,72	1,81	10,39	0,73	50,31	4,01	1,01	8,58	4,25
Aprilie 2020	92320,1	75418,7	41389,2	69861,9	67,38	32,62	44,11	1,76	10,10	0,73	50,46	3,75	1,02	8,47	4,35
Mai 2020	93030,6	76091,4	40938,3	70362,3	66,66	33,09	43,76	1,50	8,60	0,72	51,60	3,63	0,86	8,40	4,43
Iunie 2020	94656,2	77662,2	41509,6	71766,5	65,92	33,91	44,18	1,36	7,80	0,72	51,38	3,79	0,90	8,16	4,00
Iulie 2020	96338,6	79114,2	42145,1	73102,4	65,08	34,69	43,52	1,39	8,00	0,70	51,82	3,82	0,82	8,01	4,08
August 2020	96431,6	79122,3	42726,2	72891,6	65,24	34,61	42,99	1,52	8,76	0,71	49,34	3,65	0,67	7,80	4,19
Septembrie 2020	98146,0	80672,7	43504,9	74359,7	64,11	35,89	42,93	1,69	9,77	0,71	49,97	3,8	0,70	7,88	4,06
Octombrie 2020	99210,5	81495,3	43981,7	75054,5	64,24	35,55	41,95	1,70	9,82	0,71	49,71	3,57	0,58	7,97	4,22
Noiembrie 2020	101006,1	83152,2	44848,2	76465,1	64,31	35,46	41,98	1,69	9,77	0,71	49,97	3,47	0,59	7,95	4,14
Decembrie 2020	103923,6	85908,1	45649,2	79644,7	63,74	36,07	41,83	1,66	9,60	0,71	50,56	3,26	0,60	7,85	4,11
Ianuarie 2021	103632,1	85446,6	45158,6	79053,5	64,36	35,47	41,75	1,84	10,94	0,71	50,69	3,44	0,60	7,68	4,10
Februarie 2021	104732,7	86467,4	45687,7	79612,0	64,97	34,86	41,71	1,43	8,54	0,71	51,12	3,81	0,60	7,40	4,13
Martie 2021	104528,7	86397,2	46643,1	79058,2	65,77	34,23	41,39	1,55	9,27	0,69	50,39	3,49	0,55	7,23	4,15

* stoc la sfârșitul perioadei

Perioada	SECTORUL EXTERN: INVESTIȚII ȘI TRANSFERURI DE MIJLOACE BĂNEȘTI			
	Capital social	Venit reinvestit	Alt capital	Transferuri de mijloace bănești
Trimestrul I 2018	35,58	47,12	53,73	297,71
Trimestrul II 2018	15,13	-0,64	62,80	342,67
Trimestrul III 2018	33,35	9,08	29,98	315,46
Trimestrul IV 2018	31,09	-30,28	55,66	311
Trimestrul I 2019	64,48	53,7	31,21	276,02
Trimestrul II 2019	32,59	-7,11	32,07	313,47
Trimestrul III 2019	51,63	44,64	37,67	314,51
Trimestrul IV 2019	39,04	-37,38	55,25	319,92
Trimestrul I 2020	5,12	23,9	83,81	276,5
Trimestrul II 2020	10,18	-3,33	49,27	370
Trimestrul III 2020	11,54	22,43	46,6	424
Trimestrul IV 2020	25,19	-12,75	45,24	416,2
Trimestrul I 2021	2,92	58,45	42,71	365,34

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Perioada	SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU BUNURI														Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi, %
	Valoarea totală a schimburilor comerciale cu bunuri, mil. USD				Valoarea exportului, mil. USD				Valoarea importului, mil. USD				Exportul net, mil. USD		
	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări			
2016	6065,7	1441,6	3306,1	1317,5	2045,3	414,2	1332,4	298,7	4020,4	1027,4	1973,7	1019,2	-1975,1	50,8	
2017	7256,8	1668,8	3986,1	1601,4	2425,3	462,8	1596,9	365,3	4831,3	1206	2389,2	1236,1	-2406	50,2	
2018	8471,2	1865,3	4713,8	1892,1	2706,9	416	1862,1	428,8	5764,3	1449,3	2851,7	1463,3	-3057,4	47	
2019	8621,3	1856,1	4694,1	2075,3	2779,5	439,2	1818,7	525,6	5841,8	1416,9	2875,4	1549,7	-3062,3	47,6	
2020	7901	1694,6	4128,8	2077,5	2485,2	377	1658,4	449,8	5415,7	1317,6	2470,4	1627,7	-2930,5	45,9	
Trimestrul I 2018	2004,4	445,3	1098,6	459,5	678,2	113,7	454,7	109,8	1326,2	332,6	643,9	349,7	-648	51,1	
Trimestrul II 2018	2045,9	399,4	1198,6	447,9	637	94,6	446,1	96,3	1408,9	304,8	752,5	351,6	-771,9	45,2	
Trimestrul III 2018	2091,3	475,1	1175	441,2	644,9	98,7	463,2	83	1446,4	376,4	711,8	358,2	-801,5	45,6	
Trimestrul IV 2018	2329,5	544,3	933,7	544,5	746,8	109	498,2	139,6	1582,7	435,3	742,5	404,9	-835,9	47,2	
Trimestrul I 2019	2098	469,2	1123,9	504,8	733,0	102,2	458,9	171,9	1365	367	638,5	359,4	-632	53,7	
Trimestrul II 2019	2070,9	433,1	1159,1	447,4	628,5	104,4	409,4	118,7	1442,4	329	749,7	364	-813,9	43,6	
Trimestrul III 2019	2129,9	434,8	1180,5	514,8	664,8	99,5	448,3	117	1465,1	335,3	732	397,8	-800,3	45,3	
Trimestrul IV 2019	2322,5	518,7	1257,3	546,5	753,2	133,1	502,1	118	1569,3	385,6	755,2	428,5	-816	47,8	
Trimestrul I 2020	2040,8	436,5	1095,1	509,2	675	94,9	447,4	132,7	1365,8	341,6	647,7	376,5	-690,8	49,4	
Trimestrul II 2020	1523,2	343,1	466	414,1	495,2	98,9	295,3	101	1028	244,2	170,7	313,1	-532,8	48,2	
Trimestrul III 2020	2024	452,5	1049,8	521,8	585,3	81,2	416,5	87,6	1438,8	371,3	633,3	434,2	853,5	40,6	
Trimestrul IV 2020	2313,1	462,9	1218,1	632,4	729,4	101,9	499,3	128,5	1583,7	361	718,8	503,9	854,3	46,1	
Trimestrul I 2021	2263,8	472,6	1170,8	666,8	712,7	112	439,3	133,4	1551,1	360,7	731,8	458,9	1002,4	35,4	

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

Perioada	SECTORUL EXTERN												Ritmul de creștere a exportului net, f.p.s.a.p., %						
	Creșterea schimburilor comerciale cu bunuri f.p.s.a.p., %						Ritmul de creștere a exporturilor, f.p.s.a.p., %							Ritmul de creștere a importurilor, f.p.s.a.p., %					
	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări		Total	CSI	UE	Alte țări		
2016	1,9	-4,6	4,2	3,6	3,9	-15,9	9,4	16,2	0,8	0,9	1,0	0,5	0,5	0,9	1,0	0,5	-2,3		
2017	19,6	15,8	20,6	21,5	18,6	11,7	20	22,3	20,2	17,4	21,1	21,3	21,3	17,4	21,1	21,3	21,8		
2018	16,7	11,8	18,3	18,2	11,6	-10,1	16,6	17,4	19,3	20,2	19,4	18,4	18,4	20,2	19,4	18,4	27		
2019	1,8	-0,8	0,1	18,2	2,7	4,6	-1,7	19,8	1,4	-2,2	1,4	5,1	5,1	-2,2	1,4	5,1	0,2		
2020	-8,4	-8,7	-12,1	0,1	-10,6	-14,2	-8,8	14,5	-7,3	-7	-14,1	-14,3	-14,3	-7	-14,1	-14,3	-4,3		
Trimestrul I 2018	28,6	17,9	32,9	29,4	28,4	7,3	35,5	26,8	28,7	22,5	31,2	30,2	30,2	22,5	31,2	30,2	28,9		
Trimestrul II 2018	23,9	4,5	33,3	21,1	27,4	-14,7	40,9	32,6	22,4	12,3	29,3	18,3	18,3	12,3	29,3	18,3	-18,6		
Trimestrul III 2018	11,2	11,2	21,8	10,7	3,4	-17,4	11,7	-7,4	15	22,3	29,4	16	16	22,3	29,4	16	-26,5		
Trimestrul IV 2018	7,5	12,9	77,4	13,8	-3,5	-13,8	-1	19,9	13,6	22,4	9,9	11,9	11,9	22,4	9,9	11,9	35		
Trimestrul I 2019	4,6	5,4	2,3	9,6	8	-10,1	3,5	45,6	2,9	10,3	1,4	-1,4	-1,4	10,3	1,4	-1,4	-2,5		
Trimestrul II 2019	1,2	8,4	-3,3	-0,2	-1,3	10,4	-8,3	23,3	2,4	7,8	-0,4	-6,5	-6,5	7,8	-0,4	-6,5	5,4		
Trimestrul III 2019	1,8	-8,5	0,5	16,7	3,1	0,8	-3,2	40,9	1,3	-10,9	2,8	11,1	11,1	-10,9	2,8	11,1	-0,1		
Trimestrul IV 2019	-0,4	-4,7	34,7	0,4	0,9	22,1	0,8	-15,5	-0,8	-11,4	1,7	5,8	5,8	-11,4	1,7	5,8	-2,4		
Trimestrul I 2020	-2,8	-6,9	-2,6	0,9	-7,9	-7,1	-2,5	-22,8	0,1	-7	1,4	48	48	-7	1,4	48	-7,1		
Trimestrul II 2020	-26,4	-20,8	-59,8	-7,4	-21,2	-5,3	-27,9	-15	-28,7	-25,7	-7,7	-4,7	-4,7	-25,7	-7,7	-4,7	-34,6		
Trimestrul III 2020	-5	4,1	-11,1	1,4	-12	-18,4	-7,1	-25,1	-1,8	10,7	-13,5	9,1	9,1	10,7	-13,5	9,1	6,6		
Trimestrul IV 2020	-0,4	-10,8	-3,1	15,7	-3,2	-23,4	-0,6	8,9	0,9	-6,4	-4,8	17,6	17,6	-6,4	-4,8	17,6	4,7		
Trimestrul I 2021	11	8,2	6,9	30,6	5,6	18	-1,8	56,7	13,6	5,6	12,9	21,9	21,9	5,6	12,9	21,9	-28,3		

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

SECTORUL EXTERN: INDICIUL COMERȚULUI CU BUNURI						
Perioada	Indicii valoricii ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valoricii ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %
2016	104	101,5	96,2	68,8	108,3	108,4
2017	118,5	116,4	104,6	104,7	113,4	114,7
2018	114	120	105,8	109,9	107,3	109,1
2019	102,7	101,5	96,2	96,8	106,8	104,9
2020	88,9	92,6	107,6	94,05	82,6	98,1
Trimestrul I 2018	128,4	128,7	111,5	115	115,1	111,9
Trimestrul II 2018	127,4	122,4	111,4	112,1	114,4	109,2
Trimestrul III 2018	103,5	115	103,5	108	99,9	106,5
Trimestrul IV 2018	96,6	113,7	96,9	104,4	99,6	108,9
Trimestrul I 2019	108,1	102,9	94,9	97,9	113,8	105,1
Trimestrul II 2019	98,7	102,4	95,7	96,6	103,1	106,0
Trimestrul III 2019	103,1	101,5	94,9	95,7	108,7	106,1
Trimestrul IV 2019	100,9	99,2	99,3	96,9	101,6	102,4
Trimestrul I 2020	92,1	100,1	103,2	95,1	89,2	105,2
Trimestrul II 2020	78,8	71,3	106,4	88,3	74,1	80,7
Trimestrul III 2020	88,0	98,2	109,1	96,4	80,7	101,9
Trimestrul IV 2020	96,9	100,9	112	96,4	86,5	104,7
Trimestrul I 2021	101,4	113,6	113,6	104,1	89,3	109,2

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

SECTORUL EXTERN												
Valoarea exporturilor, mil.USD												
	T1/18	T2/18	T3/18	T4/18	T1/19	T2/19	T3/19	T4/19	T1/20	T2/20	T3/20	T1/21
Total export	678,2	367	644,9	746,8	732,9	638,4	664,8	783,2	675	495,2	567,3	712,7
Produse agroalimentare	318,0	246	258	345,4	338,8	223,3	289,3	359,3	340,1	238,7	179,8	260,9
Fruite și legume	70,97	47,8	39	56,9	62,2	42,1	41,8	74,9	74,3	54	41,4	56,6
Cereale	51,2	34	66,4	71	68	35,4	75,1	53,7	71	32,0	7,6	24,6
Semințe oleaginoase	74,9	44,2	42,5	80,6	85,1	43,5	58,9	74	57	30,1	36,04	57,2
Băuturi	54,1	53	58,8	57,4	47,3	57	57,2	62	50,7	52,2	56	53,2
Uleiuri	24,5	23,7	1,6	17,2	25,2	9,0	5,6	30,1	30,1	30,7	9	24,7
Mașini și echipamente electrice	118	140,9	146,2	159,5	162,5	151,6	127,4	137	126,7	93,2	138,4	162,8
Materiale textile	96,8	93,2	92,0	87	59,6	88,0	80,4	77,4	72	53,4	83,7	74,6
Medicamente	17,9	14,7	15,7	23,8	17,9	22,5	18,5	38,7	8	22,1	8,5	20,9
Mobilă	41,7	42,2	40	41,7	38,2	37,4	39,5	37,9	36,1	20,9	41,7	47,2
Valoarea importurilor, mil.USD												
	T1/18	T2/18	T3/18	T4/18	T1/19	T2/19	T3/19	T4/19	T1/20	T2/20	T3/20	T1/21
Total import	1326,2	1408,9	1446,5	1582,8	1365	1442,4	1465,1	1569,1	1365,2	1028	1438,7	1551,1
Produse alimentare și animale vii	149,4	134,5	118,9	158,6	156,9	142,2	178,2	229,8	177,1	139,9	188,7	262,1
Uleiuri, grăsimi	5,0	4,8	4,7	6,2	4,7	4,8	4,9	5,4	2,4	2,1	5,7	5,8
Băuturi și tutun	16,8	32,0	38,4	38,5	20,6	36,2	26,1	36,3	26,1	20,8	29,9	24,3
Produse minerale	228,8	217,7	256,3	305,5	247,8	216,0	215,2	261,2	222	185,8	127,4	199,7
Produse farmaceutice	55,6	57,3	57,3	74,6	63,9	63,2	60,8	87,5	57,4	60,8	57,8	70,1
Mașini și echipamente, aparate de înregistrat...	210,3	261,7	269,8	283,5	222,5	266,9	278,3	287,1	297,6	255,3	294,5	287,1
Materiale plastice și articole din materiale plastice	70,7	87,6	95,8	91,5	72,9	88,0	98,1	92,2	87	73,9	102,1	92,9

Sursa: Calculele autorului conform datelor Biroului Național de Statistică.

Situția demografică															
Perioada	Numărul populației stabile (mii locuitori) la începutul anului	Numărul populației prezente (mii locuitori) la începutul anului	Numărul populației cu rezidență obișnuită (mii locuitori) la începutul anului	Născuți-vii		Decedați		Decedați în vârstă sub 1 an		Sporul natural		Căsătorii		Divorțuri	
				Numărul de născuți-vii - total (pers.)	născuți-vii la 1000 locuitori	Numărul de decedați - total (pers.)	decedați la 1000 locuitori	Numărul de decedați în vârstă sub 1 an - total (pers.)	la 1000 locuitori	Sporul natural (pers.)	la 1000 locuitori	Numărul căsătoriilor - total (numărul)	căsătorii la 1000 locuitori	Numărul divorțurilor - total (numărul)	divorțuri la 1000 locuitori
2016	3553.1	3369.1	2824.4	39640	14.0	39412	13.6	353	8.9*	1228	0.4	21992	7.8	10605	3.8
2017	3550.9	3356.8	2780.0	36363	13.1	36779	13.2	334	9.2*	-416	-0.1	20924	7.5	9312	3.3
2018	3547.5	3330.0	2730.4	34537	12.6	37263	13.6	311	9.0*	-2726	-1.0	20333	7.5	10707	3.9
2019	3542.7	3314.9	2686.1	32423	12.1	36411	13.6	271	8.4*	-3988	-1.5	20301	7.6	10736	4.0
2020	n/d	n/d	2640.4**	30730**	11.6**	40656**	15.4**	268**	8.7**	-9926**	-3.8**	15540**	5.9**	8665**	3.3**
Trimestrul I 2018***				8068	9.2	10185	11.7	86	10.7*	-2117	-2.5	3176	3.6	2669	3.1
Trimestrul II 2018***				16040	9.1	19099	10.9	173	10.8*	-3059	-1.8	7899	4.5	5051	2.9
Trimestrul III 2018***				24915	9.4	27307	10.3	257	10.3*	-2392	-0.9	15844	6.0	7973	3.0
Trimestrul IV 2018***				32605	9.2	37199	10.5	326	10.0*	-4594	-1.3	20333	5.7	10707	3.0
Trimestrul I 2019				7795	11.8	10143	15.3	66	8.5*	-2348	-3.5	3538	5.3	2712	4.1
Trimestrul II 2019				15969	12.0	19160	14.4	153	9.6*	-3191	-2.4	8122	6.1	4560	3.4
Trimestrul III 2019				25055	12.5	27225	13.6	223	8.9*	-2170	-1.1	15913	7.9	7107	3.5
Trimestrul IV 2019				32381	12.1	36411	13.6	271	8.4*	-4030	-1.5	20301	7.6	10736	4.0
Trimestrul I 2020**				6115**	9.3**	9283**	14.2**	72**	11.8**	-3168**	-4.9**	3454**	5.3**	2461**	3.8**
Trimestrul II 2020**				13850**	10.6**	18770**	14.3**	149**	10.8**	-4920**	-3.8**	5297**	4.0**	3530**	2.7**
Trimestrul III 2020**				22026**	11.2**	28299**	14.4**	208**	9.4**	-6273**	-3.2**	11268**	5.7**	6072**	3.1**
Trimestrul IV 2020**				30730**	11.6**	40656**	15.4**	268**	8.7**	-9926**	-3.8**	15540**	5.9**	8665**	3.3**
Trimestrul I 2021**				6279**	9.6**	12727**	22.1**	60**	9.6**	-6448**	-12.5**	3928**	5.8**	2372**	4.1**

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

*Cifrele au fost calculate în baza datelor BNS după formula $DN \cdot 1000$ (%), unde D – numărul de decedați sub vârsta de 1 an, N – numărul de născuți-vii, în perioadele respective.

** Date preliminare.

*** Indicatorii astfel marcați au fost calculați în baza numărului populației stabile. Ceilalți indicatori (trimestriali începând cu 2019 și cei anualii, cu excepția numărului total al populației stabile și prezente) au fost calculați în baza numărului populației cu reședință obișnuită.

Perioada	Piața forței de muncă																			
	Numărul persoanelor economice active (mil. pers.)			Rata de activitate a populației, %			Numărul persoanelor ocupate (mil. pers.)			Rata de ocupare a populației, %			Numărul șomerilor BIM (mil. pers.)			Rata șomajului, %				
	Total	bărbați	femei	urban	rural	Total	bărbați	femei	urban	rural	Total	bărbați	femei	urban	rural	Total	bărbați	femei	urban	rural
2016	1035,3	44,8	48,7	41,3	46,6	43,5	993,7	43,0	46,1	40,2	43,8	42,4	41,6	4,0	5,2	2,7	6,0	2,5	2,5	2,5
2017	999,7	44,1	48,3	40,4	46,0	42,8	960,8	42,4	46,1	39,1	43,3	41,7	38,9	3,9	4,5	3,2	5,8	2,5	2,5	2,5
2018	1018,1	45,9	49,9	42,4	45,1	46,4	988,5	44,5	48,1	41,4	43,0	45,5	29,6	2,9	3,4	2,4	4,7	1,8	1,8	1,8
2019*	919,3	42,3	47,0	38,2	49,4	37,6	872,4	40,1	44,2	36,5	47,0	35,6	46,9	5,1	5,8	4,4	4,9	5,3	5,3	5,3
2020*	867,3	40,3	45,1	36,1	46,5	36,3	834,2	38,8	43,1	35,0	44,4	35,1	33,1	3,8	4,3	3,2	4,5	3,3	3,3	3,3
Trimestrul I 2018	912,0	41,1	44,2	38,3	44,9	38,5	874,6	39,4	42,1	37,0	42,7	37,2	37,4	4,1	4,8	3,4	5,0	3,4	3,4	3,4
Trimestrul II 2018	1100,7	49,6	53,8	45,9	45,2	52,5	1070,3	48,2	52,2	44,8	42,6	51,9	30,4	2,8	3,0	2,5	5,7	1,1	1,1	1,1
Trimestrul III 2018	1119,0	50,4	54,8	46,5	46,6	52,9	1094,8	49,3	53,3	45,8	44,8	52,3	24,2	2,2	2,7	1,6	3,8	1,2	1,2	1,2
Trimestrul IV 2018	940,7	42,4	46,6	38,7	43,7	41,5	914,3	41,2	44,9	37,9	41,9	40,7	26,5	2,8	3,5	2,1	4,2	1,9	1,9	1,9
Trimestrul I 2019*	898,6	41,3	46,5	36,7	48,1	36,8	829,0	38,1	42,4	34,3	45,5	33,2	69,6	7,7	8,9	6,5	5,4	9,7	9,7	9,7
Trimestrul II 2019*	943,0	43,4	48,6	38,8	50,8	38,4	901,1	41,4	45,8	37,6	48,2	36,9	42,0	4,5	5,7	3,1	5,1	3,9	3,9	3,9
Trimestrul III 2019*	947,7	43,6	48,0	39,7	50,9	38,8	909,8	41,8	46,1	38,2	48,5	37,5	37,8	4,0	4,1	3,9	4,6	3,4	3,4	3,4
Trimestrul IV 2019*	887,7	40,8	44,7	37,5	48,0	36,2	849,7	39,1	42,7	35,9	45,8	34,7	38,1	4,3	4,5	4,0	4,5	4,1	4,1	4,1
Trimestrul I 2020*	840,6	39,1	43,5	35,2	46,4	34,3	806,3	37,5	41,5	34,0	44,4	33,0	34,2	4,1	4,6	3,5	4,4	3,8	3,8	3,8
Trimestrul II 2020*	857,7	39,9	44,8	35,6	45,1	36,5	821,5	38,2	42,6	34,3	42,6	35,3	36,2	4,2	4,9	3,5	5,5	3,2	3,2	3,2
Trimestrul III 2020*	893,6	41,5	46,7	37,0	46,7	38,1	863,4	40,1	45,0	35,9	44,7	37,1	30,2	3,4	3,7	3,0	4,3	2,6	2,6	2,6
Trimestrul IV 2020*	877,4	40,8	45,3	36,8	47,6	36,3	845,6	39,3	43,4	35,7	45,9	35,0	31,8	3,6	4,2	2,9	3,7	3,6	3,6	3,6
Trimestrul I 2021*	833,9	39,3	44,3	35,0	46,9	34,5	798,1	37,6	41,9	33,9	45,1	32,9	35,8	4,3	5,4	3,1	3,9	3,9	3,9	3,9

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Note: La estimarea rezultatelor cercetării Anchetei Forței de Muncă s-a utilizat numărul populației cu reședință obișnuită.

*În 2019, în metodologia Anchetei Forței de Muncă a fost implementat un nou plan de sondaj și a fost revizuită definiția ocupării și, prin urmare, datele nu sunt comparabile cu cele din anii precedenți.

Perioada	Remunerarea muncii						Indicele câștigului salarial real lunar (față de aceeași perioadă din anul precedent), %
	Câștigul salarial mediu lunar - Total			Indicele câștigului salarial nominal lunar (față de aceeași perioadă din anul precedent), %			
	MDL	USD	EUR	MDL	USD	EUR	
Trimestrul I 2018	5906,5	352,7	287,2	113,2	134,9	116,9	107,6
Trimestrul II 2018	6369,8	382,4	320,3	113,0	127,2	117,0	109,5
Trimestrul III 2018	6507,3	389,8	335,4	112,0	120,2	121,4	108,9
Trimestrul IV 2018	6987,5	408,3	357,6	114,3	116,0	119,7	113,2
Trimestrul I 2019	6923,0	403,7	355,3	117,2	114,5	123,7	114,3
Trimestrul II 2019	7302,6	407,2	362,6	114,6	106,5	113,2	110,2
Trimestrul III 2019	7385,0	416,0	373,9	113,5	106,7	111,5	107,4
Trimestrul IV 2019	7813,1	447,6	404,4	111,8	109,6	113,1	104,3
Trimestrul I 2020	7633,9	434,0	393,5	110,3	107,5	110,8	103,7
Trimestrul II 2020	7849,0	441,9	401,9	107,5	108,5	110,8	102,9
Trimestrul III 2020	8074,3	480,5	411,6	109,3	115,5	110,1	105,8
Trimestrul IV 2020	8859,9	517,2	433,9	113,4	115,5	107,3	112,3
Trimestrul I 2021	8468,6	484,1	401,1	110,9	111,5	101,9	110,0

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Remunerarea muncii după activități economice

Activități economice	Total economice	Agricultura, silvicultura și pescuit	Industria	Construcții	Comerț cu ridicata și cu amănuntul, reparații auto și reparare a motocicletelor și motocicletelor	Transport și depozitare	Activități de cazare și alimentație publică	Informații și comunicații	Activități financiare și de asigurări	Tranzacții imobiliare	Activități profesionale, științifice și tehnice	Activități de servicii suport	Administrație publică și apărare; activități de servicii suport	Invățământ	Sănătate și asistență socială	Artă, activități de recreere și de agrement	Alte activități de servicii
2017	5697,1	3798,0	5902,7	5649,8	5120,1	5389,6	3812,9	12443,7	11034,7	5107,2	7392,1	4752,3	7361,4	4459,0	5634,6	3323,9	7592,9
Trimestrul I 2018	5906,5	3713,3	5904,5	5597,8	5509,2	5470,0	4075,5	13089,4	11262,6	5188,5	7770,6	4944,5	8307,2	4679,5	5476,8	3685,1	6592,4
Trimestrul II 2018	6369,8	4154,6	6533,9	6413,0	5931,1	5943,0	4404,8	14026,3	11724,7	5596,8	8531,1	5201,7	8187,4	5142,0	6331,6	3734,8	7229,9
Trimestrul III 2018	6507,3	4530,5	6759,7	6682,2	6154,1	6227,0	4750,7	14228,4	11976,5	5583,0	8265,6	5327,8	8123,5	5263,1	6096,6	3529,7	7089,1
Trimestrul IV 2018	6987,5	4793,1	6946,9	6979,5	6436,2	6658,0	4963,0	15741,6	13723,0	5785,8	9262,8	5499,8	8971,6	5513,2	6999,9	4165,6	7809,8
2018	6446,4	4318,4	6544,7	6456,2	6009,7	6077,0	4544,0	14276,1	12181,8	5534,9	8447,7	5243,1	8397,8	5147,4	6228,0	3780,2	7182,1
Trimestrul I 2019	6923,0	4241,1	6480,8	6558,0	6241,6	6438,3	4702,2	15454,9	12502,5	5673,4	9421,0	5158,1	9404,2	6247,7	6469,1	5015,0	8188,3
Trimestrul II 2019	7302,6	4578,3	7143,0	7187,5	6564,1	6933,4	4965,9	16056,6	13834,4	6008,5	9748,4	5694,9	8665,2	6523,3	7300,1	5158,8	8540,0
Trimestrul III 2019	7385,0	5180,0	7372,9	7661,5	6880,2	7265,7	5372,3	16174,6	13087,2	6239,9	9776,6	5966,1	8692,8	6203,4	6915,1	5065,1	8882,8
Trimestrul IV 2019	7813,1	5291,0	7728,3	7751,3	7233,9	7285,8	5508,3	17589,5	15918,6	6478,3	10243,0	6201,2	8897,3	6379,6	7952,2	5274,3	9499,7
2019	7356,1	4834,4	7184,3	7301,5	6729,4	6979,3	5136,5	16323,5	13834,0	6096,9	9792,6	5748,2	8916,9	6338,7	7160,1	5128,4	8773,4
Trimestrul I 2020	7633,9	4842,6	7319,9	7145,5	7123,0	6685,1	5152,2	17786,3	13728,5	6309,2	9952,3	6041,1	9337,6	6827,8	7082,4	5587,4	8964,2
Trimestrul II 2020	7849,0	4994,1	7245,1	7265,0	6977,8	6027,1	4944,6	18528,4	14367,5	6406,9	10164,6	6032,5	9369,8	7015,4	8472,1	5483,9	10112,6
Trimestrul III 2020	8074,3	5282,8	7928,5	8105,8	7370,1	6843,2	5100,0	18118,4	14099,3	6698,6	10190,9	6448,0	9696,2	6570,4	8711,3	5620,7	9885,6
Trimestrul IV 2020	8859,9	5553,0	8183,5	8270,8	7873,5	6982,4	5141,8	20310,8	16006,0	6927,2	11201,7	6578,7	10656,3	7663,5	10571,1	6310,0	10955,5
2020	8107,5	5167,3	7673,6	7728,1	7346,4	6647,3	5105,7	18685,3	14555,0	6587,7	10378,1	6273,7	9769,4	7023,3	8718,9	5752,8	9957,2
Trimestrul I 2021	8468,6	4835,7	7655,0	7211,5	7462,6	6655,1	5105,0	19914,5	15428,9	6888,4	10791,1	6516,4	9876,3	7149,2	10639,2	5908,4	9998,1

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Notă: Informația cuprinde unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați

Perioada	Infrațiununi																					
	Infrațiununi înregistrate - total (cauze)		Infrațiununi contra vieții și sănătății persoanei (cauze)				Infrațiununi contra patrimoniului (cauze)				Infrațiununi contra sănătății publice și conviețuirii sociale (cauze)			Infrațiununi contra familiei și minorilor (cauze)		Infrațiununi economice (cauze)		Infrațiununi contra securității publice și a ordinii publice (cauze)				
	Total	Omor	Violanță gravă	Total	Viol	Total	Furt	Tălhărie	Jaf	Escrocherie	Pungășie	Santa	Total	Infrațiununi legate de droguri	Total	Trafic de copii	Total	Contrabanda	Fabricarea falselor	Total	Holiganism	
2016	41921	1505	189	250	642	341	22440	16238	128	1082	2390	1598	92	1330	1153	1836	28	1132	240	216	1954	1699
2017	35581	1250	154	196	592	301	17224	12154	98	846	2159	1217	69	1411	1269	1025	41	1060	212	194	1653	1447
2018	32035	1218	170	208	611	266	15240	10411	85	762	2071	1081	99	1485	1351	1111	37	881	239	200	1539	1335
2019	31657	1127	175	199	644	331	15116	10378	98	645	2114	1001	81	1183	1052	1142	29	538	135	199	1523	1342
2020	26342	908	169	163	525	254	11755	8066	62	549	1947	421	58	987	895	1106	21	429	117	113	1208	1064
Trimestrul I 2018	7402	n/d	49	51	n/d	58	n/d	2223	16	194	n/d	n/d	n/d	n/d	310	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	313
Trimestrul II 2018	15041	n/d	89	91	n/d	114	n/d	4742	29	357	n/d	n/d	n/d	n/d	634	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	633
Trimestrul III 2018	23265	n/d	126	144	n/d	199	n/d	7506	57	572	n/d	n/d	n/d	n/d	1011	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	965
Trimestrul IV 2018	32035	1218	170	208	611	266	15240	10411	85	762	2071	1081	99	1485	1351	1111	37	881	239	200	1539	1335
Trimestrul I 2019	6722	n/d	44	46	n/d	79	n/d	1964	30	165	n/d	n/d	n/d	n/d	308	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	318
Trimestrul II 2019	14241	n/d	92	90	n/d	150	n/d	4378	49	307	n/d	n/d	n/d	n/d	529	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	647
Trimestrul III 2019	22699	n/d	134	143	n/d	248	n/d	7407	75	482	n/d	n/d	n/d	n/d	802	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	967
Trimestrul IV 2019	31657	1127	175	199	644	331	15116	10378	98	645	2114	1001	81	1183	1052	1142	29	538	135	199	1523	1342
Trimestrul I 2020	6608	n/d	48	45	n/d	64	n/d	1974	21	166	n/d	n/d	n/d	n/d	225	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	289
Trimestrul II 2020	12091	n/d	80	77	n/d	120	n/d	3863	34	259	n/d	n/d	n/d	n/d	409	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	493
Trimestrul III 2020	19109	n/d	119	122	n/d	196	n/d	5761	46	404	n/d	n/d	n/d	n/d	695	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	804
Trimestrul IV 2020	26342	908	169	163	525	254	11755	8066	62	549	1947	421	58	987	895	1106	21	429	117	113	1208	1064
Trimestrul I 2021	6318	n/d	37	40	n/d	48	n/d	1672	26	119	n/d	n/d	n/d	n/d	230	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	248

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Echipa redacțională a Serviciului Editorial:
Redactor-principal: Cătălina GRAPĂ, machetare
Inginer mecanic cat. I-a: Alexandru SANDULESCU, tehnoredactare
Specialist cat. I-a: Alexandru SANDULESCU, design copertă

Bun de tipar: 19.07.2021, Tirajul 300 ex.
Coli de tipar 8,5, Coli editoriale 9,2, Com.2
Complexul-Editorial al INCE, 2021

Complexul Editorial, INCE, 2021
MD 2068. Chișinău, str. Ion Creanga, 45.
fax. (+37322) 74-37-94, tel.: (+37322) 50-11-30
www.ince.md, catalina.grapa@ince.md